

Visitaprotokoller 2018

DEN NORSKE KIRKE
Hamar bispedømme

**Biletet på framsida: Frå visitas i Skjåk – konfirmantbryllaup i Skjåk kyrkje
onsdag 6. juni. Foto:: Jan Christian Kielland**

INNHold**KAPITTEL:**

Visitass i Åmot, 24.-29. april	1
Visitass i Skjåk, 5.-10. juni	2
Visitass i Øystre Slidre, 23.-29. oktober	3
Visitass i Ringeby, 13.-18. november	4
Visitass i Grue og Frue Finnskog, 27. november – 2. desember	5

Visitas i Åmot
Sør-Østerdal prosti
24. – 29. april 2018

Hør som livselva går

Morgensang

i Åmot kirke

«Hør som livselva går»

Bispevisitas 2018

Program for visitas i Åmot 24.-29.april:

Tirsdag 24.april:

- 09.00 Åpning av visitas i Åmot kirke
- 10.00 Møte med Åmot kirkelig fellesråd
- 12.00 Møte med kommunens politiske og administrative ledelse.
- 13.45 Møte med ansatte i Den norske kirke, Åmot.
- 17.30 Desettunet
- 19.00 Salig blanding. Enkel gudstjeneste med mye sang og musikk i Deset kirke.
- 20.00 Møte med Deset menighetsråd

Onsdag 25.april

- 09.00 Morgensang i Osen kirke. Osen oppvekstsenter deltar.
- Omvisning i gammelkirka i Osen.
- 10.15 Osen pensjonistheim
- 11.15 Lunsj i kirkesalen
- 13.15 Møte med 10.klasse Åmot ungdomsskole
- 14.15 Konfirmantundervisning
- 15.30 Ottershagen gårdsbarnehage
- 18.00 Møte med Åmot menighetsråd
- 20.15 Møte med Osen menighetsråd

Torsdag 26.april

- 08.30 Høgskolen Innlandet avd. Rena
- 10.10 Bedriftsbesøk Åmøtet Vekst
- 11.00 Ryslingmoen sykehjem
- 12.00 Rena leir
- 14.45 Flyktningetjenesten
- 16.00 Trolltrall – lek og sang for barnefamilier i Åmot kirke.
- 19.00 Kulturkveld i Åmot kirke.
- 20.00 Kveldsmat for frivillige i Åmot kirke.

Fredag 27.april

- 14.00 Tacofredag for u-skole-elever i Åmot kirke

Søndag 29.april

- 11.00 Gudstjeneste i Åmot kirke
- 12.00 Kirkekaffe med visitasforedra

Bispevisitas i Åmot 24.-29. april 2018

Visitastforedrag

Del 1

Innledning

Våren er her!

Vi kjenner at været er blitt varmere. Vi ser at naturen rundt oss er i gang med å våkne til liv, og med det gir det også oss en ny livgivende følelse gjennom kroppen. Da er det uten tvil en fin tid å være på visitas!

Gjennom et svært godt visitasprogram har vi fått satt fokus på mange sider av kirkens liv her i Åmot, og på de omgivelsene som kirken til enhver tid er en del av. Vi har møtt masse mennesker som har uttrykt stolthet og glede over å bo akkurat her. Programmet har favnet alle generasjoner; fra de minste i barnehagen, via ungdomsskoleelever og vernepliktige til de eldste i blant oss. Gjennom programmet har vi fått gjennomført det visitasen har som hovedmålsetning; å støtte, inspirere og skape engasjement for det videre arbeidet. Dette foredraget vil handle om det jeg har fått møte og sett disse dagene, og hva jeg tenker er områder som trenger særlig oppmerksomhet også i årene som kommer. Foredraget vil derfor være todelt. Første del er et tilbakeblikk på programmet med fokus på tema vi har berørt i de mange møtepunktene underveis disse dagene. I andre del vil dere få noen utfordringer å arbeide videre med.

Tirsdag

Visitasen startet i vakre *Åmot kirke med morgensang*. Tonene fra Vidar Sandbecks "Blådansen" satte oss godt inn i visitasens visjon; "Hør som livselva går". Man blir av og til, slik soknepresten sa i sin tekstmeditasjon "slått av undring" over det budskapet som lyder i kirkerommet – det er som en kjærlighetsstrøm – en strøm som har samlet folk i generasjoner. De vakre englene, den nydelige altertavlen og den høye himmelhvelvingen danner det rommet som skal til for å innby til nettopp undring, ettertanke og fellesskap.

Bakerst i kirkerommet spiste vi brunsj sammen med *Åmot kirkelige fellesråd*. Det ledet videre inn en samtale hvor vi forberedte oss grundig til det kommende møte med Åmot kommune. Vi samsnakket om kirkens betydning i lokalsamfunnet, og de oppgavene som kirkelig fellesråd har med å ta vare på bygninger, å sørge for økonomi og de ansatte.

I rådhuset fikk vi møte med *den kommunale ledelsen*. Ordføreren gav oss en gjennomgang av situasjonen i Åmot pr. nå. Vi fikk høre om de viktigste næringene i kommunen, slik som skog, forsvar og høyskole. I Åmot er det mange mennesker som ikke er bosatt i kommunen, men som tilbringer ukedagene her; være seg som ansatte ved Rena leir eller studenter ved høyskolen. Kommunen har derfor et stort ungdomsmiljø, noe det er viktig å være seg bevisst, og det fordrer et godt samspill mellom sektorene for å jobbe med blant annet forebygging. Politikontakten orienterte om det forebyggingsarbeidet som politiet står i, som er spesielt rettet inn mot barn og unge. Sammen berørte vi også forebygging med tanke på radikalisering. Det er ingen hemmelighet at økonomien i Åmot kommune for tida er presset, og dette er også noe kirken merker. Vi diskuterte derfor betydningen av gode budsjett rutiner, og hva slags møtepunkter som det er mulig å få til. Vi snakket om samarbeid skole/kirke, og

hva kirken betyr for den generelle folkehelsen for folket som bor her. Det ble et godt og konstruktivt møte mellom parter som har et stort hjerte for å skape et godt lokalsamfunn for alle som bor og arbeider i Åmot.

I det daglige har de *kirkelige ansatte* en nøkkelrolle. De besitter den faglige kunnskapen, engasjementet og målsetningen om å utvikle kirken her. Derfor er et møte med staben et viktig punkt ved enhver visitas. Stoltheten for jobben sin var tydelig da det ble lagt til rette for at alle fikk si litt om sitt arbeidsfelt. Det handler om alt fra å vanne blomster, lage plakater til å lede samlinger med ungdommer og holde gudstjenester. Alle er viktige inn i den store sammenhengen, og det er inspirerende å møte en samstemt stab med god samspillkompetanse. Dette er avgjørende for å skape den tilliten som det må være mellom kirken og folket.

Etter *middag* på Kjellerkroken kjørte vi videre til Deset, og til *Desettunet*. Gjennom stort fokus på individuelt terapeutisk arbeid, og i særdeleshet erindringsterapi har det blitt skapt en spesielt godt sted å være for mennesker med demens. Det tas i bruk sansehage og natursti, og til og med kameraovervåket fuglereir. Stedet er drevet av ansatte som gjør en innsats som må kunne sies å gå langt utenfor det som er forventet – og dette gjorde for å legge forholdene best mulig til rette for beboeren. Det var et inspirerende møte med denne institusjonen, som også viste oss betydningen av hva frivillig arbeid betyr.

I Deset kirke deltok vi på *Salig blanding*, en gudstjeneste med mange ulike musikkuttrykk fra forskjellige steder i verden. Programmet priste våren, både i sang og toner. Tekstmeditasjonen tok oss på en god måte inn i verdens mysterier – om både skaperverket, Gud og mennesket. Og med de fantastiske visuelle uttrykkene; slik som altertavlen med stjernehimlen, og ikke minst St. Sunniva ble det en varm og sterk stund i kirken.

Kvelden ble avsluttet med å *møte Deset menighetsråd*. Å være folkevalgt er både en inspirerende og krevende rolle – og på en visitas må en alltid lytte til de som kjenner sitt nærmiljø kanskje aller best. Vi samsnakket om ulike tema, blant annet at det er et godt gudstjenestearbeid på gang i Deset – der det legges fokus på anledninger og godt samarbeid med lokale sang- og musikk-krefter. Dette er det all grunn til å honorere, og understøtte betydningen av. Fortsett med dette!

Onsdag

Det kjentes godt at vi er i overgangen mellom vinter og vår i morgenluften på onsdag da vi gikk den lille strekningen fra Osensjøen Adventure og til *morgensang i Osen kirke*. I denne vakre kirken bidro Oppvekstsenteret med sang og diktlesning, og det hele startet med navnesangen. Det er noe ekstra flott å høre sitt eget navn bli nevnt i relasjon til andre – det å kjenne på at vi er et stort fellesskap, og at akkurat jeg også hører til her.

Bare noen få skritt unna Osen kirke ligger *Osen gamle kirke*. Det er som å foreta en tidsreise – en reise tilbake flere hundre år, og vi fikk en grundig og kunnskapsrik omvisning i dette historiske og unike kirkerommet, ja, i denne kulturskatten i Osen. Jeg vil løfte frem omvisningstjenesten, noe som gjøres med stor dugnadsinnsats. Dere er med å gjøre historien levende – og det å ha kirkerommet tilgjengelig, for eksempel under Osen-dagene er særdeles viktig.

Noe av det flotte med visitasprogrammet denne uken har vært at vi har lagt besøk til alle institusjonene som har som målsetning å ta vare på mennesker som befinner seg i en sårbar fase av livet. *Osen pensjonistheim*, med 20 omsorgsboliger forteller oss om en stor raushet. Hele stedet bærer preg av å være en heim – noe den også er for de som bor fast her. Vi fikk høre om Velferden; som er et samlingssted for folk i bygda som møtes i kjelleren på pensjonistheimen for å ha det sosialt sammen. Vi avsluttet med ”la oss leve for hverandre” – en meningsfull sang som gir en god gjenklang i Osen.

I Kirkesalen inviterte Osen menighetsråd til lunsj. Osen er et jord- og skogbrukssamfunn som har flyttet seg mer i retning av hytte og turismenæring. Det er ingen tvil om at osingene er stolte av stedet sitt, som flere i rådet sa til meg: ”Hvorfor skulle vi ikke trives her?”. Maten vi fikk servert er i seg selv uttrykk for den kvaliteten som ting gjøres med i bygda. Det er det inspirerende å få være med på.

Vi tok kjøreturen til Rena, og til besøk på *Åmot ungdomsskole*. Vi møtte 10. klasse, og de hadde forberedt veldig gode spørsmål som ikke tok lett på de utfordringene vi står ovenfor i livet. De løftet frem spørsmål om abort, homofili i kirken og om bruken av religion som unnskyldning for å gå til krig. Det bor mye i de unge – og jeg er ganske sikker på at det er viktig å kunne møte dem med seriøse og grundige svar.

Vi møtte ungdommer også i Åmot kirke til *konfirmantundervisning*. Dette året er et viktig år i et ungt menneskets liv, og som lar 14åringene undre seg sammen med prester og andre over de store spørsmålene i livet. Slik staben jobber her er det også et forbilledlig uttrykk for tverrfaglighet; prest, organist og kirketjenere deltar – og det er et viktig fokus på suppe og omsorg, noe som skaper en god ramme for ungdommene våre.

Ca. fire km unna Rena sentrum ligger *Ottershagen gårdsbarnehage*. Det er fasinende å møte en barnehage som har som målsetning å være i dyp kontakt med primærnæringene, og det er selvsagt alltid livgivende å møte barn i barnehage. Her blir barna tatt på alvor inn mot det å møte naturens gang, blant annet med kontakt med andre levende skapninger – slik som små nyklekkede kyllinger.

Etter *middag* på Kjellerkroken møtte vi først *Åmot menighetsråd* på kirkekontoret, før vi reiste tilbake til Osen for å møte menighetsrådet der. Det er engasjerte folkevalgte i alle rådene her i Åmot, og vi diskuterte fremtiden for kirken og hvordan vi kan arbeide for å møte den nye demografiske virkeligheten til soknene og med tanke på gudstjenestelivet.

Onsdag ble en svært inspirerende dag!

Torsdag

Torsdag morgen startet med et *møte med Høgskolen*. Først gjennom å samsnakke med ledelsen – om hvordan kirken og høgskolen kan finne gode rammer for et tettere samarbeid. Jeg vil ta med meg det åpenbare behovet for å ha noe ressurser i den lokale prestatjenesten til å arbeide inn mot studentmiljøet. Og den lokale kirke ble direkte utfordret til å se på muligheter for å ha diakonale tiltak, og ikke minst sorggrupper rettet mot denne gruppen. Det ble et omforent og godt møte, der nye avtaler om å møtes ble gjort. Det er jeg veldig glad for.

Videre på høgskolen fikk vi være med på undervisning i kunnskapsledelse. Jeg delte noe av min erfaring og refleksjoner rundt ledelse, som vi deretter diskuterte. Høgskolen her på Rena innbyr til utvikling for ledere i ulike sektorer i samfunnet, og er på den måten blitt et kraftsenter i regionen, ja, utover i hele landet. På Høgskolen tilbys det kompetanse heving som også vi i kirken har stor nytte av.

På vei til Ryslingmoen sykehjem tok vi turen innom *Åmøtet vekst*. I tillegg til å få med meg et vakkert salongbord hjem, fikk vi hilse på de som arbeider her og det gode tiltaket som dette stedet utgjør. Åmøtet vekst har blitt viktig i næringslivet – og mange kommer hit for å be om hjelp når det er noe som skal gjøres.

På *Ryslingmoen sykehjem* fikk vi møte beboerne til sang og gode ord. Gjennom sangen, kaffe og kake blir vi et godt fellesskap, og det var godt å være tilstede her på sykehjemmet.

Forsvaret plukket oss opp i buss og kjørte oss til Rena leir. Det er et viktig samarbeid mellom kirke og forsvaret her i kommunen. Åmot kirke fungerer i praksis som garnisonskirke for leiren, og forsvaret bruker kirken ved enkelte anledninger. Derfor var det naturlig at en bispevisitas inneholder et besøk ved *Rena leir*. Under en raus lunsj samtalte vi om forholdet mellom lokal kirke og forsvaret – og det ble blant annet tematisert hvordan vi tar vare på våre veteraner. Så dro vi ut i felten for å oppleve hvordan vernepliktige øver på skarpe situasjoner der det er forekommet skader.

Vi reiste så tilbake til Rena og til *et besøk ved flykntningstjenesten*. Arbeid og ivaretagelse av flykntninger er tematikk som vi i kirken nå har som en av våre fremste saker. Det handler om hvordan vi tar imot mennesker som kommer hit til Norge, ofte med store traumatiske opplevelser, og det handler om hvordan vi som lokalsamfunn tar imot disse. Samtalene om dette engasjerer og man merker at gjennom dette er det noe som dirrer i oss. Her kommer virkeligheten rett imot oss, og det berører oss på en helt spesiell måte.

Så fikk vi oppleve *Trolltrall i Åmot kirke*. Et flott tiltak der barna får ta i bruk hele kirkerommet, med lek, sang og glede. At barn får gjøre kirken til et hjem på denne måten skaper en stor tillit til at kirken er et godt sted å være.

Kvelden ble avsluttet med *Kulturkveld i Åmot kirke* og *Kveldsmat for frivillige*. Kulturkvelden bar vitne om det store mangfoldet av kulturuttrykk som finnes her i kommunen, og det ble en varm og god stemning i kirken denne kvelden. Kveldsmaten foregikk i kapellet, og vi fikk løftet frem betydningen av frivilligheten som gjøres i kirken. Frivillighet er en helt spesiell verdi – og noe vi bare må ha enda mer fokus på i tiden fremover. Derfor er det så fint å legge til rette for en slik kveld, der vi honorerer og takker de som takkes skal for det de gjør for kirken og lokalsamfunnet.

Fredag

Vanligvis brukes fredagen kun til å skrive dette foredraget, men etter at jeg hørte om det flotte tiltaket *Fredagstaco* klarte jeg ikke å dy meg med å reise til Rena også denne dagen. Det var en flott opplevelse å være med ungdommene på dette breddetiltaket, der man gjennom et lavterskeltilbud kan samle seg uten at det stilles krav.

Del 2

Når jeg nå går over til del 2 av foredraget vil jeg peke på noen stikkord for videre arbeid i menighetene, i kirkelige råd og i samarbeidet med hele lokalsamfunnet.

Jeg har delt inn i fem hovedområder, og jeg vil bruke dem som overskrift på utfordringene til menighetene her.

Det første hovedområde er

I Gudstjenester og kirkelige handlinger

Åmot sokn er i en lang utvikling når det gjelder gudstjenester og bruk av kirken. Det er nå 60 gudstjenester i året, og vi har sett en gledelig endring de senere årene i hvordan folket her tar i bruk kirken sin. Dette har ikke skjedd av seg selv, men gjennom et strategisk og målrettet arbeid. Så selv om det av og til er lite folk tilstede, må vi huske på at det tar tid å innarbeide en tradisjon for at det er gudstjeneste i kirken stort sett hver søndag. I tilknytning til dette er mine to første utfordringer:

- 1) Å fortsette å strategisk å utvikle gudstjenestelivet i soknene, og med særlig blikk på Åmot sokn.*
- 2) Å gjennomgå rutiner for gudstjenestearbeidet i staben. Herunder å passe på at kjøreplan for gudstjenestene er sendt ut i god tid, og formidlet til alle involverte parter.*

Da går jeg over til neste satsningsområde som er:

II Omsorg og solidaritet

Høsten 2018 er det berammet en stor NATO-øvelse som går gjennom vår region, Trident Juncture. Rena er et av de stedene som vil bli sterkest berørt, og det fordrer et godt samspill fra hele lokalsamfunnet. Omsorg og solidaritet handler også om å ivareta de menneskene som er her til enhver tid, blant annet med å tilby mulighet for religiøs betjening og utøvelse. Det er derfor viktig at kirken er i kontakt med det øvrige beredskapsarbeidet i kommunen, og jeg utfordrer til å:

- 3) Sammen med kommunen se på hva kirken kan være med å bidra til i forbindelse med NATO-øvelsen Trident Juncture. Blant annet se på muligheten til å holde åpen kirke i den perioden det er flest antall mennesker i området.*

Ved besøket på Høgskolen ble det samtalt om de utfordringene mange studenter har i sin hverdag. Mange opplever ensomhet og tap av kjær familie i løpet av studietiden, og derfor vil jeg utfordre til å:

- 4) Arbeide med/støtte/medvirke til rusfrie miljøtilbud for studentene. Og i fravær av studentprest styrke vår prestedtjeneste inn mot studentmiljøene*

Det tredje hovedpunktet jeg vil fokusere på er:

III Barn og unge

I forbindelse med innføring av ny overordnet plan for skolen i 2020, og med tanke på ny lov for tros- og livssynssamfunn vil det være veldig viktig å samsnakke om hvilke muligheter som ligger for samarbeid mellom kirke og skole/barnehage. Jeg vil gjerne, som biskop, være med i den samtalen. Og jeg utfordrer dermed til å:

5) Sammen med kommune, skole og barnehage å se på hvilket faglig innsteg man har for samarbeid og hvilke arbeidsmetoder det er mulig å bruke. Et allerede godt forhold danner et godt grunnlag for fremtiden.

Det neste temaet er:

IV Kirken i lokalsamfunnet

Jeg vil si at det ligger et rom og venter på å få en bedre prosess rundt budsjetttrutinene mellom kirkelige fellesråd og Åmot kommune. Det ble enighet om at dette i praksis handler om et møte i forkant av at budsjettet lages, men også et statusmøte senere på høsten som tar opp hvordan det står til med økonomien. Min sjette utfordring blir da:

6) Å sammen med kommunen finne gode og faste rutiner i forbindelse med budsjettprosessen.

Ved forrige bispevisitas var det et stort fokus for behovet av å utvide gravplassen på Rena. Ved senere års gjennomgang av gravplassen har det blitt frigitt mer plass slik at det ikke er en akutt krise. Det er allikevel behov for å langtidsplanlegge, og det er behov for å allerede nå å regulere plass til å utvide gravplassen slik at man kan være i forkant. Vi er klar over at det mest aktuelle feltet er regulert pr. nå til næringsliv, men jeg vil gjerne utfordre til:

7) At Åmot kirkelig fellesråd sammen med Åmot kommune ser på muligheten til å regulere for utvidelse av gravplass.

Dette er et tiltak som vil gi store besparelser for kommunen, også i forhold til drift sett opp mot det å lage en helt ny gravplass. Dette handler også om å kunne legge til rette for gravplass for muslimer. Jeg vil også berømme at det arbeides med en navnet minnelund, som vil ligge innenfor nåværende gravplassgrenser.

Det foreligger en del vedlikeholdsbehov på kirkene her, på i alt ca. 1,8 millioner kroner. Det er pr. nå ingen akutte behov, men ved å utsette arbeidet vil denne summen bare øke i årene som kommer. Åmot har noen helt unike kirkebygg, blant annet Åmot kirke – Østerdalskatedralen. Og Osen gamle kirke, med sin betydning som tidsvitne. Derfor er det min åttende utfordring:

8) At man i dialog med Åmot kommune ser på en langsiktig vedlikeholdsplan, som ivaretar den gjensidige forståelse av behovene i årene fremover.

Vi registrerer at det står utbedring av oppvarming av Åmot kirke på planen i 2019 – det er vi glade for, og jeg vil gjerne understøtte betydningen av at dette blir gjort.

Forsvaret har satt et stort fotavtrykk på Rena. Leiren her er en stor arbeidsplass for mange mennesker, og det er viktig at det er et godt samspill mellom forsvaret og sivilbefolkningen for øvrig. Dette gjelder også kirken, og jeg vil utfordre til:

9) Å videreutvikle tiltak som legger til rette for samhandling mellom Den norske kirke og Rena leir, herunder Feltpresttjenesten og den lokale prestejeneste.

Det siste punktet jeg vil snakke om i dag er:

V Medarbeiderskap og organisering

Her i Åmot er det stor grunn til å honorere det gode arbeidet som gjøres i stab og råd. Det foreligger gode rutiner for samarbeid, og dere har allerede mange gode møteplasser etablert. Jeg vil allikevel løfte frem tre utfordringer knyttet til organisering, fordi jeg tror at vi alltid kan bli bedre på dette feltet, og at det er viktig å stadig "ta praten" i stab og råd om hvordan man ønsker å arbeide sammen for å møte den virkeligheten vi skal operere i. Det er særlig viktig å ha oppmerksomhet på at menighetsrådene har tilstrekkelig administrativ støtte for sitt virksomhetsansvar. Så mine siste utfordringer er da:

10) Å videreutvikle det gode samarbeidet og de rutiner som alt foreligger i staben. God forutsigbarhet er viktig for alle i en stab.

11) Å gjennomgå og tydeliggjøre ansvarsfordelingen i stab, menighetsråd og fellesråd.

12) Å sette fokus på forholdet stab/menighetsråd gjennom et årlig felles møte.

Avslutning

Så er tiden kommet for å takke for visitasen. Hjertelig takk til alle som har vært involvert i planlegging og tilrettelegging. Takk for alle de gode rapportene som ble sendt inn på forhånd. Takk for tillit, gjestfrihet og hyggelige bordfellesskap.

Takk til alle for mange gode møter med mennesker i alle aldre. Jeg tar alle disse møtene med meg, alle håndtrykk, smil og ordskifte, ja, alt jeg har opplevd under visitasen. Hjertelig takk.

Gud velsigne Deset, Osen og Åmot sokn!
Gud velsigne Åmot kommune!

Solveig Fiske
Hamar biskop

Hamar biskops utfordringer til soknene i Åmot under bispevisitas 24.-29. april 2018

- 1) *Å fortsette med å strategisk å utvikle gudstjenestelivet i soknene, og med særlig blick på Åmot sokn.*
- 2) *Å gjennomgå rutiner for gudstjenestearbeidet i staben. Herunder å passe på at kjøreplan for gudstjenestene er sendt ut i god tid, og formidlet til alle involverte parter.*
- 3) *Sammen med kommunen se på hva kirken kan være med å bidra til i forbindelse med NATO-øvelsen Trident Juncture. Blant annet se på muligheten til å holde åpen kirke i den perioden det er flest antall mennesker i området.*
- 4) *Sammen med kommune, skole og barnehage å se på hvilket faglig innsteg man har for samarbeid og hvilke arbeidsmetoder det er mulig å bruke. Et allerede godt forhold danner et godt grunnlag for fremtiden.*
- 5) *Arbeide med/støtte/medvirke til rusfrie miljøtilbud for studentene. Og i fravær av studentprest styrke vår prestedtjeneste inn mot studentmiljøene*
- 6) *Å sammen med kommunen finne gode og faste rutiner i forbindelse med budsjettprosessen.*
- 7) *At Åmot kirkelig fellesråd sammen med Åmot kommune ser på muligheten til å regulere for utvidelse av gravplass.*
- 8) *At man i dialog med Åmot kommune ser på en langsiktig vedlikeholdsplan, som ivaretar den gjensidige forståelse av behovene i årene fremover.*
- 9) *Å videreutvikle tiltak som legger til rette for samhandling mellom Den norske kirke og Rena leir, herunder Feltpresttjenesten og den lokale prestedtjeneste*
- 10) *Å videreutvikle det gode samarbeidet og de rutiner som alt foreligger i staben. God forutsigbarhet er viktig for alle i en stab.*
- 11) *Å gjennomgå og tydeliggjøre ansvarsfordelingen i stab, menighetsråd og fellesråd.*
- 12) *Å sette fokus på forholdet stab/menighetsråd gjennom et årlig felles møte.*

VISITAS I ÅMOT 2018.

RAPPORT ETTER PROSTENS BEFARING 12.MARS 2018.

1. BEFARINGEN

Det ble foretatt befaring ved alle kirkene (4) og kirkegårdene (3) og ved kirkekontoret. Ved befaringen deltok kirkeverge.

Som bakgrunnsmateriale forelå visitasprotokoll fra 1909 med vedlegg av rapport fra prostens befaring.

2. OPPSUMMERING.

Kirkebygg og kirkegårder framstår i god skikk. Særlig er det grunn til å berømme innsats og vilje til å holde ved like og utvikle kirkene, og særlig må nevnes Åmot kirke og Osen gamle kirke som har særlig høy kulturverdi. Utover vanlig løpende vedlikehold er det ingen kritiske vedlikeholdsbehov. Det foreligger en vedlikeholdsplan for alle fire kirkebygg beregnet til 1,8 mill., som det er grunn til å tro vil kunne tas fortløpende i det årlige budsjettarbeid. Kirkene er ryddig og med meget god orden. Åmot kirke er mulighetenes utfordring både når det gjelder bruken av kirkehuset og kirkens betydning i bybildet. Kirka ville være tjent med å få nytt oppvarmingsanlegg.

Kirkegårdene er godt vedlikeholdt og har god orden på registrering og kartverk. Åmot kirkegård har begrenset gravareal. Fellesrådet ønsker utvidelse mot nordøst for å få en enhetlig løsning for kirkegården. Det må fremmes regulerings sak.

Deset kirke hadde 150 års jubileum i 2017 og det ble i den anledning gjort en generell vedlikeholdsrunde på hele kirkeanlegget. Det framstår nå i meget god skikk og stand. Men orgelet trenger en hovedreparasjon.

Åmot kirkekontor flyttet til nye lokaler i 2016 og har nå tilstrekkelig plass. Det trengs en gjennomgang av kontorets drift, organisering og oppgavefordeling. Kontoret har ikke tilfredsstillende dataløsninger.

Større uløste saker:

- (1) Utvidelse av Åmot kirkegård. Det må fremmes regulerings sak.
- (2) Dataløsning ved Åmot kirkekontor.
- (3) Omorganisering av kontor og administrasjon.
- (4) Hovedreparasjon av orgelet i Deset kirke.
- (5) Nytt varmeanlegg for Åmot kirke.
- (6) Ideutvikling/planer for bruk/ombygging av kapellet på Åmot kirkegård.
- (7) Videre utvikling av kirkerommet i Åmot kirke.

3. ADMINISTRASJON OG KONTORDRIFT.

Åmot kirkekontor flyttet til nye lokaler i 2016. Det er en eldre villa sentralt plassert både i forhold til kommunenes administrasjon og med tanke på besøk. Det er kontor plass for alle ansatte: kirkeverge, kontorfullmektig, to sokneprester, organist, menighetspedagog og to kirketjenere. Det er møterom og spiserom og dusjmuligheter. Kontorene er alminnelig godt utstyrt med tekniske hjelpemidler.

Det er kirkeverge i full stilling og 0,4 kontorfullmektig, som samlet er en god administrativ ressurs for kirka i en kommune av Åmots størrelse. For å sikre fullgod kvalitet på kontordrift både med tanke på god service for brukerne, støttefunksjoner til den kirkelig tjeneste og til rådene, arbeides det med nødvendige omorganiseringer. Det er de sist to årene arbeidet med omlegginger som sikrer prestatetjenesten en stødigere administrativ støtte. Kontoret forestår nå alle avtaler for prestene. Menighetsrådene trenger bedre støtte for oppfølging av sitt virksomhetsansvar. Kirkekontoret har ikke tilfredsstillende dataløsninger. Post og journal ivaretas gjennom en enkel excel-løsning. Det er ikke elektronisk arkivordning.

Kirkebokføringen utføres løpende av kontorfullmektig og er tilfredsstillende. Det har vært noen utfordringer når det gjelder Forsvarets presters rapportering til de kirkelige registre.

Kirkegårdsprotokoller og festeregister er i god orden og gir god oversikt. Registrene føres elektronisk. Det brukes elektronisk kartverk. Festeregisteret er å jour og det kreves inn festeavgift for 10 og 10 år. Kirkeverge har gjennomført et større oversiktsarbeid som har gitt bedre kunnskap om plassreserver ved kirkegårdene.

4. KIRKER OG KIRKEGÅRDER.

4.1.1: Åmot kirke.

Kirkestedet omfatter kirke, gravkapell, kirkegård med meget enkelt driftsbygg.

Åmot kirke (1902) er en av landets største tømmerbygninger. Den har en særpreget arkitektur. Den omtales som "Østerdalskatedralen" og er en flott, stedegen kirkebygning i Østerdalens skoglandskap. På Rena er den utvilsomt den bygningen som gir karakter til hele stedet. Dette er nå godt ivaretatt gjennom kirkas integrering i parkplanen (b.a. Tollef Kildes park) for sentrumsområdet. Det er avgjørende at kirka kan beholde tilstrekkelig rom rundt seg som Renas viktigste, karaktersetende bygning.

Kirkehuset setter store og økonomisk tyngende krav til vedlikehold og bevaring. Det er rosverdig at kirka i dag framstår alminnelig godt vedlikeholdt både utvendig og innvendig. Det ble gjennomført større vedlikeholdsarbeider til kirkens 100 års jubileum (2002) b.a. utskifting av råteskadet tømmer i laft. Kirka har brannalarm.

Kirka har et utdatert, mer enn 50 år gammelt varmeanlegg, elektriske varmerør under benkene. Dette er overmodent for utskifting, som vil gi mulighet for et mer fleksibelt anlegg med styringsmuligheter og bedre varmeeffektivitet. Kirka bør koples på fjernvarmeanlegget i Rena sentrum. Det er et enøktiltak som vil gi bedre økonomi, mer stabil driftstemperatur til beste for bygget og for orgelet.

Kirkerommet er stort. De fremste benkene er fjernet for å gi plass til kor og mer bevegelsesfrihet. De bakerste benkene er fjernet. Det har åpnet plass for gruppesamling og undervisning. Dette utnyttes ofte både for barn, konfirmanter og til møter.

Som liturgisk rom byr kirkerommet på mulighetenes utfordringer. Det har plass for

bevegelse. Vinduene plassering og beskjedne størrelse og den dype grønne fargen på vegger og interiør skaper en dempet atmosfære. Lys og bruk av lys kan gi stor effekt. Altertavlen har spotbelysning. Det er vellykket. Det framhever alteret og sentrallinjen i kirka fram mot alteret. Det kan gjøres mer med lyssetting i rommet for å skape liv og framheve liturgiske eller kunstneriske steder i rommet. Kirkerommet har muligheter og potensial som ennå ikke er utnyttet. "Sideskipene" midt på langveggene innbyr til ideutvikling om alternativ innredning som "sidekapeller" eller med plass for utstillinger, barns kreativitet eller annen kunst.

Kirka fikk i 2008 en egenartet julekrybbe som både kunstnerisk og teologisk bedømt er et mesterverk. Kvalitet og originalitet gir krybba tyngde i seg selv og den tåler en selvstendig plassering i rommet som samlingspunkt i juletiden. Figurene til julekrybba står utenom juletiden i utstillingsmonter i inngangspartiet, og bidrar til kvalitet i rommet.

Det gamle orgelet er restaurert med godt resultat.

4.1.2: Åmot kirkegård.

Åmot kirkegård framstår med god orden. Det brukes elektronisk kart. Teknisk etat i kommunen forestår graving med kirketjener tilstede. Vedlikehold utføres av kirketjener/kirkegårdsarbeider. Kirkegården har et meget enkelt driftsbygg for utstyr og maskiner. Det er ikke eget hvilerom eller spiserom for kirkegårdsarbeiderne. Kirkens dåpssakristi benyttes som spiserom. Kirketjenerne har kontor og mulighet for dusj på kirkekontoret, som er oppmøtested ved arbeidsdagens begynnelse og slutt.

Massene er noe tette, og det må regnes med 30 år nedbrytningstid, uten at dette skaper større driftsproblemer. Antall gravferder pr år i soknet har gått vesentlig ned de siste tjue årene og er nå tilnærmet «normalt». Gjennomsnitt siste 5 år 39 pr år. (2008-12: 47 pr år.) Kremasjonsprosenten er høy, tenderer litt ned og er nå ca 70 %.

Det er frigjort graver ved opprydding i festeregistrene de siste årene. Ytterligere oversiktsarbeid har avdekket en tilfredsstillende gravplassreserve. Det er ikke akutt behov for utvidelse. Men for å sikre en enhetlig løsning for framtida og unngå nyanlegg av ny kirkegård annet sted, ønsker Fellestrådet å sikre utvidelsesmulighet mot nordøst. Fellestrådet forslag til utvidelse er meget velbegrunnet fordi det gir en løsning der kirkegården vil være en integrert del av Rena sentrum i nærkontakt med andre fellesfunksjoner i lokalsamfunnet. Det vil bidra sterkt til lokalsamfunnets kvalitet. Det sikrer en samlet kirkegårdsløsning for soknet uten ulempe med to kirkegårder og transportdistanse fra kirke til kirkegård. Utvidelsen vil kreve omregulering av tilstøtende areal fra næringsvirksomhet til offentlig formål. Det må fremmes regulerings sak.

Kirkestedet har et stort, tømret gravkapell. Bygningsmessig er gravkapellet i god stand og nyoppusset innvendig. Alle gravferder skjer nå fra kirkerommet. Kapellet kan brukes ved gravferd for andre livssyn. Det inneholder kjølerom og brukes som visningsrom.

Det er stadig ideer om å kunne utnytte dette bygget bedre. Det kan gjerne arbeides målrettet med ideutvikling for en mer allsidig bruk av bygningen til menighetsformål.

4.2.1: Deset kirke.

Kirkestedet omfatter kirke (1867/1903), kirkegård, bårehus og en liten kirkestue.

Kirka gjennomgikk en generell oppussing til 150 års jubileet i 2017. Kirka er nå i bygningsmessig god stand. Snekkerarbeidene som er gjort er meget pent utført og er av høy kvalitet. Ny golvløper er i naturfiber. Det er lokalt lagte et vakkert prosesjonskors med særpreg. Kirka har brannvarsling.

Kirka gir en intim følelse. Rommet er lyst og høgt. Kirkerommet får særpreg av en vakker, mørkeblå stjernehimme over kordelen. Altertavla er spesiell. Den har verdifullt innslag av barn i et palmesøndagsmotiv, som transponerer over i påskedagsstemning. Den erstattet i 1903 et opprinnelig stort trekors, som er tatt vare på.

Orgelet rapporteres å være i dårlig stand.

4.2.2: Deset kirkegård.

Kirkegården har særpreg og sjarm som gammel kirkegård. Den er velholdt. Den er rommelig, har god plass og tilfeldige uregelmessigheter. Gjennomsnittlig er det 3 gravferder pr år. Dette tilsier ikke behov for omreguleringstiltak. Kirkegården vedlikeholdes av kirketjenerne. Graving utføres av teknisk etat med kirketjener til stede.

Kirkegården har et bårehus fra 1960 tallet.

Kirkegården har driftsbygg nylig istandsatt som foruten rom for maskiner og utstyr inneholder oppholdsrom/spiserom og dusj for kirketjenerne, og toaletter for kirkebesøkende.

4.2.3: Deset kirkestue.

Deset kirkestue ligger på utsiden av kirkegården og er opprinnelig (1861) en bygning som stod nede ved nåværende hovedveg, og som ble brukt som kirkerom og senere flyttet til sin nåværende plass som kirkestue etter at kirken ble bygget (1867). Kirkestua er nå vedtatt revet med biskopens godkjenning.

4.3.1: Nordre Osen kirke.

Kirkestedet omfatter to kirker, kirkegård og driftsbygg med hvilerom.

Den gamle kirka (1777) er en kulturperle og er tilfredsstillende vedlikeholdt. Den har fått nytt flistak etter anvisning fra antikvariske myndigheter. Den brukes bare ved olsok, skolegudstjeneste i juni og enkelte andre spesielle anledninger. Den har ingen oppvarmingsmuligheter.

Den nye kirka (1923) er en tømmerkirke som står på høge murer med menighetssal i underetasjen. Bygningen har høy kvalitet på håndverk og utførelse. Innvendig tak er særlig vakkert. Kirka er bygningsmessig i meget god stand. Menighetssalen drives og vedlikeholdes av menighetsrådet. Det er utført en betydelig dugnadsinnsats og salen

med kjøkken framstår velholdt og tiltalende. Kirka har p.g.a de høge murene en tung adkomst med bratte trapper. Det gjør bæring av kister ved gravferd tungt. Det er installert trappeheis. Kirka har brannvarsling.

Orgelet er nå restaurert med godt resultat.

4.3.2: Nordre Osen kirkegård.

Kirkegården består av to deler. Den eldste delen, som fortsatt brukes, er rundt gamlekirka. Denne delen er holdt i gammel stil med noen ujevnheter og uregelmessigheter. Det er viktig at denne delen av kirkegården får beholde dette særpreget og at de gamle gravminnene nærmest gamlekirken kan bli stående. "Kirkeplanken" er av særlig bevaringsinteresse. Den er godt vedlikeholdt.

Den største delen av kirkegården er rundt ny-kirka. Denne er utvidet sørover to ganger. Siste utvidelse var i 1996. Disse utvidelsene er terrassert nedover mot sjøen. Etter utvidelsen har kirkegården tilstrekkelig plass for så lang tid som det er rimelig å planlegge.

Kirkegården preges av bjørketrær. Den er meget velstelt og godt vedlikeholdt. Teknisk etat utfører graving med kirketjener til stede. Kirketjenerne forestår kirkegårdens vedlikehold. I de eldre gravfeltene er det til dels store avvik. Kartverkene for de eldre delene er ikke korrekte. Noen omreguleringstiltak er gjennomført siden 1986. Det ansees som unødvendig å gjennomføre full omregulering. Det er satt ned fastmerker. Det må ved graving og gjenbruk tas hensyn til at nedbrytningstiden er ca 40 år.

Det er oppført driftsbygg med hvilerom.

Elverum, 16.04.18

Sevat Lappegard
prost

DEN NORSKE KIRKE

Åmot menighet
Sør-Østerdal prosti

VISITASRAPPORT ÅMOT SOKN

Rapporten er utformet som forberedelse til bispevisitas i Åmot 24.-29.april 2018.

Åmot sokn ligger i Åmot kommune, kirken ligger på kommunesenteret Rena. Soknet har ca 3200 medlemmer.

Gudstjenester og kirkelige handlinger

Åmot sokn har nå 60 forordnede gudstjenester pr år. Dette er flere enn det som har vært gjennomført før, og innebærer at soknet er i ferd med å øke antall gudstjenester pr år. Det gjennomføres nå gudstjeneste hver uke i tillegg til andre høytidsdager. Det arbeides med å videreutvikle gudstjenestene, blant annet gjennom trosopplæringstiltak, noe som gjør at nye grupper kommer til gudstjenester. Likevel har gudstjenestedeltakelsen gått ned fra 2016 til 2017. Vi jobber derfor videre med tiltak for å øke deltakelsen.

Noe som er meget gledelig er å se at stadig flere går til nattverd; 138 i 2015, 129 i 2016 og hele 363 i 2017. Det er satset på å holde nattverd oftere og omtale nattverden på en slik måte at folk føler seg velkommen til å delta.

Menighetsrådet bidrar med kirkekaffe og som kirkeverter på gudstjenestene.

I 2017 var det 39 gravferder fra Åmot kirke, 24 barn og 2 konfirmanter ble døpt, og 24 ble konfirmert. 3 par ble viet i Åmot kirke.

Det satses på å gi gode musikalske opplevelser på gudstjenestene. Organisten engasjerer sangere, kor og musikere ved en rekke anledninger. Det skal være kjent og lett sangbare salmer som styrker salmesangen. Å involvere folk til deltakelse gjennom musikk og trosopplæringstiltak er et bevisst satsingsområde for å styrke eierskap og deltakelse ved gudstjenester. Tre kor øver i Åmot kirke, og bidrar på gudstjenester. Det er barnekoret CorX, Ungdomsgruppa TuneIn som også har startet band, og voksenkoret KoriÅmot. Det er Ingrid Sløgedal og Lars Otto Sørhus som leder alle korene. Lars er også organist i Åmot. Det holdes også en rekke konserter i kirka, av lokale og eksterne aktører.

Omsorg og solidaritet

Plan for diakoni ble vedtatt i 2017, og inneholder følgende punkter:

- Åmot sokn støtter NMS sitt arbeid i Etiopia.
- Konfirmantene deltar i fasteaksjonen for Kirkens Nødhjelp.
- Konfirmantene får servert suppe i kirka rett etter skolen og før konfirquantundervisning de dagene det er undervisning.
- Det avholdes sangandakter ved Ryslingmoen sykehjem.

- Det er en intensjon om å ha hyggetreff på Ryslingmoen to ganger pr år, men dette har de siste årene ikke vært gjennomført.
- Menighetsrådet arrangerer kirkekaffe ved en rekke gudstjenester hvert år. Også andre frivillige organisasjoner bidrar på dette feltet.
- Gudstjenestene skal sette fokus på vern om skaperverk og kamp for rettferdighet.
- Det legges til rette for at kor kan bruke kirka til øving.
- Trolltrall og småbarnstreff gjennomføres som en del av menighetens trosopplæring. Dette har også blitt et viktig treffpunkt for mange småbarnsfamilier hvor man samles rundt et måltid og til lek, bibelfortellinger og sang.
- Det holdes åpen kirke ved Birkebeinerarrangementer, i skolens sommerferie, og enkelte dager utover dette, f.eks rett før jul. Her kan man sitte ned i fred og ro, eller få en omvisning i kirken. Mange kommer for å se den flotte julekrybba som vi også har stående framme i sommerferien. Enkelte dager serveres det vafles, f.eks under Birken. Vi erfarer at både fastboende og turister kommer, på planlagte eller spontane besøk. Drøyt 1200 besøkende pr år.
- Åmot menighet er grønn menighet.

Det ble holdt en fest for frivillige i menighetene i Åmot i januar 2017. Festen ble holdt i Åmot kirke.

Tidligere har diakoniutvalget invitert 80-åringene til hyggekveld og utdeling av blomster eller gave. Dette har ikke vært gjennomført de siste par årene. Vi avventer etablering av nytt diakoniutvalg som kommer våren 2018.

Det diakonale arbeidet utføres av frivillige og ansatte. Det er ikke diakon i vårt område.

Barn og unge

Plan for trosopplæring ble vedtatt av menighetsrådet i 2016 og godkjent av biskopen i 2017. Barn og unge inviteres til samlinger i Åmot kirke på Rena. Det inviteres ukentlig til småbarnstreff (0-1 år) og trolltrall (2-6 år). Fra 4 år og fram til konfirmasjonsalder er det årlige samlinger med ulike tema. Nytt denne vinteren er at det er månedlige samlinger for ungdom 13-16 år fredager rett etter skoletid, kalt tacofredag. Her møtes ungdom til taco, samtale, sang m.m.

Vi erfarer at jevnlig treff (Trolltrall, småbarnstreff og tacofredag) er meget godt besøkt, mens vi strever med oppslutningen på de årlige samlingene for bestemte aldersgrupper. Et meget hederlig unntak er Lys våken. Vi har invitert 10-11-åringene til dette, og har hatt rundt 30 unger med på overnatting og gudstjeneste de to siste årene. Oppslutningen om trosopplæringstiltakene totalt sett er økende.

Rena skole har julegudstjenester før jul, og alle barnehagene kommer på førjulssamling i kirka. Ellers tilbyr vi andre samlinger for skoler og barnehager etter avtale. Det er et ønske om å få mer faste avtaler med skolene. Åmot ungdomsskole har ingen faste møtepunkter, men har de to siste årene arrangert en konsert i Åmot kirke.

Kirka i lokalsamfunnet

Kirka står midt i Rena sentrum, med kort avstand til alle fasiliteter.

Samarbeid med sykehjem og skoler viser at kirka er tilstede og tilgjengelig, og har en betydning i folks liv. Folk stiller opp på dugnad, og foreldre bidrar på trosopplæringsaktiviteter, og Trondheimstur og fasteaksjon for konfirmanter. Samtidig ønsker vi i større grad et samarbeid med Rena leir, og skolene

på alle nivåer. Det er mange studenter på Rena, tidligere var det studentprest her en gang pr uke. Nå er denne stillingen borte.

Da sommertoget besøkte Rena sommeren 2017 ble det holdt en rekke små konserter i kirka. Kirka var åpen med bemanning og mulighet for guiding hele dagen. Vi opplever det som viktig å være synlige på slike/lignende arrangementer i lokalsamfunnet.

Medarbeiderskap og organisering.

Det er totalt 8 ansatte i kirkene i Åmot, 6 fellelrådsansatte og 2 prester i til sammen 6,4 årsverk. I fellelrådet er det ansatt 1 kirkeverge, 1 organist og 2 kirketjenere, alle i full stilling, i tillegg sekretær i 40% stilling og menighetspedagog i 50%. Den siste stillingen finansieres av statlige midler. Alle ansatte arbeider i soknene Åmot, Osen og Deset. Organiseringen av oppgaver er lagt til kirkekontoret på Rena, som også yter administrativ hjelp for Åmot menighetsråd. Årsplaner, og planer for diakoni og trosopplæring er derfor utarbeidet i samarbeid mellom de tre soknene. Årsplan er vedtatt av fellelrådet, de øvrige planene er vedtatt av menighetsrådet.

Menighetsrådets leder innkaller til møter, og rådet har egen kasserer og sekretær blant rådets valgte medlemmer. Dette fungerer godt. Rådet er aktive i dugnadsarbeid på ulike måter.

Oversikt over menighetens planer og organisering

Følgende planer er vedlagt:

- Årsplan og årshjul for Åmot kirkelig fellelråd.
- Plan for trosopplæring, Åmot
- Plan for diakoni, Åmot

Annet

Mange aktiviteter i kirka har gitt behov for bedre kjøkkenfasiliteter. Vinteren 2018 settes det i gang arbeider med mer skap, arbeidsbenk og oppvaskmaskin til dåpssakristiet i Åmot kirke. Det blir et penere og mer hensiktsmessig sakristi. Høsten 2017 fikk vi på plass glasskap i våpenhuset for utstilling av julekrybbefigurer hele året. Våpenhuset ble lysere og mer innbydende som et tilleggsresultat av dette.

Det er behov for utvendig tjærebreing av Åmot kirke. Det er innhentet tilbud, men ikke bevilget penger til dette.

Det arbeides med planer for en urnelund på Åmot kirkegård. Behovet for dette er meldt fra pensjonistforeningen og andre privatpersoner. Det er plass til en liten urnelund i sør-vestre del av kirkegården, mot gamle brannstasjon og Tollef Kildes gate. En relativt enkel utførelse av urnelund vil kunne finansieres ved hjelp av fondsmidler og egenbetaling ved gravferd.

Åmot kirkeblad gis ut 4 ganger pr år. Vi får tilbakemeldinger om at bladet leses av svært mange, og mener det holder god kvalitet.

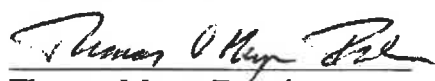
Saker som menighetsrådet ønsker å ta opp med biskopen

Åmot menighetsråd ønsker å drøfte følgende saker med biskopen under visitasen:

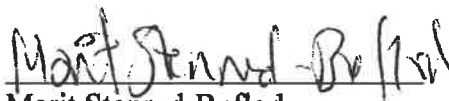
- Hva tror biskopen om kirkas status i samfunnet om 10 år?
- Hva blir kirkas viktigste oppgaver framover?

- Hva kan vi tilby storsamfunnet som ikke andre kan tilby?

Rena 13.03.2018

Thomas Meyer French
Leder Åmot menighetsråd

Marit Stenrud-Buflod
Sokneprest

Vidar Brekke
Sokneprest

DEN NORSKE KIRKE

Deset menighet

Sør-Østerdal prosti

VISITASRAPPORT DESET SOKN

Rapporten er utformet som forberedelse til bispevisitas i Åmot 24.-29.april 2018.

Deset sokn ligger nordøst i Åmot kommune, og har ca 140 medlemmer. Bygda har sykehjem og oppvekstsenter med skole og barnehage.

Gudstjenester og kirkelige handlinger

Deset sokn har 8 forordnede gudstjenester pr år, og det er tradisjon for bl.a gudstjenester på palmesøndag, Kristi Himmelfartsdag, 17.mai, høsttakkefest, allehelgensdag og lille julaften. En gudstjeneste før jul er særlig tilrettelagt for barn, og kombineres med juleverksted for barnefamilier. Gudstjenestedeltakelsen sank fram mot 2014, men har deretter vært økende. I 2017 deltok totalt 337 personer på gudstjeneste (276 i 2016), med jubileumsgudstjenesten for Deset kirke som et høydepunkt. Menighetsrådet bidrar med kirkekaffe og som kirkeverter på gudstjenestene. Sett i forhold til folketallet er gudstjenestebesøket godt. Noe som er meget gledelig er å se at stadig flere går til nattverd; 5 i 2015, 15 i 2016 og hele 64 i 2017. Det er satset på å holde nattverd oftere og omtale nattverden på en slik måte at folk føler seg velkommen til å delta.

I 2017 var det to gravferder fra Deset kirke, 1 barn og en konfirmand ble døpt, og 2 ble konfirmert. Det har ikke vært vigsel i Deset kirke de siste årene.

Det satses på å gi gode musikalske opplevelser på gudstjenestene. Organisten tar med seg sangere, kor og musikere ved noen anledninger. Det skal være kjent og lett sangbare salmer som styrker salmesangen. Å involvere folk til deltakelse gjennom musikk og trosopplæringstiltak er et bevisst satsingsområde for å styrke eierskap og deltakelse ved gudstjenester.

Omsorg og solidaritet

Plan for diakoni ble vedtatt i 2017, og inneholder følgende punkter:

- Deset sokn støtter NMS sitt arbeid i Etiopia.
- Konfirmandene deltar i fasteaksjonen for Kirkens Nødhjelp.
- Det avholdes sangandakter ved Desettunet (sykehjem).
- Menighetsrådet arrangerer kirkekaffe ved flere gudstjenester hvert år.
- Gudstjenestene skal sette fokus på vern om skaperverk og kamp for rettferdighet.

Det ble holdt en fest for frivillige i menighetene i Åmot i januar 2017. Festen ble holdt i Åmot kirke.

Det diakonale arbeidet utføres av frivillige og ansatte. Det er ikke diakon i vårt område.

Barn og unge

Plan for trosopplæring ble vedtatt av menighetsrådet i 2016 og godkjent av biskopen i 2017. Barn og unge fra Deset inviteres til samlinger i Åmot kirke på Rena. Det inviteres ukentlig til småbarnstreff (0-1 år) og trolltrall (2-6 år). Fra 4 år og fram til konfirmasjonsalder er det årlige samlinger med ulike tema. Nytt denne vinteren er at det er månedlige samlinger for ungdom 13-16 år fredager rett etter skoletid.

I advent er det alltid samling i Deset kirke, med gudstjeneste og juleverksted. Ca 15 barn deltok i 2017.

Deset oppvekstsenter med barnehage og barneskole har tradisjon for å samles i kirka før jul. I tillegg hadde Deset oppvekstsenter 1.-4.klasse Deset kirke som tema i forbindelse med jubileet, og besøkte kirka for å høre om historien til kirkebygningen, inventar og kirkelige tradisjoner.

Kirka i lokalsamfunnet

Kirka står midt i Deset-bygda, med kort avstand til skole og sykehjem, og ligger lett synlig fra hovedveien.

Samarbeid med sykehjem og oppvekstsenter viser at kirka er tilstede, og har en betydning i folks liv. Folk stiller opp på dugnad, og viser at de bryr seg om kirka si. Oppslutningen om jubileet viste at kirka står godt i folks bevissthet; 140 mennesker deltok på gudstjeneste, og 80 var med på middagen etterpå, herunder tilreisende gjester.

Medarbeiderskap og organisering.

Det er totalt 8 ansatte i kirkene i Åmot, 6 fellestrådsansatte og 2 prester i til sammen 6,4 årsverk. I fellestrådet er det ansatt 1 kirkeverge, 1 organist og 2 kirketjenere, alle i full stilling, i tillegg sekretær i 40% stilling og menighetspedagog i 50%. Den siste stillingen finansieres av statlige midler. Alle ansatte arbeider i soknene Åmot, Osen og Deset. Organiseringen av oppgaver er lagt til kirkekontoret på Rena, som også yter administrativ hjelp for Deset menighetsråd. Årsplaner, og planer for diakoni og trosopplæring er derfor utarbeidet i samarbeid mellom de tre soknene. Årsplan er vedtatt av fellestrådet, de øvrige planene er vedtatt av menighetsrådet.

Menighetsrådets leder innkaller til møter, og rådet har egen kasserer og sekretær blant rådets valgte medlemmer. Dette fungerer godt. Rådet er aktive i dugnadsarbeid på ulike måter.

Ørsikt over menighetens planer og organisering

Følgende planer er vedlagt:

- Årsplan og årshjul for Åmot kirkelig fellestråd.
- Plan for trosopplæring, Deset
- Plan for diakoni, Deset

Annet

Deset kirke har de siste to årene gått gjennom en betydelig oppgradering:

- Malt utvendig
- Utvendige reparasjoner, som vinduer, takrenner og kors over hovedinngang.
- Innvendig gulv og benker er malt.
- Det er lagt nytt teppe i midtgangen.
- Høytalere er installert.
- Nytt prosesjonskors er tatt i bruk.
- Bårehus og uthus er malt.

- Elektrisk anlegg er kontrollert og godkjent.
- Brannvarslingsanlegg er installert og lynavleder kontrollert.

Arbeidet er utført som et samarbeid mellom menighetsråd og fellesråd, og er finansiert av private og kommunale midler i tillegg til midler fra menighetsråd og fellesråd. En betydelig innsats er lagt ned gjennom dugnadsarbeid av menighetsråd og andre frivillige. Det ble blant annet holdt basar til inntekt for nytt teppe.

Orgelet i kirka er i dårlig forfatning og trenger reparasjon. Det er innhentet ett tilbud, og vi vil be om ytterligere to. Planen er å finansiere reparasjon gjennom private gaver og penger fra fellesrådets orgelfond. Det er fortsatt tidlig i prosessen, og det er usikkert når man kan gå til bestilling av arbeidet.

Den gamle kirkestua har forfalt og Deset menighetsråd ønsker at denne rives. Biskopen har godkjent riving. Menighetsrådet har startet arbeidet med å innhente tilbud på arbeidet. Finansieringen er usikker, og man regner med at det vil ta tid å få dette utført.

Saker som menighetsrådet ønsker å ta opp med biskopen

Deset menighetsråd ønsker å drøfte følgende saker med biskopen under visitasen:

- Det er stor dugnadsinnsats på Deset. Nå jobber vi med å skaffe penger til rehabilitering av orgelet.
- Vi liker ikke at det gjøres endringer i kjente tekster som alle kjenner.
- Periode for menighetsråd – 4 år er en lang periode. Vi har forståelse for at det følger offentlige valg.

Deset 06.03.2018

Kirsti Marit Mykleby

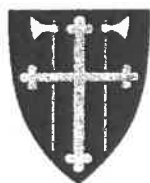
Kirsti Marit Mykleby

Lr Deset menighetsråd

Marit Stenrud-Buflod

Marit Stenrud-Buflod

Sokneprest

DEN NORSKE KIRKE

Nordre Osen menighet
Sør-Østerdal prosti

VISITASRAPPORT NORDRE OSEN SOKN

Rapporten er utformet som forberedelse til bispevisitas i Åmot 24.-29.april 2018.

Nordre Osen sokn ligger øst i Åmot kommune, og har ca 340 medlemmer. Bygda har pensjonistheim med omsorgsboliger og oppvekstsenter med skole og barnehage, samt butikker og bedrifter. Midt i bygda ligger kirkegården med to kirker, Osen gamle kirke fra 1777 og Nordre Osen kirke fra 1923.

Gudstjenester og kirkelige handlinger

Nordre Osen sokn har 20 forordnede gudstjenester pr år, noe som er en nedgang fra tidligere år. Det er tradisjon for bl.a gudstjenester på langfredag, påskedag på Furutangen ski- og hyttesenter, 17.mai, høsttakkefest, allehelgensdag og julaften, i tillegg til friluftsgudstjenester på Fløtermuseet og på Munkbetseter. På olsokdagen holdes det hvert år en gudstjeneste i Osen gamle kirke. Det legges opp til to familiesamlinger i kirka pr år, vanligvis i sammenheng med gudstjeneste hvor barn er aktive bidragsyttere.

864 deltok på gudstjeneste i 2017, dette er ganske stabilt i forhold til de siste 5 årene. Menighetsrådet bidrar med kirkekaffe og som kirkeverter på gudstjenestene. Sett i forhold til folketallet er gudstjenestebesøket godt.

I 2017 var det 11 gravferder fra Osen kirke, 4 barn og en konfirmant ble døpt, og 5 ble konfirmert, og 3 par ble viet.

Det satses på å gi gode musikalske opplevelser på gudstjenestene. Organisten tar med seg sangere, kor og musikere ved noen anledninger. Noen kveldsgudstjenester har spesielt fokus på sang, og har blitt kalt «Syng med oss» eller «Salig blanding». Det skal være kjente og lett sangbare salmer som styrker salmesangen. Å involvere folk til deltakelse gjennom musikk og trosopplæringstiltak er et bevisst satsingsområde for å styrke eierskap og deltakelse ved gudstjenester.

Omsorg og solidaritet

Plan for diakoni ble vedtatt i 2017, og inneholder følgende punkter:

- Nordre Osen sokn støtter NMS sitt arbeid i Etiopia.
- Konfirmantene deltar i fasteaksjonen for Kirkens Nødhjelp.
- Det avholdes sangandakter ved Pensjonistheimen.
- Menighetsrådet arrangerer kirkekaffe ved flere gudstjenester hvert år.
- Gudstjenestene skal sette fokus på vern om skaperverk og kamp for rettferdighet.
- Det holdes åpen kirke i gamlekirka enkelte dager om sommeren, og det tilbys omvisning etter avtale utover dette.

Det ble holdt en fest for frivillige i menighetene i Åmot i januar 2017. Festen ble holdt i Åmot kirke.

Det diakonale arbeidet utføres av frivillige og ansatte. Det er ikke diakon i vårt område.

Barn og unge

Plan for trosopplæring ble vedtatt av menighetsrådet i 2016 og godkjent av biskopen i 2017. Barn og unge fra Osen inviteres til samlinger i Åmot kirke på Rena. Det inviteres ukentlig til småbarnstreff (0-1 år) og trolltrall (2-6 år). Fra 4 år og fram til konfirmasjonsalder er det årlige samlinger med ulike tema. Nytt denne vinteren er at det er månedlige samlinger for ungdom 13-16 år fredager rett etter skoletid.

I Osen er det også familiesamlinger 2 ganger pr år hvor barn i alle aldre blir invitert til en samling og til gudstjeneste. Høydepunktet i 2017 var arrangementet Hallo-venn hvor 60 barn og voksne deltok. Blant aktivitetene var Kristuskransen, der barna lette etter perler med ulik symbolikk som de satte sammen til et kjede. Menighetsrådet i Osen er opptatt av at det blir aktiviteter i deres egen kirke. Vi ser også at barn og foreldre i hovedsak slutter opp om aktiviteter i egen kirke, og i mindre grad deltar i aktiviteter i Åmot kirke.

Osen oppvekstsenter med barnehage og barneskole har tradisjon for å delta på Luciafeiring på pensjonistheimen. Dette er et samarbeid mellom oppvekstsenteret, kirka og pensjonistheimen.

Kirka i lokalsamfunnet

Kirka står midt i bygda, med kort avstand til skole og sykehjem, og ligger lett synlig fra hovedveien. Samarbeid med sykehjem og oppvekstsenter viser at kirka er tilstede, og har en betydning i folks liv. Folk stiller opp på dugnad, og viser at de bryr seg om kirka si.

Medarbeiderskap og organisering.

Det er totalt 8 ansatte i kirkene i Åmot, 6 fellestrådsansatte og 2 prester i til sammen 6,4 årsverk. I fellestrådet er det ansatt 1 kirkeverge, 1 organist og 2 kirketjenere, alle i full stilling, i tillegg sekretær i 40% stilling og menighetspedagog i 50%. Den siste stillingen finansieres av statlige midler. Alle ansatte arbeider i soknene Åmot, Osen og Deset. Organiseringen av oppgaver er lagt til kirkekontoret på Rena, som også yter administrativ hjelp for Osen menighetsråd. Årsplaner, og planer for diakoni og trosopplæring er derfor utarbeidet i samarbeid mellom de tre soknene. Årsplan er vedtatt av fellestrådet, de øvrige planene er vedtatt av menighetsrådet.

Menighetsrådets leder innkaller til møter, og rådet har egen kasserer og sekretær blant rådets valgte medlemmer. Dette fungerer godt. Rådet er aktive i dugnadsarbeid på ulike måter.

Osen hadde tidligere prest og kirketjener boende i bygda. Slik er det ikke lenger, og det er et savn. Spesielt merkes det på kirkegården at kirketjener ikke er tilstede på samme måte som før.

Oversikt over menighetens planer og organisering

Følgende planer er vedlagt:

- Årsplan og årshjul for Åmot kirkelig fellestråd.
- Plan for trosopplæring, Osen
- Plan for diakoni, Osen

Annet

Postadresse:
Åmot kirkekontor
Torget 1

Telefon:
62 44 29 10
Telefaks:

Osen gamle kirke fikk i 2015 lagt nytt spontak etter gammel byggeskikk. Taket er tjærebredd to ganger, i 2015 og 2016. Det er behov for flere strøk, men det er ikke penger til dette. Det nye taket ble finansiert med midler fra Åmot kommune, og to store private gaver. Det er videre behov for reparasjoner av vegger, vinduer og takrenner. Det er innhentet tilbud, men kommunen har ikke bevilget penger til vedlikehold. Tilstanden på bygget vil forverres om det ikke iverksettes tiltak med det første.

Nordre Osen kirke har også et betydelig oppgraderingsbehov. Det er råte i tømmeret, og i detaljer og bjelker over inngangene, og hele kirken har behov for nytt strøk tjærebeis. Det er ikke slik at hele tømmerstokker må skiftes ut slik tilstanden er nå, men man er bekymret for en rask forverring om det ikke iverksettes tiltak snart. Også her er det innhentet tilbud, men ikke bevilget penger.

Det elektriske anlegget er godkjent, men det er behov for et nytt sikringsskap.

Saker som menighetsrådet ønsker å ta opp med biskopen

Nordre Osen menighetsråd ønsker å drøfte følgende saker med biskopen under visitasen:

- Kirkene våre har stort behov for vedlikehold. Kommuneøkonomi og tilskudd er avgjørende for å bevare kirkene våre.
- Fire år om gangen i menighetsrådet er lenge, hva med to og to år? Kanskje det da blir lettere å rekruttere nye.
- Det er godt oppmøte i kirka ut fra folketallet i Osen.

Osen, 06.03.2018

Anne Marit Strand
Leder Nordre Osen menighetsråd

Vidar Brekke
Sokneprest

Visitas i Skjåk
Nord-Gudbrandsdal prosti
5.-10. juni 2018

Kyrkjene i bygda

Bildet er tatt etter visitasmiddagen torsdag 7. juni. I fremste rekke: biskop Solveig Fiske, ordfører Elias Sperstad og kirkeverge Arnborg Teigum. Bak biskopen står soknerådsmedlemmer, tilsatte i kirka i Skjåk og representanter fra kommunen. Foto: Jan Christian Kielland.

PROGRAM FOR BISPEVISITAS I SKJÅK 5.-10. JUNI

TYS DAG 5. juni

- 8.30 Morgonbøn i Skjåk kyrkje
- 9.15 Møte med staben på kyrjekontoret
- 11.15 Lunsj på Skafferiet
- 12.30 Omvising på 1-10-skulen
- 14.00 Møte med skulen om samarbeid mellom skule og kyrkje
- 18.00 Plantedugnad på Nordberg kyrkjegard
- 19.00 Møte med Skjåk kyrkjelege råd

ONSDAG 6. juni

- 9.00 Møte med kommunen og politikontakten
- 12.00 Bedriftsbesøk hos interfil
- 14.00 Besøk hos bruktbue og dei gode hjelparane
- 16.00 Konfirmantbryllaup i Skjåk kyrkje og kyrkjestugu
- 18.00 Storlirunda saman med Skjåk turlag

TORSDAG 7. juni

- 8.00 Morgonkaffi på friviljugsentralen
- 9.30 Barnehagebesøk i Dønfoss naturbarnehage
- 11.30 Andakt på Skjåkheimen
- 14.00 Rundtur i bygda med veteranbuss
- 18.00 Festmåltid på Billingen seterpensjonat

SUNDAG 10. juni

- 11.00 Visitasmesse i Nordberg kyrkje
- 13.00 Servering med visitasforedrag i Dønfoss Grendehus

Hamar biskop sin visitas i Skjåk 5.-7. og 10. juni 2018

Visitasedrag

Eg har no som biskop i Hamar bispedømme gjennomført visitas i Nordberg og Skjåk sokn i Skjåk fellesrådsområde. Dette er andre gongen eg besøker Skjåk på visitas, og det har vore ei stor glede å kome attende på visitas som ber overskrifta «Kyrkjene i bygda».

Fjella og elvane pregar kommunen og har vore ei fin ramme om denne veka. Det er som om himmelen kjem litt nærare her i Skjåk. Vi har sett snøklede topper bada i sol, og fossefall i fjellside. Vi har sett det særegne sommarljuset om kveldane. Og eit gjennomarbeida visitasprogram har vore grunnlag for gode møte med folk, bedrifter og institusjonar i Skjåk kommune.

Visitasedreget for Den norske kyrkje seier: «Ein visitas har som føremål å støtte, inspirere og rettleie kyrkjelyden og tilsette, og gjøre kyrkja sitt nærvær synleg i lokalsamfunnet». Kyrkja lever alltid på ein stad. Menneska, naturen og kulturen på staden pregar kyrkja. Dialekta og musikken, fjella og elva, historia og husa, tradisjonane og den lokale maten pregar både menneska og kyrkja i Skjåk. Dette er grunnen til at visitasprogrammet har inneheldt både møte med friviljuge og dei som har direkte ansvar for kyrkja sitt arbeid, møte med lokalsamfunnet og kvardagslivet, og møte med kyrkja sine samarbeidspartnarar. Her, på dei ulike berøringspunkta mellom kyrkje og bygd, møter evangeliet dei alminnelege liva til menneske i Skjåk.

Innhaldet i dagane

Tirsdag

Visitasen vart åpna med morgonbøn i Skjåk kyrkje tirsdag. Sokneprest Kåre Gloslie las frå forteljinga om da Jesus vart døpt, frå Markusevangeliet kapittel 1. Soknepresten fekk oss til å stoppa opp ved orda som Skaperen seier til Sonen: «Du er Son min, som eg elsker, i deg har eg mi glede.» Han fekk oss til å tenkje over betydninga av at foreldre seier til barna sine at dei elsker dei og gler seg over dei, og betydninga av at Skaperen seier dette til Sonen. Den kjærleiken som Gud viser oss gjennom skaparverket og gjennom nåden, er vi utfordra til å vise kvarandre. Ja, denne kjærleiken er vi menneske heilt avhengige av for å kunne leva og vekse, i bygda som i kyrkja.

Frå morgonbønen drog vi til møte med alle dei tilsette i kyrkja i Skjåk kommune. Vi møtte ein stab som er samansveisa, kor stemninga er god og kor alle har eit sterkt engasjement for kyrkja i bygda.

Ein ting vi la særleg merke til då vi fekk høyre frå den enkelte i staben, var den unikt breie kompetansen. Den varierte yrkesbakgrunnen i staben gjer at dei på ein særskild måte er i stand til å møte folk i Skjåk og sette seg inn i liva som blir levd her. Mange i staben har viktige samtalar med menneske i bygda, både på kyrkjegardane, i kyrkja og på kontoret. Eg vil understreka at Skjåk er overlag heldige med dei tilsette i kyrkja.

Saman med staben gjekk vi vidare til lunsj på Skafferiet. Her møtte vi på strikkeklubben og fekk helsa på dei, og vi fekk nydeleg gulrotsuppe med ingefær og koriander, etterfylgt av rabarbrakake med is. Dette var ein god stad for å kvile og eta saman!

Så bar det vidare til den nye barne- og ungdomsskulen i Bismo. 1.-4.-klasse song «Da klokka klang» og «Fager kveldssol smiler», og eg fekk lære dei ein song. Ein stor gjeng engasjerte 5.- og 6.-klassinger hadde førebudd mange gode spørsmål. Dei spurde mellom anna: «Likar du fisk?» «Trur du på Gud?» «Om du ikkje var kristen, kva for ein religion ville du då ha tilhøyrd?» Barn sine spørsmål og undring kan åpne opp rom for nye samtaler i liva våre. Det er så viktig at vi let det skje, både i skulen, i heimen og i kyrkja.

Vi vart òg vist rundt på den nye skulen. Skjåk har vore gjennom ein krevjande prosess med tanke på samanslåinga av skulane og flytting til Bismo. Samstundes såg vi at på den nye skulen ligg veldig mykje til rette for at barn i Skjåk kan leve, lære og vokse innafor trygge rammer.

Etter omvisinga møtte vi rektor ved barne- og ungdomsskulen og styrarane i dei tre barnehagane. Vi snakka om korleis vi kan vidareutvikle samarbeidet mellom skulen og kyrkja og mellom barnehagane og kyrkja. Saman såg vi at det er mogleg å styrkje både skule, barnehage og kyrkje ved meir samarbeid innafor det lov- og planverk som staten gir.

På kvelden var vi inviterte til plantedugnad på kyrkjegarden ved Nordberg kyrkje. Vi vart møtt av ei vakker kyrkje i kveldssol. Både Skjåk og Nordberg har blomfond som styrker forholdet menneske imellom og mellom bygda og kyrkja. No når kyrkjelydskontoret har overteke organiseringa av blomfondet, gjer det òg at fleire stikk innom kontoret. Eg vil gjerne rose dette arbeidet.

Etter plantedugnaden hadde vi møte med Skjåk kyrkjelege råd. Soknepresten har understreka kor stor kompetanse det er i rådet, og dette vart stadfesta. Vi opplevde engasjement og gode tankar for det kyrkjelege livet i bygda.

Onsdag

Onsdagen starta med møte med kommunen på rådhuset. Vi vart varmt tekne imot av ordfører Elias Sperstad med fleire. Møtet viste at det er grunnlag for å styrkje samarbeidet mellom kommunen og Skjåk kyrkjelege fellesråd. Vi fekk positive signaler frå kommunen om at dei skal sjå på om det kan bli lettare for folk å finne fram til kyrkja på kommunen sine nettsider, og vi var samde om at kyrkja og kommunen kan styrkje samhandlinga.

Frå møtet med kommunen drog vi til Interfil på bedriftsbesøk. Vi møtte ei bedrift som går foran i inkludering av tilflyttere med ulik bakgrunn, og slik vart vi minna om kor viktig næringslivet er i inkluderingsarbeid. Det er forbilledleg at over 10 % av dei tilsette ved Interfil er tilflyttarar frå andre land. Frå leiinga ved bedrifta opplevde vi eit engasjement for dei tilsette si trivsel og velferd.

Turen gjekk vidare til «Bruktbue» og «Dei gode hjelparane». Òg her opplevde vi stort engasjement for at menneske skal få oppleve verdigheit ved å være i arbeid. Dei gode hjelparane gjør eit flott arbeid med vedproduksjon og bruktbuikk, og mange tenester som er viktige for folk i bygda, med blant anna grasklipping, snømåking, oppsetjing av gjerder og stell av graver. Dei har og eit eige hjørne med sal av ulike hjelpemiddel. Nokre av oss fekk kjøpt med oss både tallerknar frå bruktbuikken og eplesider frå matbua utanfor.

På ettermiddagen var vi med på Konfirmantbryllaup i Skjåk kyrkje. Kyrkja var fylt opp med pynta konfirmantar og konfirmantforeldrar. Samlinga tematiserte ulike sider ved venskap. Etterpå fekk vi ta bilder av den flotte konfirmantgjengen på kyrkjetrappa, før vi gjekk til kyrkjestua for rømmegraut, flatbrød, avletter og spekepølse som vart servert av bunadskledde kvinner frå Bygdekvinnelaget. Arnborg har lova oss oppskrifta på rømmegrauten, for den var spesielt god! Konfirmantane stilte mange gode spørsmål. Ein spurte: «Korleis kan det være ein god Gud når det skjer så mykje vondt i verda?» Det er viktig at det er rom for samtale om vanskelege teologiske spørsmål i kyrkja! Kyrkja er ikkje ein stad for ferdige

fasitsvar, men eit rom kor vi saman kan undre oss, tvile og tru. Og det skal òg være rom for å spørre om kvardagen, som ein gjorde: «Kva for ein traktor liker du best?»

Onsdagen vart avslutta med at vi fekk vandre på ein av dei mange turvegane i Skjåk. Vi gjekk Storlirunden saman med 40 deltakere i Skjåk turlag. Dette vart ein tur med mykje historiefortelling, både frå stadane vi passerte, frå Svalbard og frå kvardagen i Skjåk. Myggen heldt oss med selskap og lot oss kjenne at det er sumar. Turleiar Hallstein viste veg, og Astrid serverte kaffe og noko å bite i. På turen fekk eg til og med oppkalt ein nyrydda veg etter meg, og no har Skjåk både fjellet bispen og bispevegen.

Torsdag

Torsdagen var vi inviterte til morgonkaffe på friviljugsentralen. Jo-Andre Sperstad Fjeld tok imot oss med varme og stort engasjement. Vi fekk høyre om det breie tilbudet som friviljugssentralen har, med mellom anna leksehjelp, trimmerlunsj og tilflyttarfest, og med det nye prosjektet med 3D-printing. Vi fekk òg prøve den nye bowlingbana! Det har stor verdi for eit lokalsamfunn å ha ein møteplass som samlar og foredlar det friviljuge arbeidet.

Deretter drog vi til Dønfoss naturbarnehage. Sjeldan har vi vel sett ein barnehage med eit meir fantastisk uteområde. Vi gjekk rundt blant trær, steinar og lekeapparatar og møtte barna som mata dyra, saga, spikka, tegna og klatra. Her var det mykje trivsel og glede, både blant barn og vaksne!

På Skjåkheimen fekk vi helse på mange som har levd eit langt liv i Skjåk, og vi hadde andakt saman. Eg la spesielt merke til det vevde biletet av Maria med barnet. Maria minner oss om kor sårbart livet er. Vi treng støtte og omsorg frå kvarandre, og det gjeld både barn, vaksne og eldre.

Torsdag ettermiddag inviterte Skjåk kommune oss med på ein fantastisk rundtur i bygda med veteranbuss. Første stopp var på Aurmo. Her var eit bedehus som ikkje lenger var i bruk, men kor dei fleste tidlegare gjekk på søndagsskule og mange huska den gode basartradisjonen. På Marlo fekk vi høre om griseavl og foredling av gris. Vi fekk òg sjå den nedlagte skulen og prestegarden, som vi snart vonar kan bli fylt med liv att.

Så drog vi over til sørsida av dalen til Lundagrenda og opp mot Lundadalen. Her handla det om kraftutbyggjing, jakt, fiskje og ikkje minst villreinforvaltninga.

Attende i Bismo var vi innom både Smiu, som la til rette for småindustri, og den nystarta bedrifta «dmt». Det veks og gror i Skjåk!

Vi reiste så nordover og stoppa ved Elinors Landhandel, som òg var nyåpna. Det er flott at ein gamaldags landhandel kan verta ein stad for kafé og salg av lokale produkt. Etter kvart har ein òg planar om overnatting og diverse anna. Vidare kom vi til Dønfoss og fekk høyre om Skjåk Allmenning, før vi kjørte innover Bråtådal. Her vart det fortalt om kraftutbyggjinga og seterdrifta. Vi stoppa ved ein naturformasjon som vart kalt for «St. Olavs føter» som var fotspor i stein, og snakka og om fleire Olavsstader og Olavslegender i området.

Vi kom oss så vidt opp på Bråtåsen, vidare til Pollfoss og deretter opp til Billingen. På Billingen Seterpensjonat innbydde Skjåk kommune til eit eineståande godt festmåltid, med gryte med charolaiskjøtt, og med byggrynskrem til dessert. Stemninga var god, det var gode talar og det kyrkjelege rådet hadde skreve song om visitasen. Ikkje minst vart vi imponerte over det fantastiske arbeidet som er gjort med å setje opp seterpensjonatet. Det var enda eit eksempel på Skjåkværingane sin innovasjon og innsatsvilje.

Del 2

Når eg no går over til del 2 av føredraget vil eg peike på nokre stikkord for vidare arbeid i kyrkjelydane, i kyrkjelege råd og i samarbeidet med heile lokalsamfunnet. Eg har delt inn i fem hovedområder, og eg vil bruke dei som overskrift på utfordringane til kyrkjelydane her.

Det første hovedområdet er:

I Gudstenester og kyrkjelege handlingar

Vi har fått oppleve flotte gudstenester og kyrkjelege handlingar her under visitasen. Det har gjort sterkt inntrykk å besøke dei to vakre kyrkjene i Skjåk og Nordberg. Dei er godt vedlikehaldne, både takka være god prioritering, solid kompetanse i staben og imponerande dugnadsinnsats.

Gudstenestelivet er pulsen i det kyrkjelege livet. Her blir evangeliet forkynt og her møter vi nåden gjennom dåpen og nattverden. Det er difor viktig å arbeide målretta og strukturert med utforminga av gudstenester og kor og

når desse skal vere. Vi veit at kyrkjevanane har endra seg, ved at folk no ikkje lengre går så mykje av vane, som ved viktige hendingar. Det er difor viktig å tenkje gjennom korleis dette inngår i kyrkja sitt årshjul; vere seg høgtider, dåp, konfirmasjon. På møtet med det kyrkjeleg rådet vart òg dette med forordna gudstenester tematisert. Frå 1. januar 2018 gjeld ny forordning som kom etter ein grundig gjennomgang av behov og ressursar på kvar stad. Den første av utfordringane til dykk er difor:

1. Å ta ein gjennomgang av det lokale kyrkjeåret med bakgrunn i ny forordning.

Det neste hovedområdet er:

Omsorg og solidaritet

Diakoni er kyrkja sitt navn på alt omsorgsarbeid. Den verkelege prøvesteinen for eit fellesskap er korleis vi maktar å gje menneskeverd til alle, og erkjenne at vi er avhengige av kvarandre. I Skjåk gjer kyrkja eit svært godt diakonalt arbeid. Gjennom mange år har kyrkja ved kvar jul delt ut blomar til dei som det siste året har mista nokon. Kyrkja gjer òg omsorgsarbeid som setter spor langt utafør Ottadalen: Begge kyrkjelydane er sertifiserte som grøne, og begge har misjonsavtale med Himalpartner som er godt forankra lokalt. Samtidig har Skjåk med sine vakre kyrkjebygg óg eit potensiale for å åpne kyrkjebygga for endå fleire, både fastbuande og tilreisande. Det handlar om å åpne hellige rom for alminnelege liv. Mi andre utfordring til dykk er difor:

2. Å arbeide for å halde kyrkjene opne i nokre tidsperiodar.

Det neste hovedområdet er:

Barn og unge

Barn og unge vert kjente med kristendomen i heimen, i trusopplæringa og i skulen. Grunnskulen får frå 2020 ein ny overordna del av læreplanverket. Her er «folkehelse og livsmestring» eit av tre tverrfaglege temaer. På dette og fleire områder har kyrkje og skule eit felles mål: Å styrkje barn og unge si livskompetanse. Det er for eksempel ein viktig kompetanse for eit barn å kjenne kyrkjerommet og kyrkjegarden *før* kyrkjeklokkene kaller til gravferd for eit menneske som dette barnet hadde eit forhold til.

I den nye overordnede delen vil det òg være vektlagt å bruke fleire læringsarenaer, som til dømes kyrkjebygg og kyrkjegardar. Her er kyrkja ein naturleg og sentral ressurs for skulen. I møtet med skulen og barnehagane på tirsdag, vart det tydeleg at alle partar så potensialet for vidareutvikling av samarbeidet. Den tredje utfordringa er difor:

- 3. Å vidareutvikle og styrkje den gode relasjonen til skular og barnehagar, ved å på ny gå gjennom dei planar og det samarbeidet som er i dag, og vidareutvikle konkrete og gjennomførbare avtaler for samarbeid ut frå lov- og planverk.*

Barn og unge møter òg kristendomen gjennom trusopplæringa. I samband med trusopplæringa vil eg gjerne honorere utdelinga av dreide ljosestakar som dåpsbarna kan ha dåpsljøset i. Her i Skjåk har trusopplæringsarbeidet vore i ulike fasar. Etter ein forsøksperiode for nokre år sidan med ei større prosjektstilling og høg aktivitet, er de no over i drift med til saman 20 % stilling. De har derfor nyleg gjort eit grundig arbeid med å revidere trusopplæringa. Det er godt å sjå korleis de har tilpassa aktivitetsnivået til ressursane som de har. Neste år skal trusopplæringsplanane i Hamar bispedømme reviderast. Jobben her i Skjåk vil då ikkje vere å gjere store endringar, men å skriftleggjere det som no blir gjort. Den fjerde utfordringa er difor:

- 4. Å skriftleggjere alt det gode arbeidet som no vert gjort i trusopplæringa inn mot stadfestinga av endringane i lokal plan for trusopplæring.*

Kyrkja er òg ein viktig arena for barn og unge si utvikling. Som kyrkje er det avgjørande at vi legg til rette for at unge kan få ansvar og moglegheit til medverking. Vi treng å la ungdom få vere med på å bestemme i kyrkja, slik at dei kan få eigarskap. Éin av arenaene for dette, er Den norske kyrkja sitt ungdomsdemokrati. Kvart år inviterer Hamar bispedømme til eit ungdomsting over ei helg. Hit kjem ungdomar frå hele bispedømmet for å handsame sakar som er viktige for kyrkja og samfunnet. Ungdomstinget er ein viktig arena for leiartrening, og ein viktig møtestad for ungdom. Som biskop er eg difor alltid til stades ved ungdomstinget. Den femte utfordringa er:

- 5. Å sende delegatar på bispedømmet sitt årlege ungdomsting i samarbeid med Lom og Vågå.*

Det neste hovedtemaet er:

Kyrkja i lokalsamfunnet

Det er ei gåve og ei oppgåve for kommune og kyrkje å ha ansvar for drift, organisering og betjening av alle kyrkjer og kyrkjegardar. Her i Skjåk er det på mange område eit godt samarbeid mellom kommunen og kyrkja. Det er positiv samarbeidsvilje frå begge sider. Tenesteytingsavtala frå 1997 mellom kommune og kyrkjeleg fellesråd er eit uttrykk for dette, men no er det er tid for å ta ein gjennomgang og fornya den. Eg utfordrer dykk til å formalisere det noverande samarbeidet i nokre få, men viktige punkt, og den sjette utfordringa mi til dykk er difor:

- 6. a) å formalisere eit eller fleire budsjettmøte i forkant av arbeidet med kommunen sitt årlege budsjett og å halde minst eitt statusmøte omkring første september årleg med fokus på utviklinga av fellesrådet sin økonomi.*
- b) å arrangere eit felles orienteringsmøte mellom nytt formannskap og kyrkjeleg fellesråd i kvar nye periode etter val.*
- c) å utarbeide ei langtidsplan for vedlikehald og investering i samarbeid med kommunen.*

Det siste hovedtemaet er

Medarbeiderskap og organisering

God organisering er avgjerande for godt arbeid og for trivsel blant frivilljuge, demokratisk valgte og tilsette medarbeidarar. Skjåk og Nordberg har i dag ei forsøksordning med eitt kyrkjeleg råd framfor to sokneråd. De kan no søkje om å videreføre forsøket, og de har gjeve signal om at de ønskjer dette. På sikt er det likevel usikkert kor lengje ein kan ha ei prøveordning. Framover er det difor viktig å tenkje over om de på sikt enten vil slå saman sokna, eller om de vil gå attende til to sokneråd.

Sidan det i Skjåk no berre er eitt råd, ivaretar det kyrkjelege rådet både kyrkjelydssaker og fellesrådssaker. For å kunne ha eit tydelegere skille mellom handsaminga av dei ulike sakene, er mi neste utfordring til dykk:

- 7. Å sikre samspel og tydelegare fordeling av ansvar mellom sokneråds- og fellesrådssaker ved å ha to innkallingar og å føre to protokollar til møta i Skjåk kyrkjelege råd.*

Godt samspel mellom tilsette og råd er avgjerande for arbeidet i lokalkyrkja. Det er viktig å sikre at dei tilsette har tilstrekkeleg innsikt i det som skjer i rådet og at rådet kjenner dei tilsette sin arbeidskvardag. Difor er den åttande og siste utfordringa til dykk:

8. Å ha fokus på forholdet mellom stab og råd gjennom eit årleg felles møte.

Avslutning

Så er tida komen for å takke for visitasen. Hjarteleg takk til alle som har vore involverte i planlegginga og tilrettelegginga! Takk for tillit, gjestfridom og hyggelege bordsete.

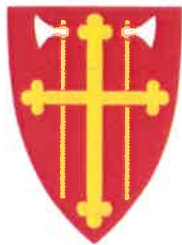
Takk for møter med menneske i alle aldrar! Eg tek alle desse møta med meg, alle handtrykk, smil og samtalar, ja, alt eg har opplevd under visitasen. Hjarteleg takk!

Gud velsigne Nordberg og Skjåk sokn!
Gud velsigne Skjåk kommune!

Solveig Fiske
Hamar biskop

Hamar biskops utfordringar til kyrkjelydane i Skjåk under bispevisitas 5.-7. og 10. juni 2018

1. *Å ta ein gjennomgang av det lokale kyrkjeåret med bakgrunn i ny forordning.*
2. *Å arbeide for å halde kyrkjene opne i nokre tidsperiodar.*
3. *Å vidareutvikle og styrkje den gode relasjonen til skuler og barnehagar, ved å på ny gå gjennom dei planar og det samarbeidet som er i dag, og vidareutvikle konkrete og gjennomførbare avtaler for samarbeid ut frå lov- og planverk.*
4. *Å skriftleggjere alt det gode arbeidet som no vert gjort i trusopplæringa inn mot stadfestinga av endringane i lokal plan for trusopplæring.*
5. *Å sende delegatar på bispedømmet sitt årlege ungdomsting i samarbeid med Lom og Vågå.*
6.
 - a) *Å formalisere eit eller fleire budsjettmøte i forkant av arbeidet med kommunen sitt årlege budsjett, og halde minst eitt statusmøte omkring første september årleg, med fokus på utviklinga av fellesrådet sin økonomi.*
 - b) *Å arrangere eit felles orienteringsmøte mellom nytt formannskap og kyrkjeleg fellesråd i kvar nye periode etter val.*
 - c) *Å utarbeide ei langtidsplan for vedlikehald og investering i samarbeid med kommunen.*
7. *Å sikre samspel og tydelegare fordeling av ansvar mellom sokneråds- og fellesrådssaker ved å ha to innkallingar og å føre to protokollar til møta i Skjåk kyrkjelege råd.*
8. *Å ha fokus på forholdet mellom stab og råd gjennom eit årleg felles møte.*

DEN NORSKE KIRKE
Prosten i Nord-Gudbrandsdal
Paul Skuland
Storgt. 21, 2670 Otta
paul.skuland@sel.kirken.no
Tlf: 61209052/90290322

Til Hamar biskop

Prostens rapport før biskopens visitas til Skjåk 2018

- Den generelle tilstanden for kirkene og kirkegårdene i Skjåk er meget god. Det har vært god bemanning både i Nordberg og Skjåk som har fulgt opp vedlikehold underveis slik at det ikke er noen store ting å bemerke. Det man arbeider og har arbeidet med det siste er først og fremst to ting:
1) Lys og lyd i begge kirkene slik at menigheten både skal se godt og høre godt. I tillegg har det vært lys for de medvirkende, spesielt presten.
2) Støyskjerming. Det har ikke vært mulig å få til støyskjerming. Man har derfor satset på å få til levegger. Det har kommet på plass en ved Skjåk kirke, og man håper snart å få en ved Nordberg. Angående vedlikeholdsbehov for øvrig viser jeg til årsmeldingen side 12.
- Kontorforholdene ved kirkekontoret på Bismo er meget gode. Arkiv og kirkebokføring utføres på en grei måte. Man jobber med å få på plass en ny elektronisk arkivordning.
- Skjåk og Lom har et nært samarbeid på mange måter. Prestene har tjenesteuker med tjenester hos hverandre. Soknene i Ottadalen har alle et tilknytningspunkt til Hekta i forhold til konfirmanter. De har jobbet med samarbeid i forhold til trosopplæringen for den eldste målgruppen etter konfirmasjonen. På prostiplan har vi også en del samarbeid i forhold til denne aldersgruppen. Kirkevergene sammen med prosten har tatt initiativet til et opplæringsprosjekt for alle ansatte i kirkene her: «Saman for kyrkja». Vi har fått støtte fra KA og vil samle alle til dagssamlinger om forskjellige temaer. Det har så vidt startet opp nå i vår, men hoveddelen blir på høsten og vinteren.

Otta 16.05.18

Paul Skuland

Bispevisitas i Skjåk juni 2017

Rapport frå det einskilde sokn i Skjåk kyrkjelege fellesråd

1. Gudstenester og kyrkjelege handlingar

- a. Skjåk kyrkjelege fellesråd handsamar drifta i to sokn; Skjåk og Nordberg. Fellesrådet er inne i ei prøveperiode fram til 2020 der sokneråda er slege saman til eit råd. Rådet har det offisielle namnet Skjåk kyrkjelege fellesråd.
Det tyder at all gudstenesteplanlegging og planlegging av kyrkjelege handlingar har utgangspunkt fellesrådet.
- b. Gudtenestene gjennomførast etter fastlagt messeplan. Messeplanen utarbeidast for eit kalenderår, og har biskopens gudsteneste forordningar som rettesnor. Kyrkjelege handlingar gjennomførast fortløpande etter førespurnader til kyrkjekontoret.
For statistikk sjå fellesrådet si årsmelding for 2017.
- c. Sundagsmessa vert lagt til kl 11. Det tyder at vi ikkje varierer tidspunktet for messa der det ikkje er naudsynt, t.d. når vi har samlingar for barn med messe etterpå.
- d. Kyrkjene i Lom og Skjåk har gått inn i ei ordning der prestane har tenesteveker for kvarandre annan kvar veke. Det tyder at messeplanane samordnast. Med dette arbeidet er det fleire messer som har vore felles for Lom og Skjåk. Likeeins er det eit samarbeid med gjennomføring av kyrkjelege handlingar, der gjennomføring av gravferdar prioriterast. Prestanes uttak av ferie samordnast i arbeidet med messeplanen.
Sjå vedlagte messeplan.
- e. Vi har arbeidd målretta med å tilpasse arbeidet vårt i kyrkjene til dei som kjem. I Skjåk kyrkje er det bygd ein plass for rullestol, vi har installert ljøs i korpartia slik at presten og andre som nytter koret har godt leseljos, og vi har arbeidet målretta med bruk av lydanlegg, slik at tunghøyre får glede av teleslyngane i kyrkjene våre. Sjå kyrkjeverja sin rapport.
- f. Vi har prøvd oss ut med messer på Skjåkheimen 17.mai og Helgetorsdag, og har eit par år knytt hausttakkemessa til Hausttakkarrangementet i Bismo. Erfaringane vi har gjort, har ført til at vi på nytt har messer i kyrkjene våre på 17.mai og på hausttakk. Helgetorsdag har tidlegare vore nytta til prostidag. Da prostidagen vart flytta, har vi nytta høve til å ha nattverdmesse på Skjåkheimen.
- g. Kyrkja har etter den førre bispevisitasen, arrangert fredsmarkering den 8.mai i Nordberg kyrkje. Dette er eit samarbeid med Skjåk kommune, der ordføraren legger ned krans på bautaen over dei falne i siste krig, og kyrkja arrangerer fredskonsert i kyrkja etterpå.

2. Omsorg og solidaritet

- a. Kyrkjene i Skjåk er godkjende i ordninga Grøn kyrkje
- b. Kyrkjene i Skjåk har ei misjonsavtale med Himalpartner. Avtala kom i stand etter eit arbeid i soknerådet i førre rådsperiode. Soknepresten har i saman med diakon Inger Gravem på Dovre vitja fire av tiltaka til Himalpartner i Nepal i februar 2017.
- c. Soknepresten har kvar månad ei andakt på Skjåkheimen.
- d. Kyrkjene i Skjåk har utdeling av blomar før jul til dei som har mist nokon i løpet av året. Dette er ein dugnad som rådsmedlemene tek del i.

- e. Soknepresten har fram til våren 2018 hatt ei høgstdagsbøn på Friviljugsentralen i Bismo kvar månad. Dette tiltaket er nå under revidering, og vi ynskjer at det startar opp att etter sommaren i ei ny form. Målet er å nå ut til fleire i ulike aldersgrupper.
- f. Soknepresten har løpande sjelesorgarbeid etter førespurnad frå einssilde menneske.
- g. Soknepresten er utkallingsressurs i kriseteamet i Skjåk.

3. Barn og unge

- a. Skjåk kyrkjelege fellesråd har revidert trusopplæringsarbeidet. Dette var naudsynt, då talet på deltakarar var fallande. Vi nytta Eldbjørg Leinebø Ekre frå IKO som mentor i dette arbeidet. Resultat av dette arbeidet har gjeve ny energi i trusopplæringsarbeidet, og vi har tilpassa ressursane våre til tiltaka. Dette arbeidet har og gjeve godt eigarskap til tiltaka. Sjå vedlagte årshjul for trusopplæringa, og fellesrådet sin årsrapport for 2017.
- b. Skjåk kyrkjelege fellesråd har revidert konfirmantarbeidet, og innført haustkonfirmasjon. Det er fjerde gongen dette er gjennomført, og vi er godt nøgde med attendemeldingar frå konfirmantevalueringar og føresette. I dette arbeidet har vi knytt oss til Hekta sin leir i Håkons Hall i februar. Sjå vedlagte konfirmasjonsplan.
- c. Vi har ofte diskusjonar om vi skal oppretthalde sundagane som konfirmasjonsdag. Kyrkja i Lom har lagt konfirmasjonene til laurdag, og vi får henvendingar til oss frå føresette om å gjere det same hos oss. Vi har så langt valt å oppretthalde sundagen som konfirmasjonsdag, og oppfordrar føresette som ynskjer det å arrangere den private festen på laurdag.
- d. Kyrkjene i Lom og Skjåk gjennomfører to felles tiltak for born; tårnagentsamling med messe i Skjåk kyrkje, og overnatting for 11-åringar på Prestsetra i Lom. Sjå Årshjul for trusopplæring.
- e. Kyrkjene i Skjåk har til nå hatt samlingar for skuleelevane før julefeiringa. Dette har ikkje vore utan diskusjon, men vi har klart å halde på desse samlingane. Frå i år er alle skuleklassane samla i den nye 1-10 skulen i Bismo. Det tyder at vi må tenkje nytt kring skulesamlingane. Vi har ein tanke om ei felles samling før jul på festplassen i Gamleheimstredet i Bismo.
- f. Soknepresten vitjar barnehagane før jul, og born frå barnehagane vitjar kyrkjene våre og pyntar påsketre.

4. Kyrkja i lokalsamfunnet

- a. Kyrkjene i Skjåk har ei tydeleg forankring i bygda. Dette syner seg i talet på konfirmantar og dåp. Oppslutninga til dåp er på over 100%, da familiar som har flytta ut i stor grad ynskjer å døype borna sine her i Skjåk. Leikeins er det +/- 90% oppslutning om konfirmasjonen. Og for gravferd er det kring 100% oppslutning. Det er og her fleire utflytte som vert gravlagt i Skjåk. Med ein slik oppslutning om dei kyrkjelege handlingane, så er kyrkja i Skjåk nasjonalt på statistikktoppen.
- b. Gravferder i Skjåk har ei stor folkekyrkjeleg oppslutnad. Det kjem folk frå familie og slekt, samt frå grannelag, og frå lag som avdøde har vore engasjert i. Det er høg deltaking frå dei føresette med minneord, lesing av kransesløyfer, bæring av lys og kiste, senking av kista, og arrangement av minnesamvær.

- c. Det er tradisjon å gjeve ei gåve til blomefonda våre ved gravferder. Etter nyttår har vi teke hand om det praktiske kring dette på kyrkjekontoret. Dette har ført til at vi får kontakt med sær mange i bygda vår, som vi elles ikkje ser. Sjølv om det til tider er travelt med dette arbeidet, er det sær positivt at vi aukar kontaktflata vår.
- d. Etter revideringa av trusopplæringa har vi ein oppleving av at tilslutninga til arrangementa våre har auka. Sjå rapporteringa frå trusopplæringa vår.
- e. Kyrkja i Skjåk har kontakt med einskilde lag og organisasjonar.
- Skjåkheimen og dei som bur, vitjar, og arbeider der er ei viktig arena for oss, med stor oppslutning om andakter og messer.
 - Likeeins Friviljugsentralen, der vi til nå har hatt regelmessige samlingar. Disse er under revidering.
 - Vi har kontakt med eigarar av setre der vi har settermessene våre om sumaren.
 - Vi har prøvd å ha messer i samarbeid med Skjåk idrettslag, men desse har hatt lita oppslutning.
 - Skjåk Songlag er ein stor bidragsyter til kyrkja vår. Dei er med på helgemessene, syngje jula inn, fredskonsert i Nordberg, og ved andre høve der det er naturleg å invitere dei.
 - Likeeins er Bygdekvinnelaget ein viktig bidragsyter til konfirmantsamlingane våre med bryllaup og til hausttakemessa. Etter bryllaupet i kyrkja serverar dei festmåltid til konfirmantane i kyrkjestugu. Dei vert og spurde til å bidra ved spesielle høve.
 - Vi har kontakt med kulturskulen i Skjåk som bidreg ved tre messer i året, ved sidan av at dei bidreg ved høve utover desse. Sist på andakta 17. mai på Skjåkheimen
 - Skjåk spel- og dansarlag har vore med oss med barnegruppa si.
 - Skjåk historielag har vore gode hjelparar under 150-årsjubileet til Nordberg kyrkje, og under prostidagen vi arrangerte i haust.
- f. Kyrkjene er viktige signalbygg i bygda, og det vert lagt stor vekt på at kyrkjer og kyrkjegardar er godt vedlikehalde. Sjå kyrkjevergen sin rapport, og under pkt 7.
- g. Det er lagt stor vekt på det ein kallar «stadeiegjering» i kyrkjelege planar. Kyrkja sine tiltak har lokal forankring i tradisjonar i bygda. Samstundes er synet på tradisjonane i bygda i dag meir sprikande. På mange måtar er tradisjonane halde i hevd, medan det er og ei trend der det moderne synet på tradisjonane skin i igjennom. Synet på og lojaliteten til dei eldre tradisjonane i Skjåk er under press frå dei yngre generasjonane. Kyrkja i Skjåk er på si side ein sterk berar av tradisjonane i Skjåk.
- h. Kyrkja i Skjåk har lita kontakt med innvandraran. Dei fleste innvandraran i Skjåk er kristne ortodokse frå den etiopisk ortodokse kyrkja.
- i. Soknepresten har hatt sporadisk kontakt med pinsevenner og baptistar i Skjåk og Ottadalen, og har og vore med på å arrangere ein økumenisk samling med disse.
- j. Nordberg kyrkje vert nytta som konsertkyrkje ved arrangement både for kyrkja sjølve og andre. Sjølv om det ikkje er så mange sitjeplassar, så har kyrkja ei akustikk der det er godt å syngje og spele.

5. Medarbeiderskap og organisering

- a. Staben i Skjåk har medarbeidarar som med stor innsats og ansvarskjensle gjennomfører alle tiltaka våre. Vi har jamlege stabsmøter, og daglege samtaler som sørgjer for at alle praktiske tiltak vert teke tak i. Sjå fellesrådets årsmelding 2017 for info om stillingar og storleik på stillingane. Sjå og betraktningar under pkt 7.
- b. Vi har for tida eit råd med engasjerte medlemmar. Medlemane i rådet vert engasjerte som kyrkjevertar, til handsaming av kyrkjekaffe, og til å ta del på dugnader. Medlemane har ei imponerende kompetanse på mange ulike felt, som kyrkja har stor glede av å nytte.
- c. Kyrkja nyttar i stor grad føresette ved gjennomføring av tiltaka i konfirmantplanen.

6. Oversikt over kyrkjelydens planer og utval

- a. Sjå fellesrådet sin årsmelding 2017 og vedlegg

7. Trendar i tida

- a. Vi lever i ei tid der svært mange menneske har mange gjeremål og aktivitetar på fritida, og gjennom jobb og skule. Dette gjer at dei kyrkjelege arrangementa våre nær sagt alltid kolliderer med andre arrangement i bygda. Det vert vanskelegare og vanskelegare å tilpasse seg andre arrangement, og vi har derfor gjort ein motreaksjon ved å ta att dei tradisjonelle tidene og for messer i kyrkjene våre, og at kyrkja er ein naturleg stad for messene våre. Det tyder at vi tek styring over våre eigne arrangement.
- b. Dette er likevel utfordrande på den måten at oppslutninga om dei einskilde arrangementa er varierende. Ei vanleg messe er på ein måte ikkje nok til at folk kjem til kyrkja. Folk kjem på dei store dagane i livet; til dei kyrkjelege handlingane. Vi treffer fleire folk i gravferdene og vigslane våre enn på vanlege messer. Når det er dåp i sundagsmessa kjem det 20-30 personer i dåpsfylgjet.
- c. Denne trenden minne meg om eit tema eg møtte på Teologisk Fakultet i København. Der var det ein professor som hadde forska og gjeve ut ei bok om det han namna som «Den fjerne folkekirke». Kyrkja som vart teke som gjeven; som hadde lita eller ingen kjerne med kyrkjelyd, men som var tydeleg til stades i lokalsamfunnet utan at den fikk stor merksemd. På tross av at kyrkja i Skjåk er kanskje den største leverandøren av kulturelle tiltak, så opplever vi som tilsette at vi til tider får lita merksemd i lokalsamfunnet.
- d. Denne utfordringa har ein anna side; som tilsette i staben i kyrkja vår. Vi har mange arbeidsoppgåver over et bredt felt. Vi har krav på oss til å arrangere tiltak der folk kjem, og krav på oss til å oppfylle biskopens forordningar. Og vi har kontinuerlig fleire tiltak under planlegging. Dette krev på den eine sida gode rutinar for at dei tilsette ikkje skal overbelastast, og det krev dei tilsette sine evner til kreativitet og fornying der arrangementa våre ikkje lenger treffer folk slik at dei kjem. Og det krev god kompetanse hjå dei tilsette. For å få til alt dette, må det kommuniserast godt internt, og det må være eit trygt og godt arbeidsmiljø. Og det må være ein forståing for at det er staben som heilskap som bidreg til å skapa kyrkja i Skjåk.
- e. Kyrkja i Skjåk er og prega av sokneprestens person og teologiske syn. Ut av desse perspektiva kjem prioriteringar og val, som pregar kyrkja i Skjåk. Det er til tider ein einsam oppgåve å være sokneprest i ei bygd som Skjåk. Utan god støtte frå kollegaene mine, ville dette være ein oppgåve eg knapt kunne meistre.

Skjåk 23.mai 2018

For Skjåk kyrkjelege fellesråd

Kåre Gloslie
sokneprest

Visitas i Øystre Slidre

Valdres prosti

23.-28. oktober 2018

Til glede for Gud og mennesker

Fra lunsjen med visitasforedrag på Myhre gard 29. oktober, etter visitasgudstjenesten. Foto: Guttorm Eidslott.

Program visitas i Øystre Slidre 23.-29. oktober 2018

.....TIL GLEDE FOR GUD OG MENNESKER

Tirsdag 23. oktober

Kl. 09.00	Volbu kyrkje	GLEDA VED EI NY BEGYNNELSE Morgonsong
Kl. 10.00	Prestegarden	VERKSEMD TIL STØTTE OG GLEDE Fellesrådsmøte. Lunsj.
Kl. 11.45	Øystre Slidre sjukeheim	EI GLEDESSTUND FOR GAMAL OG UNG Øystre Slidre sjukeheim og Heggebø barnehage
Kl. 13.00	Ungdomens kulturhus Gapahuken	HURRA EG KAN Samtale om livsmestring. Biskop, ØSUS-elever, lærere, elevråd og ungdomsråd
Kl. 15.00	MTI Raubrøtmoen	MINST EIN BLIR GLAD FOR Å HØYRE STEMMA DI. Bedriftsbesøk.
Kl. 16.00	Heime hos kyrkjevevja	Middag
Kl. 17.00	Volbu grendehus	Volbu sokneråd
Kl. 19.00	Volbu grendehus	GLADE FOLK I GLADE BYGDER Panelsamtale: Om gledene ved å bu på denne staden, og kva vil ev. øke gleden. Paneldebatt, politikarar, nye innbyggjarar, foreldrerepresentantar, biskop m.f. Kvelds til slutt.
Kl. 21.00	Volbu kyrkje	HEIL GLEDE Kveldsbøn i Volbu kyrkje

Onsdag 24. oktober

Kl. 09.15	Rogne skule	DEN STØRSTE GLEDA ...
Kl. 10.00	Rogne barnehage	HJARTEGLEDE
Kl. 11.00	Tingvang	MEIR ENN REIN NATURGLEDE – Møte med kommunestyre
Kl. 12.30	Arbeid og Aktivitet	SAMAN OM GLEDA Lunsj Besøk av Tingvang barnehage Omvisning i bygget/hos avdeling Skogsgruppa, Aktivitetshuset, Vindestogo Konsert Prate ute og inne
Kl. 15.00	Frivilligsentralen	HUGNAD MED DUGNAD Orientering. Samtale. Middag
Kl. 18.00	Rogne kyrkje	SYNG GLEDE I VÅRT LIV Allsangkveld med ulike aktører
Kl. 20.00	Rogne kyrkjestogo	Rogne sokneråd Kveld

Torsdag 25. oktober

Kl. 08.30	Lidar skule	GLEDA VED Å VERE RAUS
Kl. 09.45	Beito barnehage	LEIK & MORO
Kl. 11.00	Lidar kyrkje	Å HEI! Å HI! Å TIRILITI! Møte med staben bak orgelet Lunsj
Kl. 13.00	Beitostølen helsesportsenter	MANGFALDETS GLEDER Om senteret si drift, idégrunnlag og bakgrunn for Familiehuset
Kl. 14.15	Beitostølen helsesportsenter	Lidar sokneråd
Kl. 16.00	Caféen Beitostølen	Middag med m.a. Atle Hovi
Kl. 17.30	Lyskapellet	STILLE GLEDE Den gylne time med langeleik
Kl. 19.00	Hegge kyrkje	... GLEDERIKT BUD Om kyrkjeklokkene i toner og ord
Kl. 20.00	Hegge kyrkjestogo	Hegge sokneråd Kvelds

Søndag 29. oktober

Kl. 11.00	Lidar kyrkje	REIN GLEDE Gudstjeneste på bots- og bededag
Kl. 12.00	Lidar kyrkjegard	GLEDA OVER HÅPSTEIKNET Vigsling kyrkjegard-utvidelse Lidar
Kl. 13.00	Myhre gard	MOT NYE HØGDER Lunsj Visitastforedrag

Bispevisitas i Øystre Slidre 23.-28. oktober 2018

Visitastforedrag

Del 1

Innleiing

Vi er i overgangen til november, og ute har det vorte mørkare og kaldare. Det er så mykje som er vakkert i skiftet i årstider, men overgangen til haust og vinter er for mange ein utfordrande del av året. Motsvaret til dette er at vi fyrer i peisen. At vi tenner levande lys. At vi kokar oss ein kopp med kakao, og pakkar oss inn i eit varmt teppe. For mange er dette ei tid der det er spesielt viktig med fellesskap – ei tid der vi har menneskjer vi held kjær ekstra nært. For eit godt fellesskap varmar og innbyr til ei kjensle av tryggleik. Eit godt fellesskap kan gje styrke og varige inntrykk. Og eit slikt fellesskap har eg fått møte under desse dagane eg har vore her i sokna i Øystre Slidre. Eg har fått møte øystreslidringar, beitinga, heggebygdinga, vølbuinga og røgninga. Det har vore ei sann glede! Slike fellesskap skapar eit lys i den mørke årstida – og gjev stor inspirasjon!

Føremålet med ein visitas er å støtte, inspirere og rettleie kyrkjelyder og tilsette, og gjera kyrkja sitt nærvær synleg i lokalsamfunnet. Programmet for visitasen, som er laga av den lokale komitéen, har vist oss det store mangfaldet i Øystre Slidre. Og dette foredraget vil dreie seg om det eg har fått møte og sjå desse dagane, og kva eg tenkjer er område som treng særleg merksemd og i åra som kjem. Av den grunn er foredraget todelt. Fyrste delen er eit tilbakeblikk på programmet med fokus på tema vi har vore innom i dei mange møtepunkta undervegs desse dagane. I andre del vil de få nokre utfordringar å arbeide vidare med.

Del 1

Dag 1 - tysdag

Kyrkjeklokkene ringde inn til *morgonsong i Volbu kyrkje*, og eg hadde med meg dei majestetiske inntrykka frå den flotte køyreturen frå Beitostølen langs Heggefjorden, og inn til det vakre kyrkjerommet. Her vart ramma for visitasen satt, med fokus på gleda ved ei ny begynnning. Gleda skulle vise seg å vera med oss heile den veka som kom. Eg vart påminna, som sant er, at Øystre Slidre var den kommunen der eg for fyrste gong var på visitas om biskop, for over ti år sida. Eg har gode minne frå den gongen, og nye minne var alt i gong med å skapast.

I prestegarden vart *fellesrådet* samla. Vi samtala om korleis få ein sunn økonomi, og korleis ein kan klare å kommunisere ut den betydninga som kyrkja har i eit lokalsamfunn. Møtet vart og brukt til å gjere førebuingar inn mot møtet med kommunen. Det handlar om å kunne vera ei folkekyrkje som er godt rusta til å møte vår tid – og fellesrådet har eit stort engasjement for slike spørsmål.

Vi tok så køyreturen til *Øystre Slidre sjukeheim*. Her var vi samla på tvers av generasjonar, og vi blanda våre røyster i song. Frå kjære salmar, til barnesonger leda av Heggebø barnehage. Kaffe og kake var ei god avslutning på stunda vår i den flotte «stua».

Så drog vi til eit av dei mest imponerande bygga i kommunen, Ungdommens kulturhus, *Gapahuken*. Her har de fått ein plass som gjer ungdommar moglegheit til å falde seg ut, om det så er gaming, band eller matlaging. Eg fekk gleda av å sitje i eit panel saman med ungdommar frå 8. og 9. klasse, og temaet var livsmeistring. Dette er eit tema som står meg nært, og eg trur vi fekk til gjennom denne samtala å setje ord på blant anna kor mykje det betyr at det er nokon som ser oss. Nokon som gjev oss anerkjenning ut frå det menneskjet vi faktisk er. Samlinga vart avslutta ved å sette akustikken på prøve gjennom nydeleg song og musikk frå Espen Austdal.

Eitkvart lokalsamfunn er sjølv sagt prega av den næringa som finst på staden. Av den grunn inngår det i ein visitas og å besøke ulike bedrifter. Difor drog vi til MIT, som har hatt ei spennande organisasjonsreise. Det er imponerande å sjå kva som har vokse fram frå ein gründertanke, der det nå på denne staden, som den einaste i landet, vert produsert mobile scener. Bedrifta har og prega kyrkjene her i kommunen, ved å levere utstyr for lyd. Ein levande og flott stad, og som har nye spennande prosjekt i framtida.

Etter *middag hos kyrkjevevja* drog vi til Volbu Grendehus for eit *møte med Volbu sokneråd*. Vi samsnakka om korleis vera ei tydeleg kyrkje, og kva slags ønskjer medlemma av rådet har for det siste året av denne valgperioden. Det vart eit kreativt møte, der det kom gode idear fram på bordet.

Så vart det invitert til *åpen panelsamtale om gleda ved å bu i eit lokalsamfunn*. Gjennom ulike perspektiv fekk vi høyre om korleis det er å bu akkurat her i kommunen. Det viktige i å ta vare på skaparverket, og gleda av å bu tett på naturen. Det handlar om å løfte fram det som er bra, men og det som er meire sårbart og samansatt. Eg vil honorere at det vart sett fokus på eit slikt tema under visitasen, då det vart ei varm og god stund – og ei styrkande suppe laga til av Helselaget bidrog og til det.

Kvelden vart avslutta med *kveldsbøn i Volbu kyrkje*. Kyrkja er vigd til helgenen Blasius, som er tett knytt til helse. Det er ei viktig kobling mellom folkekyrkje og folkehelse, og det er flott at vi kunne oppleve ei slik fin synleggjering i kyrkjerommet her på slutten av den fyrste dagen.

Dag 2 - onsdag

Onsdag morgon starta ved *Rogne skule*. Her er det eit stort fokus på læring tufta på verdiar, og vi fekk høyre betydninga av verdiane omsorg og respekt. Gjennom refleksjon og songtekster vert elevane godt vante i å bruke verdiane i det daglege, og det tenkjer eg er ein sær sars god metodikk både for samhald og vidare utvikling.

Ein liten spasertur frå skulen ankom vi *Rogne barnehage*. Det er svært få andre stader enn barnehagar som fyller ein med så mykje liv og røre – særskilt når sjølvaste brannbilen var tilstades på same tida. Blant barnehagebarna er det vanskeleg å ikkje kjenne på gleda – og det var eit godt møte med den oppvoksande generasjonen.

Så gjekk ferda til Tingvang, og møte med *den kommunale leiinga*. Etter ei god orientering om demografien i kommunen, diskuterte vi betydninga av kyrkja som ei grunnlovsforankra folkekyrkje, og kva det tyder for eit lokalsamfunn. Dette innebær blant anna økonomi, og ivaretaking av dei fantastiske kyrkjebygga som finst her i

kommunen. Det vart eit godt og konstruktivt møte, der eg opplevde eit gjensidig ønskje om ei levande lokalkyrkje som er til beste for befolkninga her.

Vi drog så til *Arbeid og aktivitet*. I Vindestugo åt vi lunsj, og vi fekk besøk av Tingvang barnehage som song for oss. Etter det gjekk vi trappene ned til øvingsrommet for å høyre på bandet Big Bang. Dette bandet har spela saman med både Bjørn Eidsvåg og Åge Aleksandersen, så det var ei stor glede å få ein intimkonsert med desse flotte muskarane. Så gjekk vi enda fleire trapper ned, og såg på lokala til Skogprodukt. Brukarane her kjem frå forskjellige stader og med ulik bakgrunn, men det de har felles er at de ikkje har fast jobb. Vi avslutta i aktivitetssenteret, og fekk vera vitne til kva slags kunstverk det er mogeleg å skape med eigne hender. Heile dette huset er med på å gje verdigheitskapande arbeid, og det er heilt tydeleg at det er med på å gje meistringskjensle hos mange menneskjer. I tillegg er dette arbeidet svært viktig for lokalsamfunnet, og det er godt å besøkje ein slik stad – og det er all grunn til å løfte dette arbeidet høgt.

På *Frivillighetssentralen* fekk vi høyre om det omfattende arbeidet som vert gjort for å styrke frivilligheta. I Øystre Slidre er det et stort tilfang av frivillig arbeid, og eg synest det er svært flott at temaet fekk ein så stor plass i visitasprogrammet. Frivillig innsats er på mange måtar limet i samheldet; det bidreg sjølvstekt til at ein får ein bestemt jobb gjort, men det er og med på å gje meining og «godfølelse» til den som bidreg. Flott å oppleve!

I Rogne kyrkje var det allsang. Vi fekk oppleve ulike musikktradisjonar, og ulike stemmer. Det er fantastisk å kombinere kyrkjelydens tilsvar – gjeven gjennom våre eigne stemmer, og å kunne lukke auga for å nyte vakre toner og røyster frå dyktige muskarar og ikkje minst barnerøyster. Ein flott kveld, med mykje varme medan mørkeret senka seg rundt kyrkjebygget.

Kvelden vart avslutta i kyrkjestugu, med *møte med Rogne sokneråd*. Her diskuterte vi viktige spørsmål, som korleis vi kan følgje opp ungdommar etter konfirmanttida, og ikkje minst korleis kyrkja kan bidra til å ta imot nye landsmenn. Det vart ei veldig god samtale.

Nok ein innhaldsrik dag var kommen til ende, og vi drog tilbake til overnattingsstaden vår fulle av inntrykk.

Dag 3 - torsdag

Eg la merke til at det sto «det meningsseekende menneske» og «det skapende menneske» på nokre glasveggar i *Lidar skule* då me gjesta skulen torsdag morgon. Eg er imponert over det gjennom reflekterte verdisett som vert brukt i læringsmiljøet i skulene her i kommunen. På Lidar skule vart vi møtt av song, og vi fekk helse på to representantar frå elevrådet. Så fekk vi ha ei samtale med lesevenane – eit fantastisk konsept der dei unge gjennom samtaler med den eldre generasjonen får moglegheit til å dele tankane sine, samt å trene på lesing. Eit flott bidrag, både for barna og dei som er frivillige.

Så drog vi til *Beito barnehage*. Her møtte vi og songglade born, og eg vart påmint det store potensialet i faste riter. Borna hadde eit fast ritual før dei skulle eta, og eg tenkjer dette er med å skape trygge rammer, og noko ein gjer felles saman med dei vaksne.

Bak orgelet i Lidar kyrkje hadde vi *møte med den kyrkjelege staben*. Dei som arbeider i kyrkja er på mange måtar i frontlinja, og har ei stor oppgåve med å skape den tilliten som finnast mellom folk og kyrkje. Her i Øystre Slidre har de mange engasjerte kyrkjeleg tilsette, og vi samsnakka om dei ulike oppgåvene, den nasjonale utviklinga og om måten arbeidet vert gjort på er i tråd med det som tida vår fordrar. Dette er ei viktig samtale som på sett og vis alltid er i prosess.

På Beitostølen helsesportsenter drives det godt. Vi fekk ei god orientering om staden, og vi diskuterte kva det vil seie å jobbe for eit godt mangfald. Senteret er oppteken av at mangfaldet gagnar alle, og at det er ein stor ressurs både for senteret, men og utover i andre samanhengar.

Så var det møte med *Lidar sokneråd*. Vi diskuterte korleis vi kan styrke kyrkjesøkinga, og ikkje minst engasjere ungdommen til deltaking ved ulike tiltak. Kven kan vera naturlege samarbeidspartnarar for kyrkja, og korleis kan vi bruke kyrkjebygga som kulturbygg og heilage rom? Eg trur vi fekk sett i gong ei god samtale om desse heilt avgjerande temaa.

På Beitostølen Café fekk vi god middag medan vi hadde ein prat med Atle Hovi og Pål Andvord. Desse to har vore og er viktige samarbeidspartnarar for fjellpresten, og vi fekk ein god prat om utviklinga på staden, og kva som ligg framfor av tankar og idéar for framtida.

Den gylne time er eit viktig tilbod med jamn frekvens kvar torsdag. Her legg de til rette for tystnad – og det fantastiske rommet i Lyskapellet opnar opp for kontemplasjon og bøn.

Frå eit moderne uttrykk som i Lyskapellet, var det som å vera på ei tidsreise då vi drog til 802 år gamle Hegge kyrkje. Her var det sett fokus på kyrkjeklokkene – ein heilt spesiell tradisjon her i Valdres, kor kyrkjeklokkeringing er ei kunstform. Det er rett og slett fantastisk å oppleve korleis de tek vare på denne tradisjonen og praksisen – og ikkje minst stoltheita som ligg i gjeremålet.

Det siste punktet i programmet var *møte med Hegge sokneråd*. Her vart det med opne kyrkjer tematisert, ikkje minst basert på erfaringar med ei sommaropen Hegge kyrkje. Vi tala og om pilegrimsvandring, og årshjulet med tanke på trosopplæring. Endå eit godt møte med eit engasjert sokneråd, og ikkje minst gode omgjevnader i den nyoppussa kyrkjestogo.

Del 2

Når eg no går over til del 2 av foredraget, vil eg peike på nokre stikkord for det vidare arbeidet i sokna, i kyrkjelege råd og i samarbeidet med heile lokalsamfunnet.

Eg har delt foredraget inn i fem hovudområde, og eg vil nytte dei som overskrift på utfordringane til kyrkjelydene her.

Det første hovudområde er

I Gudstenester og kyrkjelege handlingar

Under denne visitasuka har eg fått besøkje alle dei flotte kyrkjebygga de har her i Øystre Slidre. Tidsdjupet er ulikt, men alle framstår dei som unike signalbygg. Vi ser det på den høgreste posisjonen dei alle har fått, og gjennom svært godt vedlikehald gjennom mange år. Dette skal de vera stolte av.

Gudstenester og kyrkjelege handlingar viser på mange måtar kyrkjelydene sine pulsslag. Og som vi har sett gjennom desse dagane vert det gjort mykje godt arbeid. I arbeidet med å utvikle gudstenestelivet er det spennande å kunne sjå kva samarbeid ein kan ha både med enkeltpersonar og organisasjonar, ikkje minst med tanke på song og musikk. Difor er mi første utfordring å:

- 1) Å gå gjennom sokna sine årshjul for gudstenester med eit spesielt fokus på bruk av musikalske krefter.*

Då går eg over til neste satsningsområde som er:

II Omsorg og solidaritet

I denne kommunen gjerast det overlag mykje bra diakonalt arbeid. Det er mange foreiningar og organisasjonar som har eit stort fokus på omsorgstenester, og kyrkja er ein viktig aktør i dette arbeidet. Det kan difor vere lurt å ha ein gjennomgang av sitt eige arbeid, for å kunne vise alt det ein faktisk gjer i dag, men og med eit blikk for framtida og kva det vil vera behov for i åra framover. Difor vil eg utfordre til:

- 2) Å utvikle ein enkel diakoniplan (gjerne 1 side) som sjåast i forhold til det øvrige diakonale arbeidet i kommunen.*

Det tredje hovudpunktet eg vil fokusere på er:

III Barn og unge

I samband med innføringa av ny overordna plan for skulen i 2020, og med tanke på ny lov for tros- og livsynssamfunn, vil det vere særdeles viktig å samsnakke om kva for moglegheiter som ligg for samarbeid mellom kyrkje og skule/barnehage. Og eg utfordrar med det til å:

- 3) Saman med kommune, skule og barnehage sjå på det faglege innsteget for samarbeid og kva slags arbeidsmetoder det er mogleg å bruke. Er forholdet allereie godt, gjev det eit godt grunnlag for framtida.*

Det neste temaet er:

IV Kyrkja i lokalsamfunnet

Å vera kyrkje er å vera ein del av eit lokalsamfunn. Det inneber godt samarbeid med mange instansar, ikkje minst med kommunen. Det er viktig med føreseieleg økonomi, noko som vil skape tryggleik både for dei som er tilsette i kyrkja, men og for folk som ønskjer ei aktiv kyrkje. Den fjerde utfordringa mi er difor å:

- 4) Ta ein gjennomgang av budsjettrutinane imellom kyrkjeleg fellesråd og Øystre Slidre kommune for å sjå om de rette møtepunkta er på plass.*

Vi ser at kyrkjesøkninga endrar seg. Over tid har det utvikla seg eit behov for å kunne komme til eit kyrkjerom ikkje bare ved helg og høgtid, men og i kvardagen. Det handlar om moglegheita til å sitja stille, be ei bøn og kjenne på det heilage rommet. Det fordrar at vi tenkjer nytt om bruken av kyrkjene våre, og mi femte utfordring lyder difor:

5. *Bruk erfaringa frå sommaråpent i Hegge kyrkje, og vurdere om det går an å ha opne kyrkjer oftare og med jamnare frekvens.*
 - a) *Vurdere om ein kan bruke frivillige til å betene dei opne kyrkjene*

Kyrkja her i Øystre Slidre har si eiga Facebook-side. Det er veldig bra! Det er svært viktig at og kyrkja tek i bruk dei nye digitale kommunikasjonsformene, då det rett og slett er her dei fleste av oss søker informasjon og kontakt med samfunnsaktørar. Den sjette utfordringa er difor å:

6. *Gjera kyrkja meire synleg i digital kommunikasjon ved å*
 - a. *Opprette eiga nettside*
 - b. *I dialog med kommunen opprette informasjon på kommunen si nettside om kyrkjebygga og kyrkja si verksemd.*

Det siste temaet eg vil ta opp er:

V Medarbeidarskap og organisering

Vi er nå tre år inn i denne valgperioden. Folkevalgte i sokneråd sit med mange erfaringar og opplevinger, og eg trur det er nyttig at ein løfter desse fram for å kunne lære av kvarandre. Ein viktig del av det å sitje i sokneråd er å halde hjula i gang, sørge for at tenesta og aktivitetane vert gjennomført. Men av og til kan det vere svært energigjevande å setje i gang eit tiltak eller prosjekt som ein tenkjer kan vere livgjevande både for kyrkje og samfunn, og ikkje minst vere spennande å arbeide med. Difor blir mi siste utfordring:

7. *At kvart sokneråd finn eit prosjekt/tiltak som ein ønskjer å gjennomføre det siste året i perioden*
 - a. *Vurdere om ein skal søkje OVF-middel til eit tiltak (frist 26. oktober).*

Avslutning

Så er tida kommen for å takke for visitasen. Hjarteleg takk til alle som har vore involverte i planlegging og tilrettelegging. Takk for alle dei gode rapportane som vart sende inn på førehand. Takk for tillit, gjestfridom og hyggelege bordfelleskap.

Takk til alle for mange gode møter med menneskjer i alle aldrar. Eg tek alle desse møta med meg, alle handtrykk, smil og ordskifte, ja, alt eg har opplevd under visitasen.

Hjarteleg takk!

Gud signe Volbu, Rogne, Hegge og Lidar!
Gud signe Øystre Slidre kommune!

Solveig Fiske
Hamar biskop

Utfordringar frå Hamar biskop til sokna i Øystre Slidre under bispevisitas 23.-28. oktober 2018

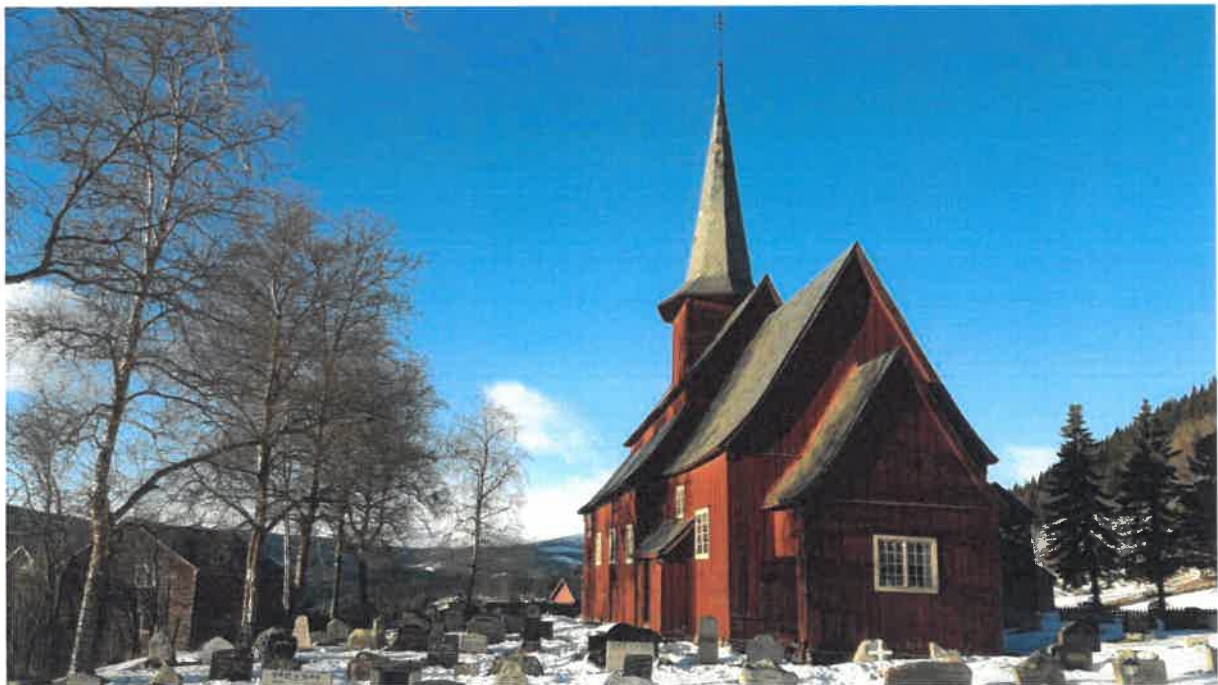
1. *Å gå gjennom sokna sine årshjul for gudstenester med eit spesielt fokus på bruk av musikalske krefter.*
2. *Å utvikle ein enkel diakoniplan (gjerne 1 side) som sjåast i forhold til det øvrige diakonale arbeidet i kommunen.*
3. *Saman med kommune, skule og barnehage sjå på det faglege innsteget for samarbeid og kva slags arbeidsmetoder det er mogleg å bruke. Er forholdet allereie godt, gjev det eit godt grunnlag for framtida.*
4. *Ta ein gjennomgang av budsjettrutinane imellom kyrkjeleg fellesråd og Øystre Slidre kommune for å sjå om de rette møtepunkta er på plass.*
5. *Bruk erfaringa frå sommaråpent i Hegge kyrkje, og vurderer om det går an å ha åpne kyrkjer oftare og med jamnare frekvens.*
 - a. *Vurdere om ein kan bruke friviljuge til å betene dei åpne kyrkjene*
6. *Gjera kyrkja meire synleg i digital kommunikasjon ved å*
 - a. *Opprette eiga nettside*
 - b. *I dialog med kommunen opprette informasjon på kommunen si nettside om kyrkjebygga og kyrkja si verksemd.*
7. *At kvart sokneråd finn eit prosjekt/tiltak som ein ønskjer å gjennomføre det siste året i perioden*
 - a. *Vurdere om ein skal søkje OVF-middel til eit tiltak (frist 26. oktober).*

Den norske kyrkja
Prosten i Valdres

RAPPORT FRÅ PROSTEBEFARING I ØYSTRE SLIDRE

I samband med bispevisitas 23. – 28. oktober 2018

24. september 2018

Til stade ved befarung var:

Kyrkjeverje Anne Nora Alund

Kyrkjetenar i Øystre Slidre Kyrkjeleg fellesråd Jon Gunnar Solhaug

Prost i Valdres Carl Philip Weisser

Besøk på kyrjekontoret i Øystre Slidre

Prestekontoret ligg i kommunehuset på Heggenes, med trivelige lokaler og fin utsikt. Lokala har resepsjonsrom, med kontorplass for sekretær Oddveig Holdal Weeg, trusopplærar Ellen Oddveig Rudi og organist Magne Olav Selland. Kyrkjeverje Anne Nora Alund har eit stort kontor med møteplass for inntil 12 personar. Sokneprest Eli Vatn har eit romsleg og vel fungerande kontor med god lydisolering og moglegheit for mindre møte. Kyrkjetenar Jon Gunnar Solhaug har eit eige mindre kontor. Prosten disponerer eit godt kontor i samband med prestenesta i Øystre Slidre. Bortsett frå dårleg lydisolasjon er kontoret høveleg. Kyrjekontoret disponerer deler av eit lagerrom der det er safe og arkiv men generelt er det lite lagerplass. Prest og fellesråd har og tilgang til felles møterom i kommunehuset. Kontor med inventar og IKT-utstyr er del av tenesteytingsavtala med Øystre Slidre kommune.

Kart over kyrkjegardar og gravferdsprotokoller blei lagt fram og signert. Festeregisteret blir jamleg oppdatert.

Kyrkjebok blir ført digitalt av sekretær.

Kyrjekontor arbeider med overgang til digital arkivering, men inntil den er heilt på plass held ein fram med eit fysisk arkiv. Kyrjekontoret har tatt i bruk Kirkepartner si dataløysing.

Kyrkja i Øystre Slidre har eiga facebookside, men ikkje noko eiga heimeside. Det er ikkje lenger opplysningar på heimesida til kommunen om noko kyrkjeleg aktivitet. Kyrkja i Øystre Slidre treng ei eiga heimeside og det er viktig å prioritere den digitale tilgjengelegheit for kyrkja i Øystre Slidre.

Synfaring av kyrker og kyrkjegardar i Øystre Slidre den 24. september 2018.

Generelt.

Kyrkjer og kyrkjegardar er generelt sett godt stelt og vedlikehalde.

Kyrkjeverje fortel at alt inventar og utstyr er registrert i kyrkjebyggdatabasen og ajourført i 2013.

Kyrkjeverje har utarbeida eit eige dokument med gjennomgang av tiltak og nytt utstyr i perioden 2008-2018.

Lidar, Hegge og Rogne har lydanlegg.

To og to orgel blir stemt annakvart år.

Brannvern er godt ivaretake. Brann- og el-kontroll blir utført årleg. Rømingsvegar i kyrkja er merka. Alle kyrkjene har nye varme- og el-anlegg.

Kyrkjene får rundvask kvart fjerde år og fellesrådet har eit godt samarbeid med Øystre Slidre musikkorps om dette.

Alle kyrkjer har messehaklar i kyrkjeårets fargar og det er berre Volbu som ikkje har eigne stolaer i kyrkja. Messekleda blir godt ivareteke.

Sakristia har lett for å bli fylt opp med ein del teknisk utstyr. Det er viktig å tenkje på kva som må vera der, og halde dei så ryddige som mogleg.

Det er nye salmebøker i alle kyrkjer. Liturgihefte for prest og klokkar med lokal forordning er laga til og står i alle sakristi.

Tilgang til tårn og klokker er godt sikra.

Alle kyrkjer har skifertak og gode rutinar for ettersyn gjer at taka er tette og i god stand.

Kyrkjegardane har godt vedlikehald. På alle kyrkjegardar blir gravminne kontrollerte kvart år. Det er viktig at gamle tre blir kontrollert for råte og fornya før dei utgjer ei fare ved at dei kan blåse over ende. Når det ikkje blir for mykje høg vegetasjon rundt kyrkjene får dei den synlege posisjon i landskapet som desse bygga fortener.

LIDAR KYRKJE

Lidar Kyrkje er bygd i 1932, og listeført av riksantikvaren på grunn av det gode handtverk og arkitekturen. Lidar var kapelldistrikt fram til 1997 då det vart eiga sokn.

Kyrkjerommet er stilreint og vel ivaretake.

I kyrkja er det laga til plass for rullestol ved å korte av ein benk. Det er planlagt ny rullestolrampe i hovudinngangen og søkt om godkjenning for dette. Når den er klar vil gamal rampe inn sideinngang frå overside bli fjerna. Dette er eit godt tiltak som vil vere i pakt med tidas tankar om universell tilgjengelegheit.

Høgtalaranlegg er installert. Det er mange kontaktar og leidningar å forholde seg til, og det ville vere ein fordel med ein enkel bryter til å kople straum på og av med.

Det noverande orgelet vart innvigd i 1988. Det blir arbeida med å få til ei restaurering og utviding med fleire stemmer i orgelet.

Bak orgelet er det laga eit lite møterom som blir brukt mellom anna til stabssamling før jul kvart år.

På vestsida av kyrkja er muren mot kyrkjegarden høgda og eit høveleg smijernsrekkverk er sett opp.

Kyrkja er måla, men nokre stader har det flassa litt av på yttervegg, og dette skal rettast. Utanfor sakristidør skal trappa rettast og sikrast med rekkverk. Vêrhanen med årstall i toppen av tårnet ramla ned, og det er komplisert å få han opp att. Kanskje ein skulle få montert eit enkelt kors i spiret? Lynavleiar fungerer framleis.

Kyrkjegarden har ferdigstilt ein ny del som skal vigslast under bispevisitasen. Kyrkjegarden er verdig og velstelt.

På sørsida av kyrkje og kyrkjegard er det parkeringsplassar i fleire høgder. Ein har hatt noko trøbbel med mykje parkering inn mot kyrkja. Her er det planlagt å flytte ein port til bårhuset, slik at det ikkje blir like naturleg å køyre og parkere heilt inntil kyrkja. Ved bårhus vil det vere handikap-parkering og ovanfor er det plan om parkering for den kyrkjelege betening.

Bårhuset (1977) har kjøleanlegg, benker og eit vakkert alterbilde, utført av Leif Koxvold.

I bårhuset er det toalett. Desse verker slitte og kunne trenge ei ansiktsløfting.

Kyrkjegarden er velstelt. Brisk (einer) som er planta står til landskapet rundt. Det er fint at kyrkjegarden framstår som ein open og venleg stad. Nye steintrapper er laga til.

Den nye kyrkjegarden er opparbeida med både urnefelt og gravfelt, og kapasiteten blir no god.

Lidar Kyrkje er eit verdig gudshus, godt drifta og i god bygningsmessig stand. Kyrkjegarden er velstelt og fungerer godt.

HEGGE STAVKYRKJE

Hegge Stavkyrkje feira 800-års jubileum i 2016. Dendrokronologi viser at tømmeret til kyrkja vart hogge i 1215/1216.

Kyrkja er bygd om fleire gonger. Nytt kor og våpenhus blei bygd og veggane i skipet blei flytta ut på svalgangen sin plass, for å utvide kyrkjerommet. Kyrkja har utskåre portalar frå mellomalderen, døypefont frå 1100 talet og altertavla er frå 1782.

Kyrkjerommet er godt ivareteke. Det er noko målingsslitasje i himlingen i koret, og det blir arbeida for å fastslå kva dette skuldast før ein går i gang med å måle på nytt.

Det er no god lufting innunder kyrkjegolv.

I våpenhuset er det sett opp nokre lause bilete av «maskane» som er på stolpane over himlingen og difor ikkje kan sjåast frå kyrkjerommet.

Til jubileet i 2016 blei det laga nytt messehakel og stola i fiolett til kyrkja.

Det er laga til god rullestolplass. Inngang for rullestolar er på nordsida av kyrkja, den same døra som blir brukt ved gravferder.

Soknepresten fortel at døra til kyrkja er vanskeleg å opne så ho treng å ha med seg kyrkjetenar når ho for eksempel skal inn og ha konfirmantar. Nøkkelsystemet er svært tungvint og ein nøkkelboks er ønskjeleg.

På kyrkjegarden er det sett av plass for bevaring av gamle gravsteiner. På den nye delen av kyrkjegarden er det regulert inn ei namna minnelund og eit anonymt gravfelt. Eit par trær blåste ned på kyrkjegarden utan å gjere skade. Det er viktig å fornye vegetasjonen og eventuelt ha lågare tresortar som rogn eller brisk som kan skape god skjerming på kyrkjegarden utan å bli for høge.

I den gamle stupulen er det laga til eit frittstående bårehus i 1. etage. Det er lite, enkelt og funksjonelt.

Kyrkjelyden har ei kyrkjestoge på nedsida av parkeringa framfor kyrkja. Fellesrådet leiger lokale til toalett og tekniske rom for brannsikring, samt til konfirmantundervisning.

Kyrkjestogo blir i haust pussa opp innvendig. Stor innsats er gjort på dugnad under leiing av soknerådet.

Mellom kyrkjegard og kyrkjestoge er det ein stor parkeringsplass. Denne har kommunen ansvar for å vedlikehalde. Det er mykje vitjing av turistar om sommaren og ved gravferder og store gudstenester blir parkeringa heilt fylt opp. Kyrkja ligg attmed gardar i aktiv drift og det er eit godt døme på det nære forhold mellom dagleg liv på gardane og det høgtidssame knytt til kyrkja. Det kunne vere spennande å engasjere ein landskapsarkitekt for å vurdere om noko kunne gjerast for å betre det heilskaplege inntrykket av området mellom kyrkjegarden og kyrkjestogo. Samtidig må ein arbeide for at det ikkje skal bli komplisert for drifta på dei nærliggande gardane.

Til 800-årsjubileet i 2016 vart det trykt ei flott jubileumsbok. Mykje lokal innsats vart gjort, og det var eit høgdepunkt då dronning Sonja vitja kyrkja på festgudstenesta 2 oktober 2016.

VOLBU KYRKJE

Volbu kyrkje er frå ca 1830, og ligg i ein fin samanheng med gardsanlegget på Løken som i snart 100 år har vore forsøksgard, men før det var prestegard. Garden er framleis i Opplysningsvesenets fond sitt eige. Tidlegare var det ei stavkyrkje frå midten av 1100-talet vigd til St. Blasius og dette er godt dokumentert i ein del av bårhuset som vart utvida og laga i stand til eit lite stavkyrkjemuseum. Her er utstilt plankar og delar frå stavkyrkja.

Av inventar frå mellomalderen er eit alterfrontale, ein benkevange med treskurd og eit røykelseskar tatt vare på. Alterfrontalet er originalt og beskytta av pleksiglass. Glaset skaper eit skinn som gjer det vanskeleg å sjå biletet. Det burde vere ein betre belysning av frontalet. Kanskje ville det la seg gjere med moderne «kald» belysning som ikkje vil skade biletet. Her må ein samarbeide med antikvarisk ekspertise.

Bårehusavdelinga er enkel og funksjonell. Det er og toalett i bårhuset.

På ein gamal gravhaug på andre sida av vegen står ein stupul med to romanske klokker frå mellomalderen, datert til 11-1200-talet. Ved sida av står ein gamal stall som no blir brukt til reiskapshus. Men framleis er det mogleg å binde inn ein hest her fortel kyrkjevevja.

Kyrkja er lita og har ikkje lydanlegg no. Det gamle er take ned og nytt er ikkje sett inn. Kyrkja er så lita at ein må vurdere om ein treng lydanlegg her.

Våpenhuset er dekorert av Sigmund Aarseth i samarbeid med tidlegare sokneprest Tore Samuelsen. Dørene er dekorert med bibeltekster og kristne symbol og dette er gjort på ein

original og elegant måte. Det er eit eksempel på korleis utsmykkinga av kyrkja er berika i nyare tid. Dåpssakristiet er greitt og funksjonelt.

Orgelet er i god stand. Det er viktig at det blir halde god orden på galleriet.

Det er forkorta ein benk midt i kyrkja og der er det ein fin plass for rullestol.

I sakristiet er skapet der messehaklar heng noko upraktisk, og det er plan om å endre det slik at det blir dør i enden av skapet.

Volbu Kyrkje er ei lita, intim og stemningsfull kyrkje, som inviterer til fred og meditasjon.

Kyrkjegarden er velstelt. Ein del store tre er fjerna i seinare tid, slik at kyrkja har blitt meir synleg i landskapet. Det blir arbeida for å lage til eit urnefelt og likeeins ein namna minnelund på eit lågare plan aust for noverande kyrkjegard. Her er det no sett opp nokre gravminne som er take vare på av kulturminneomsyn.

Om våren er det i snøsmeltinga kvart år ei viss fare for at vatn skal renne inn på kyrkjegard gjennom inngangsportal. Dette krev jamt med ettersyn når snøsmeltinga står på.

Soknet har større bustadfelt der ein må rekne med fleire gravferder i åra framover. Difor kan det bli naudsynt med utviding av kyrkjegarden, og området vest for noverande kyrkjegard peiker seg ut som eigna til føremålet.

Rogne kyrkje

Rogne kyrkje er ei åttekanta kvitmåla trekyrkje vigsla 2. Oktober 1857.

I 2007 hadde kyrkja 150-års jubileum og vart måla og pussa opp innvendig. Kyrkjerommet har gode fargar. Orgel er restaurert og står fram som eit godt instrument tilpassa kyrkja.

Det er rullestolinngang og to benkar er justert for å gje plass for rullestolar.

Messehaklar i kyrkjeårets fargar er restaurerte, og nye stolaer tilpassa desse er laga til. Her har soknerådet gjort ein stor innsats. Det er laga til eit bord med skuff slik at messehaklar kan oppbevarast liggande.

Nye kalkar er kjøpte inn av soknerådet og dei er utforma og laga av den lokale bedrifta Høvda Sylv og Tre.

Det er planlagt å bygge eit nytt skåp i sakristiet for å dekke over ein del tekniske installasjonar, og dette vil nok skapa meir harmoni i rommet.

Når det gjeld opning av hovuddør i kyrkja ber soknepresten om at nøkkel til denne kan oppbevarast i sakristiet. Dette er viktig i samband med konfirmantundervisning og andre samlingar som soknepresten har.

Kyrkjegarden er i god stand. Det blir i haust laga til ein ny gangveg mellom kyrkjegard og hovudvegen. Reguleringsplan er godkjent og eit lite hjørne av kyrkjegarden vil bli noko justert utan at dette kjem i konflikt med gravar då dette er på ein del av kyrkjegarden som ikkje er take i bruk.

Det er sett opp eit nytt stakitt i trykkimpregnert materiale langs deler av kyrkjegarden . Dette bør på sikt målast kvitt.

Det blir arbeida med å finne ein høveleg plassering av gravstøtter med historisk verdi. Kanskje kan dei bli sett opp utanfor sakristiet?

Bårehus og bårerom blir pussa opp. Nytt golv med lokal skifer er ordna i bårehuset, og bårerommet er blitt eit tenleg og vakkert rom.

Ved kyrkja ligg Rogne kyrkjestoge bygd i 2002. Her er det ordna til eit kvilerom, toalett og dusj for kyrkjegardsarbeidar. Kyrkjestoga har moderne kjøkken og ein høveleg forsamlingsal som brukast til konfirmantundervisning, babysong, kyrkjekaffi, diakonitreff og andre samlingar. Det er soknerådet som eig og driv huset, og fellesrådet leiger til sine aktiviteter.

Avsluttande kommentarar.

Det er ei glede å sjå kor godt kyrkjer og kyrkjegardar er tatt vare på i Øystre Slidre. Her er det mange som har omtanke og innsatsvilje for å halde i hevd. Kyrkjene er viktige samlingsstader i bygda som tar vare på dei lange liner i historia. Dei er heilagstader med ei god påminning om det guddommelege nærvære i verda.

Valdres prosti 5. oktober 2018

Carl Philip Weisser

Prost i Valdres

Til Hamar biskop.

Øystre Slidre 25. september 2018

Visitaserapport for sokna i Øystre Slidre.

GUDSTENESTER OG KYRKJELEGE HANDLINGAR

Gudstenester.

Kyrkja i Øystre Slidre har som mål at gudstenesta skal vera ein stad der menneske opplever ein himmel over livet. Vi ønskjer at kyrkjelyden skal kjenne seg velkomne samt oppleve at dei høyrer til og kan kjenne seg trygge.

Dette målet blir søkt nådd ved at ein har ein jamn rytme med månadlege gudstenester der sokna sine born kan døypast, konfirmantane bli kjend med gudstenestene, og dei unge via trusopplæringstiltaka oppleve at dei høyrer til i kyrkja si. Vi tek omsyn til at folk skal kjenne seg trygge ved å ha vore svært forsiktige med å forandre melodiar og liturgiske ledd folk skal delta på. Av same grunn har sokneråda i Hegge og Lidar vedteke å ha nattverd på omlag berre halvparten av gudstenestene. Kyrkjelydane i Rogne og Volbu synes meir fortrulege med å ta del i nattverden.

Det er eit sagn at det ikkje er fleire benkeslitarar som er med og bær gudstenestene i det jamne og «tek imot» når folk kjem med borna sine til kyrkja. Det er svært god oppslutning om trusopplæringstiltaka som alle er knytt til gudstenestene. Både born, foreldre, fadrar og besteforeldre er trufaste til å stille. Det betyr at det ofte er god oppslutning om gudstenestene.

Vi har lagt inn litt fleksibilitet i forordninga ved å kutte ut nokre lite besøkte gudstenester (som for eksempel 1. nyttårsdag, og romjulssundag) og kan difor tilby ekstra gudstenester om det trengst for å imøtekomme behovet for dåp dersom det vert vanskeleg å finne høveleg gudsteneste. Ei stølsmesse i kvart sokn er populære og mykje besøkte. Dei siste par åra har vi og hatt ein del dåp på stølsmessene.

Dåp.

Dei aller fleste born vert døypte, og for dei fleste er det om å gjere å få døypt i den kyrkja dei kjenner at dei høyrer til i. Lyskapellet er og ei populær dåps kyrkje og for andre enn i Lidar sokn. Kyrkjelydane gje handsydde dåpsdukar med namn, dato og kyrke til dei som blir døypte i Øystre Slidre. Trufaste kvinner i sokna syr desse.

Gravferd.

Dei fleste som vert gravlagt i Øystre Slidre vert gravlagt frå kyrkja. Vi merker ein tendens til at fleire vil gravleggje i stillheit. Mange i Øystre er kyrkjeleg tradisjonsglade, men det kjem av og til førespurnader om «musikk på boks» som utfordrar oss med omsyn til å bevare kyrkja som ein stad der levande menneske tek omsorg for kvarandre med levande musikk, levande lys, levande forkynnarar og levande klokkeringarar. Med nokre få unntak tek presten samtale med dei pårørande heime, gjerne der den avdøde har budd. Dette gje presten ein unik bygdekjenning og nærleik til folket i bygda. Og kyrkja opplevast å vera der folket er.

Vigsler.

Lyskapellet sitt intime og vakre kyrkjerom, og brudepara si kjensle av å høyre til i heimelyrkja gje relativt mange vigsjar frå utanbygdes par. Det er ei glede å by dei heimkomne gratis vigsel i bygdas kyrkjer. Når tilhøva elles tillèt det vier vi ute, men soknepresten er skeptisk til vigsel på hotella, då dette fort kan bli ei pakke hotella byr på, og ikkje eit ynskje som kjem på grunn av at brudeparet har eit spesielt forhold til ein støl eller noko anna.

BORN OG UNGE

Kyrkja i Øystre Slidre har som mål å la barn og unge oppleve at dei høyrer til kyrkja, og at dei får tryggleik for framtida, i liv og død.

I sokna våre har sundagens tenestegjerande prest samtale med dåps foreldra i forkant. Gjerne heime hos foreldra. Alle døypte får ein perm som fyllast på etter kvart, for å bevisstgjere foreldre som formidlarar av tru og skaper forventningar hos borna.

Kyrkjelydspedagogen og prostsen (med presteleg tenestestad i Øystre Slidre) har babysong som har svært god oppslutning. 4 åringane får bøker i si eiga kyrkje. Nytt no er at 6 åringane for Rogne og Volbu får si kyrkjebok på førsteklases gudsteneste lag i Volbu og den i Hegge og Lidar i Lidar. I Volbu vert det halden tårnagenthelg for 8 åringane i Volbu og Rogne sokn, i Lidar likeins for Lidar og Hegge sokn. 11 åringane kjem til Rogne kyrkje på Lysvaken frå Volbu og Rogne sokn og til Hegge frå Lidar og Hegge sokn. Vi har arrangert gudsteneste med «Bibelakekonkurranse» for 5. klassingar, men dette tiltaket er under vurdering då det ikkje kjem så mange. Vi satsar sterkt på breiddetiltak og *når* vi ikkje breidda vil vi vurdere tiltaka av di vi ikkje ønskjer at det skal opplevast sært å kome til kyrkja på desse arrangementa. Det er fortsatt eit sterkt folkekyrkjemedvit rundt tilboda til born og unge, og dette ønskjer vi å halde ved like. Samlar tiltaka mindre enn halvparten av målgruppa blinkar varselampa. Vi kjenner og på at vi har nådd eit mettingspunkt med omsyn til kor mange tiltak vi kan forvente at foreldre orker å ta ungene sine med på. Tiltaka femner ofte fleire enn aldersgruppa da foreldra gjerne tek med seg sysken til kyrkje.

Delen av dei unge som konfirmerer seg i kyrkja synes å vera stor og stabil. Undervisninga legg vekt på sterkt tilknytning til den lokale kyrkja, med valprosjektet «Lokalkyrkja vår», og bruken av kristneteppe ved livets merkedagar som den raude tråden i undervisning og samtalegudstenesta

Trusopplæringsplanen kjem vedlagt.

Samarbeid skule og barnehage.

Skulegudstenestene for alle elevane som vil, vert haldne på skulen sitt initiativ nokre dagar før jul. Påske og julevandringar i barnehagane likeeins. Vi meiner vi her har ei god felles forståing mellom skule/barnehage og kyrkje for rammene for samarbeidet.

OMSORG OG SOLIDARITET.

Det kan synes som at det faste trufaste engasjement i lag og foreiningar i kommunen er synkande, og engasjementet i større grad er punktult som til festivalar og arrangement. Men røde kors, bondekvinnelag og helselag finst framleis, og er for mange kyrkjemedlemmer gode organisasjonar å kanalisere si omsorg gjennom. Ikkje minst frivilligsentralen koordinerer mykje ressursar dit det trengst. I Rogne og Volbu sokn arrangerer diakoniutvalet samlingar i Kyrkjestogo i Rogne. Alle sokn gje blomar til jubilarar av høge runde dagar. Vi har i tida eg har vore fjellprest og sokneprest hatt to seriar med møter under overskrifta «Den gode samtalen». Fjellpresten samarbeidde med Helselaget og Lidar sokneråd om eit opplegg i forlenginga av Den gylne time. Soknepresten arrangerte saman med Hegge sokneråd det same eit par år seinare. Vi hadde og ei studiegruppe rundt boka Kristen tru oppdatert. Vi opplevde varierende oppmøte, og gode samtalar, og det er tiltak vi stadig vurderer å gå i gong med att.

Soknepresten sit i kommunens sitt psykososiale kriseteam, og samarbeider med dei andre «omsorgsinstitusjonane» der det trengst. Sjukeheimen har regelmessig besøk av prest og organist til songandaktar.

Kyrkjelydane har misjonsavtale med SMS og har i fleire år hatt utsendingar i Hong Kong og Kina med Areopagos.

KYRKJA I LOKALSAMFUNNET

Kyrkja si rolle i lokalsamfunnet er i forandring også i Øystre Slidre. Sjølv om dei fleste er medlemmer og søker kyrkja når dei treng ho, og tek si tårn i sokneråd er kyrkja sin soleklare plass i bygda utdelegare. Bygda rundt kyrkja er og i forandring, ho fram står som glisnare, møteplassane er andre plassar enn dei reint fysiske i bygda og dermed meir uoversiktlege.

Dette er eit spørsmål vi vil arbeide vidare med og visitasen er eit godt høve til å snakke med folk om dette.

MEDARBEIDERSKAP OG ORGANISERING

Gjennom svært bevisst og engasjert arbeid med stabsmøta har kyrkjeverja gjort ein formidabel innsats for å skape ein stab som «eig» sitt arbeid i kyrkja. Vi har sjølvbevisste og stolte kyrkjetenarar som legg si sjel i både å ringe klokkene og å halde kyrkjegardane vakre. Klokkarane syner med stort alvor at gudstenesta ikkje er berre «prestens einmannsshow» framme ved alteret og kyrkjemusikaren har sjølv teke initiativet til kompetanseheving med organist utdanning dei to siste åra.

Alle fire sokn har sitt sokneråd, med oppgåvene rundt diakoni og trusopplæring fordelt på medlemmane. To frå kvart sokneråd utgjør fellesrådet.

Sokneråda utgjer stamma i det frivillige arbeidet i kyrkja. På nyåret i 2017 la den siste misjonsforeininga ned arbeidet sitt, det frivillige barnearbeidet i Rogne er og vorte borte.

Men sokneråda gjer trufast si borgarplikt på vegne av folka i soknet, og sikrar ved det eit frivillig engasjement og eigeforhold til kyrkja. Trusopplæringstiltaka har gjeitt større breidde i arbeidet mot barn og unge, men det er eit tap at det frivillige engasjement utanom soknerådsarbeidet er vorte borte. Vi har planer om å spørje tidlegare soknerådsmedlemmer om hjelp til enkelttiltak og tenkjer at det kan vera fint å fortsette å ha ei sterkare tilknytning til kyrkja gjennom slike enkeltengasjement.

Sokneråda gje i svært stor grad uttrykk for sitt engasjement for kyrkja gjennom omsorg for kyrkjebygga, kyrkjegardane og dei to kyrkjestogene vi har i Rogne og Hegge.

Opne kyrkjer Volbu og Hegge.

Ein måndagskveld i månaden er Volbu kyrkje open for å tenne lys og til ei stund med samla stille bøn.

Hegge kyrkje var open i periodar i sumar og i jubileumsåret 2016. I sumar vart det ikkje teken inngangspengar. Dette vart sett stor pris på av dei over 2000 besøkande, og kyrkja står ved dette tydlegare fram som eit heilagrom. Det er fint at fellesrådet ser dette som ei verdifull måte å vera kyrkje på. Ein kunne tenkast å føre vidare engasjementet for open kyrkje som viste seg under jubileumsåret til å bygge opp eit frivillig korps som kunne vera vertar ved open kyrkje. Det ligg mykje godt engasjement for kyrkja som kunne gitt endå tydelegare eigarskap ved å gje folk høve til å by på henne til gjester.

FJELLPRESTEN

Fjellpresten si teneste er no gått inn i soknepreststillinga. Tilknytninga til næringslivet på Beitostølen er svakare enn då stillinga vart oppretta. Fjellpresten er likevel levande både i namnet og gavnet. Det er viktig for kyrkja Øystre Slidre sitt grøne perspektiv å fremme ærefrykta for naturen som har vore ein del av fjellpresten sitt program og profil.

Fjellpresten held fram med *Den gylne time* i Lyskapellet og vi er no inne i det 13 året med desse kvardagsmessene kvar veke. Vi legg mykje arbeid at det skal vera fast. Spesialprest Anne Hilde Øigarden tek ca. ei i månaden, kyrkjelydsmusikar Magne Olav Selland deltek på ein i månaden og vert/kyrkjetenar Anne Britt Skåthun har sitt arbeid delvis lønna då 12 av *Den gylne timane* er vorte ein del av forordninga. *Den gylne time* er jamt besøkt og det har vore i gjennomsnitt 16-18 menneske der kvar torsdag over dei siste åra. Den sikre og jamne rytmen gjer også at ein ymse lag, foreiningar, jubilantar osv. nyttar *Den gylne time* som «programinnslag» ved avslutningar e.l. før ein middag oppe på Beitostølen.

Fjellpresten held ved like «Stølspoestien» ho har skipa til på Beitostølen. Ho deltek på AA's kvartalsvise samlingar i Lyskapellet og har gjennom dette arbeidet hatt ein del samtalar knytt til Valdresklinikken.

Dylanmesse er eit årleg samarbeid med Dylanfestivalen i Mai.

Fjellpresten sit og i kapellstyret som har tilsyn med Lyskapellet og har av og til samtalar med brukarar på Helsesportssenteret. Fjellpresten deltek også aktivt på Ridderveka, med gudsteneste, tilbod om samtale m.m.

Fjellpresten har gudsteneste i påske og elles ein gong i kvartalet. Bryllaupa til par som kjem utanbygdes frå reknar vi og inn under fjellpresten si teneste.

SOKNERÅD OG UTVALSMEDLEMMER 2018

Rogne sokn

Berit Karlberg Myrvang	Leiar, blomsteransvarleg
Gunn Marit Dahlen Myhre	Nestleiar, trusopplæringskontakt
Svein Høgsnes	Kasserar
Einar Moe	Skrivar
Lars Kristians Skattebu	Ansvarleg for kyrkjestogo
Ragnhild Bodil Rolandsgard	Ansvarleg for kyrkjestogo
Eli Vatn	Sokneprest
Håvard Nyhagen	Vara
Gustav Fystro	Vara
Jorunn Rogne	Vara

Diakoniutval: Magny Karlberg, Inger Johanne Hermundstad og Ingrid Engen.
Dåpsduk: Rut Tvenge

Volbu sokn

Leiar :	Einar Eriksen
Nestleiar:	Eli Vatn
Kasserar:	Syver Garvik
Sekretær:	Anita Helle
Medlem, repr i felles diakoniutval for Volbu og Rogne:	Hanne D. Rolandsgard
Medlem, repr i trusopplæringsutvalet :	Arnlaug Ekerbakke
Prest:	Eli Vatn
Medlem, repr i trusopplæringsutvalet.	Lars Inge Myhre,
Varamedlemmer:	Mette Storeng, Silje Skattebo, Elisabeth Hilmen og Marianne Straum
Dåpsduk	Anna Moen

Hegge sokn

Leiar:	Gunvor Hegge
Nestleiar:	Marit Røbøle
Kasserar:	Silje Nordtorp
Skrivar:	Bjørn Tidemann Røyne
Kyrkjestogo:	John Magnus Sandberg med Arve Enger som støttespelar
Trusopplæring:	Marit Røbøle, med Barbo Alfstad som støttespelar
Diakonikontakt:	Monja Skjærstein
Rep. i fellesrådet:	Gunvor Hegge og Silje Nordtorp
Sokneprest:	Eli Vatn
Vara:	Arve Enger, Hilde Brenden, Barbo Alfstad, Jan Ove Bredesen og Anne Toril Kjønnerud
Dåpsduk	Solveig Enger

Lidar sokn

Mette Lein – leder, Kyrkjeskys

Sissel Rogne – nestleder

Björg Torill Skrebergene – kasserer

Aud Eva Berge - sekretær

Jorid Morisbak – diakoni, Kyrkjegårdsnemnd, Blomsterfond

Sigbjørn Hegge – trosopplæringskontakt

Eli Vatn – sokneprest og fjellprest

Varamedlemmer:

Egil Skoglund

Anne Marie Hovi

Odd Lien

Siv Marie Bergum

Sigbjørn Evensen

Dåpsduk

Liv Skoglund, Guri Marie Hegge

TRUSOPPLÆRINGSPLAN vedteke i 2017 ligg ved.

For sokneråda i Øystre Slidre

Eli Vatn sokneprest og fjellprest

Visitas i Ringeby
Sør-Østerdal prosti
13.-18. november 2018

Onsdag 14. november fikk Linåkertunet besøk av biskopen. - Et fullsatt kapell fikk høre andakt av en raus og varm biskop, heter det på facebooksidene til Ringeby kommune. (Bildet gjengitt med tillatelse.)

Bispevisitas i Ringebu, 13. – 18. november 2019

Tirsdag 13. november:

- 0900 Morgensang, Ringebu Ungdomssenter
- 0915 Møte med kirkelig ansatte, Ringebu Ungdomssenter (med litt mat)
- 1130 Ringebu Eldresenter, institusjonsbesøk og andakt
- 1315-1400 Besøk Ringebu barneskole, klassetrinn avklares!
- 1400 Lunsj Annis
- 1600 Besøk på kulturskolen, «banke på døra»
- 1700 Møte med ungdomsrådet
- 1800 Varm mat på Ringebu Ungdomssenter, inkl. soknerådene medlemmer
- 1900 Møte med soknerådene Sted: Ringebu Ungdomssenter
- 2030 Møte med fellestrådet Sted: Ringebu Ungdomssenter

Onsdag 14. november:

- 0900 Bedriftsbesøk Kvittfjell. Sted: Tyrihans.
- 1100 Linåkertunet, institusjonsbesøk og andakt
- 1300 Fjøsssystemer, bedriftsbesøk
- 1530 Befaring/omvisning nytt gravfelt ved Ringebu stavkirke og prestegården
- 1600 Middag, Ringebu Prestegard
- 1700 Samling i prestegården. Tema: Pilegrimer/utviklingen i prestegården og området rundt Ok
- 1900 Salmekveld i Fåvang kirke

Torsdag 15. november:

- 0900 Møte med kommunen inkl. lunsj. Ordfører Arne Fossmo, rådmann Per H. Lervåg m.fl.
Rådhuset, møterom Vaala. Omvisning i bibliotek og Inovasjonsenteret.
Tema: Landsbyutvikling, lokale utfordringer, integrering mm. Servering
- 1140-1225 Besøk på Ringebu Ungdomsskole, møte med 9. klasser
- 1300 Besøk i Ringebu barnehage
- 1430 Middag på Ringebu Ungdomssenter
- 1530 Møte med pedagoger, Ringebu Ungdomssenter
- 1700 Møte, tema landbruk og utfordringer knyttet til dette
- 1930 Kulturkveld med lokale aktører. Sted: Venabygd kirke
Elsine Haugstad, Olaug Furusæter, FRi Gospel, Kvitre

Søndag 18. november:

- 1100 Visitasgudstjeneste, Ringebu stavkirke m/4-års bøker og deltakelse av konfirmanter.
4-åringer øver inn 2 sanger, forsangergruppe, Ilona Szucs fiolin
- 1230 Visitasforedrag, Kaupanger. Kirkekaffe

Bispevisitas i Ringeby 13.-18. november 2018

Visitastforedrag

Innledning

Jeg har nå gjennomført bispevisitas i Ringeby, Venabygd og Fåvang sokn. På kommunens nettsider står det: «Ringeby kommune – der det er lov til å lykkes!». Og etter disse dagene vil jeg bare understreke at dere lykkes med mye her, det er mye å være stolte av. Det fine fjellandskapet, dalsidene og den vakre Gudbrandsdalslågen innbyr til sterke naturopplevelser. Kvitfjell binder kommunen sammen med resten av det internasjonale samfunnet gjennom sin historie som sportssted og med alle dens historiske medaljevinnere. Og ikke minst mange av de innbyggerne jeg har fått møte – som tørr å satse på et rikt kulturliv, skape bedrifter og organisasjoner, og som jobber for å gi gode tjenester for alle. Midt i alt dette har vi også den lokale kirke som drives av folkevalgte, ansatte og frivillige. En kirke som har som målsetning å være nærværende og åpen. En kirke som mange kjenner tilhørighet til, og som er viktig for folks liv. Dette tar form både av vakre kirkebygg og rom, ritualer og seremonier, og i budskapet om at kjærligheten er sterkere enn døden. Sammen utgjør alt dette et lokalsamfunn – og det har vært en sann glede å få oppleve Ringeby sammen med dere gjennom disse innholdsrike dagene.

Formålet med en bispevisitas er å støtte, inspirere og veilede menigheter og ansatte, og gjøre kirkens nærvær synlig i lokalsamfunnet. Visitastprogrammet, som er utarbeidet av den lokale komiteen, har vist oss det store mangfoldet i Ringeby. Dette foredraget vil handle om det jeg har fått møte og sett disse dagene, og hva jeg tenker er områder som trenger særlig oppmerksomhet også i årene som kommer. Foredraget vil derfor være todelt. Første del er et tilbakeblikk på programmet med fokus på tema vi har berørt i de mange møtepunktene underveis disse dagene. I andre del vil dere få noen utfordringer å arbeide videre med.

Del 1

Dag 1: Tirsdag

I omgivelsene rundt oss måtte mørket vike for lyset da vi kjørte fra Hamar til Ringeby tidlig morgen på visitastens første dag. Vi skulle åpne med *morgensang i kapellet i Ringeby Ungdomssenter*. Dette kapellet er et godt sted, og et viktig avlastningspunkt for stavkirken. Og jeg tenker det er godt for flere av de ansatte å ha et hellig rom så tett på sine daglige gjøremål. Vi samlet oss rundt påskeevangeliet, og det er vel neppe noe som er bedre enn å starte med å høre det livgivende budskapet om Jesu oppstandelse.

Så gikk vi til *møte med de kirkelige ansatte*. Å være ansatt i kirken er å ivareta et stort spenn av oppgaver, og det er alltid inspirerende å få møte de som står i førstelinjetjenesten. Vi snakket om betydningen av den enkelte sitt arbeid i møte med mennesker i glede og sorg. Videre samtalte vi om betydningen av å være i takt med vår egen tid, og vi fokuserte spesielt på det å drive arbeid rettet mot ungdom etter konfirmanttiden. Det kom frem mange gode tanker, og jeg tror dette kan være starten på en god prosess videre.

Vi reiste så til *Ringebu eldresenter*. Vi holdt andakt, og det er så godt å synge sammen i gode rom. Vi sang blant annet "Deilig er jorden" – og vi fikk gjennom det en forsmak av det som venter i tiden fremover.

Fra møte med den eldre generasjon, var neste punkt et treff med den oppvoksende slekt ved *besøk på Ringebu barneskole*. Elevene i 7. klasse hadde forberedt gode spørsmål om alt fra biskopens lønn og bil til hva jeg tenker om Gud. Samlingen ble avsluttet med sang om det viktige i å være venner og inkluderende av de rundt oss.

Vi spiste *lunsj Annis restaurant*. Dette stedet er kjent langt utover Ringebus grenser, og det er et stort pågangsmot som ligger bak driften av et slikt sted – i tillegg til å satse videre også på restaurantdrift.

Kulturskolen fyller den ærverdige Kaupangen med masse liv. Det er musikk, sang, tegning og andre kunstuttrykk. Elevene får her mulighet til å øve på mestrings – og det er kompetente voksne som tar barna og de unge på dypt alvor, og gir rammer for å utvikle seg selv.

På kommunehuset møtte vi *ungdomsrådet*. Og jeg vil aller først honorere det fokuset kommunen har på lytte til ungdommens stemme inn i de politiske prosesser. Ungdommene fortalte oss om et dypt engasjement for hvordan skape møteplasser for de unge. Gjennom at ungdom får utøve demokrati på denne måten styrker selvsagt ungdommen selv, men også hele vår samfunnsstruktur. Det er viktig for fremtida.

Tilbake på Ungdomssenteret spiste vi *middag* før vi hadde *møte med de tre menighetsrådene, Ringebu, Venabygd og Fåvang*. Vi gjennomgikk rapportene som var innsendt på forhånd, og vi begynte samtalen om hva det kan være interessant å bruke det siste året i denne valgperioden til. De folkevalgte er helt essensielle i å drive en god kirke, det er de som kjenner det lokale aller best. Derfor skal en tenke stort om det å være folkevalgt, og det er mange muligheter til å få til gode tiltak som både er inviterende og oppløftende for folk i alle aldre.

Kvelden ble avsluttet med *møte med Ringebu kirkelig fellesråd*. Vi forberedte oss til møte med kommunen, og vi fikk samsnakket om utfordringer knyttet til økonomi, vedlikehold og ressurser på personalsiden. Dere har mange engasjerte mennesker som brenner for kirken her i Ringebu, og det ble en god avslutning på en innholdsrik dag.

Dag 2: Onsdag

Kvitfjell var vårt første stopp den andre dagen i visitasen med *bedriftsbesøk på Tyrihanstunet*. Hus hentet inn fra hele Innlandet utgjør et nydelig tun, og vi fikk høre om utviklingen av alpinanlegget, og hvilke planer som nå ligger foran – blant annet ved å ta i bruk en ny del av fjellet, det som kalles Varden. Kvitfjell er et viktig sted for Ringebu, og et sted som gjør at kommunen er et ettertraktet turist sted. Dette bringer selvsagt mange muligheter, men også noen utfordringer det er verdt å reflektere over.

På *Linåkertunet* holdt vi andakt inne i det intime kapellet. Vi fikk så omvisning i lokalene, og avsluttet med å spise god mat som var tilberedt der. Hele stedet utstråler en varme – og det er et godt sted å komme til.

Så kjørte vi til et nytt *bedriftsbesøk, på Fjøsssystemer*. Det er alltid imponerende å møte folk som har turt å satse, og som med stolthet presenterer alt det som man har fått til. Her utvikles det gode produkter. Det ble understreket hvor viktig det er med ansatte som er dyktige på sine oppgaver og også betydningen av at ansatte har en sterk identitet knyttet til bedriften.

Det er alltid et stort øyeblikk å få kjøre opp til Ringeby Stavkirke. Det unike bygget har en lang tidsdybde, og det er så godt vedlikeholdt. Vi fikk en *befaring/omvisning på nytt gravfelt*, og jeg må si, at dette har rett og slett blitt et vakkert sted. Her er det en stor detaljrikdom, og det er tenkt på alt fra lys, sitteplasser og stell av graver. Det er utviklet et sted som vil kunne gi stor verdighet for de som har gått ut av tiden, og de som sørger over dem. På veien opp til *middag i Ringeby prestegard* fikk vi også et innblikk i det som utvikles rundt driftsbygget, og vi så det restaurerte og ombygde vognskjulet.

Etter middagen var det *samling i Ringeby prestegard med tema pilegrim samt utviklingen av prestegarden og området rundt*. Pilegrimsarbeidet er viktig for Hamar bispedømme, og ikke minst langs Gudbrandsdalsleden. Per Gunnar Hagelien orienterte om arbeidet som drives fra Pilegrimssenteret Dale-Gudbrand, og jeg føler at dette arbeidet er i god prosess her i kommunen, blant annet med å sørge for at pilegrimer kommer gratis inn i stavkirka når de passerer. Så orienterte Einar Høystad om arbeidet med Ringeby prestegard, og det er flott å høre at det kommer 21 Weidemann bilder som skal stilles ut neste sommer. Det er et omfattende arbeid som gjøres rundt prestegarden, og det viser bare hvor mye som er mulig å få til gjennom frivillig arbeid og en stor ståpåvilje kombinert med offentlig støtte.

Vi avsluttet dag 2 med *salmekveld i Fåvang kirke*. Det slår meg hver gang jeg er med på slike kvelder hvor utømmelig salmeskattekisten er! Det er godt å synge i fellesskap i slike gode rom som det dere har i Fåvang kirke som er så vakkert utsmykket, ikke minst med maleriet av Maria med barnet.

Dag 3: Torsdag

Dag 3 startet med *møte med kommunen*. I Ringeby er det et godt forhold mellom kirkelig fellesråd og den politiske og administrative ledelsen, og det bar møtet preg av. Vi samtalte om betydningen av at kirken er en grunnlovsforankret folkekirke, skole/kirke samarbeid, kirkens bidrag inn i kommunens beredskapsarbeid og selvsagt litt om økonomisk bevilgninger. Rådmann og varaordfører orienterte om kommunen, med særskilt blikk på arbeid rettet mot ungdom samt satsingen på en god integrering av mennesker med ulik kulturell bakgrunn. Jeg vil si det ble et konstruktivt og godt møte, med parter som har en gjensidig ønske om en levende bygd for innbyggerne her. Vi spaserte sammen bort til biblioteket og innovasjonssenteret. Dette har jo blitt et praktbygg, og jeg tenker det har et stort potensiale for bruk. Neste år er det bokas år, kanskje kunne en tenke et spesielt samarbeid mellom kirke og bibliotek i dette året?

Under *besøket på Ringeby ungdomsskole*, møtte vi 9. klasse. De hadde forberedt spørsmål, og de var nysgjerrig på hvordan vi ivaretar stavkirkene, og de løftet også opp aborttematikken. Elevene stilte flere spørsmål rundt grunnleggende eksistensielle spørsmål knyttet til kristen tro og også annen trostilhørighet.

I *Ringeby barnehage* fikk vi en varm velkomst av oppstilte og oppspilte barn – og de gav oss to flotte sanger. Inne i lokalene fikk vi høre om den pedagogiske tenkningen som ligger til grunn, og ikke minst prosjektet rundt barnet som aktiv samfunnsborger. Det å løfte frem barnets utsagn og uttrykk tenker jeg er en veldig god måte å ta barnet på alvor, og det er flott at barna nå snart kan få stille ut bilder i siloen i driftsbygget på prestegarden. Barnehagens årlige utstilling er et spennende og livgivende prosjekt, ja, det er en satsing som virkelig skaper identitet, stolthet og godt omdømme.

Etter *middag* på Ungdomssenteret hadde vi et *møte med pedagoger*. Her løftet jeg frem betydningen av et godt samarbeid mellom skole og kirke for å kunne styrke barnas livskompetanse. Det finnes en del usikkerhet på hva som er rett rundt et slikt samarbeid, og vi fikk en god prat om hvilke muligheter som finnes.

I *Møte med tema landbruk, hvor det ble diskutert muligheter og utfordringer sammen med faglagene i landbruket*. Vi var innom flere tema relatert til landbruksnæringen, bl. a tørke, rovdyr og nødvendigheten av å ha et kollegafellesskap innen næringen. Jeg opplevde dette som et viktig møte, hvor det ble løftet frem den situasjonen som gardbrukerne nå er i her i Ringeby.

Siste programposten var i vakre *Venabygd kirke med kulturkveld*. Vakre stemmer og toner blandet seg og skapte en god og lun aften i kirken på fjellet. Så fint å oppleve bidragsyttere som har sin bakgrunn herfra. Englene i korskillet formidler godt budskap om tro, håp og kjærlighet slik også altertavla formidler. Slike kvelder viser hvor mange muligheter det er for å bruke kirkerommet til kulturuttrykk, og det er noe jeg tror det er veldig viktig å ha et fokus på også i tiden fremover. Det ble en bevegende, livskraftig og flott avslutning på tredje dag av visitasen.

Del 2

Når jeg nå går over til del 2 av foredraget vil jeg peke på noen stikkord for videre arbeid i menighetene, i kirkelige råd og i samarbeidet med hele lokalsamfunnet.

Jeg har delt inn i fem hovedområder, og jeg vil bruke dem som overskrift på utfordringene til menighetene her.

Det første hovedområde er

I Gudstjenester og kirkelige handlinger

Her i kommunen finnes det gode kirkerom. Det er mange muligheter for å løfte en himmel over livet, og skape møteplasser mellom Gud og mennesker, og mennesker imellom. Vi vet at folk nå kommer til gudstjenester oftere ved anledning enn av vane. Det fordrer at vi må se på hvordan vi gjennomfører våre gudstjenester, blant annet med sikte på å nettopp skape disse gode anledningene, for eksempel med gudstjenester for ungdom og bruk av kapellet på ungdomssenteret som en ”landsbykirke”. Min første utfordring blir derfor:

- 1) *Å ta en gjennomgang av menighetenes årshjul med hensyn til gudstjenester og andre tiltak, ikke minst med tanke på trosopplæringstiltak.*

Kirkemusikk er et viktig element i det å skape gode gudstjenester og kirkelige handlinger. I kommunen er det et stort kulturliv, og det finnes også et eget gospelkor. Det er derfor naturlig at man ved en gjennomgang av årshjulet også ser på kirkemusikken, og jeg vil utfordre til å:

2) Systematisere det kirkemusikalske arbeidet i en Plan for kirkemusikk.

Da går jeg over til neste satsningsområde som er:

II Omsorg og solidaritet

Vi har gjennom denne uken fått sett mye av det gode diakonale arbeidet som kirken driver. Det handler blant annet om besøk på institusjoner, gjennom enkelt-samtaler og med grundig sorgarbeid. Ikke minst er det mye god diakoni og omsorg i å ta vare på kirkegårdene. For å kunne strukturere og synliggjøre dette arbeidet kan det være lurt å sette seg ned i menighetsrådene og stab, og føre det ned i en enkel plan. I tillegg til å skrive ned det man allerede gjør kan kanskje planen også peke ut en retning for nye satsningsområder, slik som kirkeskyss, flere gudstjenester på institusjoner, temagudstjenester knyttet til misjonsavtaler osv. Min tredje utfordring blir derfor:

3) å lage en Diakoniplan i tråd med gjeldende Plan for diakoni i Den norske kirke av 2007.

Det tredje hovedpunktet jeg vil fokusere på er:

III Barn og unge

I forbindelse med innføring av ny overordnet plan for skolen i 2020, og med tanke på ny lov for tros- og livssynssamfunn vil det være veldig viktig å samsnakke om hvilke muligheter som ligger for samarbeid mellom kirke og skole/barnehage. Og jeg utfordrer dermed til å:

4) Sammen med kommune, skole og barnehage å se på hvilket faglig innsteg man har for samarbeid og hvilke arbeidsmetoder det er mulig å bruke.

Det neste temaet er:

IV Kirken i lokalsamfunnet

Denne høsten opplevde kirken å miste tilgangen til fødselsmeldinger på grunn av ny Folkeregisterlov. Da er spørsmålet; hvordan kan vi nå få ut informasjon om dåp på en god måte? Og er vi nødt til å tenke på nye metoder og plattformer? Jeg vil derfor utfordre til å:

5) Se på hvilke muligheter det er for å løfte frem dåp i lokalsamfunnet. Dette kan gjøres ved å se på menighetsblad, nettsider osv.

Det siste temaet jeg vil ta opp er:

V Medarbeiderskap og organisering

Samfunnet vårt endrer seg i rasende tempo. Ikke minst har måten vi kommuniserer med hverandre funnet nye veier. Det er mye å bli oppslukt i, og det er veldig mange røster

som vil høres. Å være kirke har alltid handlet om å spørre seg selv; «hvordan er vi best mulig kirke for vår tid»? Hva fordres det av oss nå?

Dette er store spørsmål, som jeg best tror løses i fellesskap. Det avhenger av et stabsfellesskap som arbeider tett, og hvor det sikres at god informasjon gis og til den rette adressaten. Her i Ringebu er det stabsmøte ca. en gang i måneden. Kan det være at det er behov for noe mer nå som trosopplæringen vokser? Jeg vil gjerne utfordre til å:

6) se på om det er behov for å ha oftere stabsmøter. Møtene bør ha en fast ramme og agenda. I tilknytning til stabsmøte kan det også settes av tid til planlegging av konkrete tiltak.

Som nevnt tidligere er vi nå i det siste året av denne valgperioden. Og de folkevalgte i menighetsrådene fikk etter mitt syn en god start på en samtale om hva man ønsker å bruke dette året til når vi møttes på visitasens første dag. Kan det for eksempel være muligheter for å opprette et fjellalter på Kvitfjell? Min siste utfordring blir derfor nettopp:

7) At hvert menighetsråd finner et prosjekt/tiltak som man ønsker å gjennomføre det siste året i perioden.

Avslutning

Så er tiden kommet for å takke for visitasen. Hjertelig takk til alle som har vært involvert i planlegging og tilrettelegging. Takk for alle de gode rapportene som ble sendt inn på forhånd. Takk for tillit, gjestfrihet og hyggelige bordfellesskap.

Takk til alle for mange gode møter med mennesker i alle aldre. Jeg tar alle disse møtene med meg, alle håndtrykk, smil og ordskifte, ja, alt jeg har opplevd under visitasen. Hjertelig takk.

Gud velsigne Venabygd, Fåvang og Ringebu sokn!
Gud velsigne Ringebu kommune!

Solveig Fiske
Hamar biskop

Hamar biskops utfordringer til soknene i Ringeby under bispevisitas 13.-18. november 2018

- 1) Ta en gjennomgang av menighetenes årshjul med hensyn til gudstjenester og andre tiltak, ikke minst med tanke på trosopplæringstiltak.*
- 2) Systematisere det kirkemusikalske arbeidet i en Plan for kirkemusikk.*
- 3) Lage en Diakoniplan i tråd med gjeldende Plan for diakoni i Den norske kirke av 2007.*
- 4) Sammen med kommune, skole og barnehage å se på hvilket faglig innsteg man har for samarbeid og hvilke arbeidsmetoder det er mulig å bruke.*
- 5) Se på hvilke muligheter det er for å løfte frem dåp i lokalsamfunnet. Dette kan gjøres ved å se på menighetsblad, nettsider osv.*
- 6) Se på om det er behov for å ha oftere stabsmøter. Møtene bør ha en fast ramme og agenda. I tilknytning til stabsmøte kan det også settes av tid til planlegging av konkrete tiltak.*
- 7) At hvert menighetsråd finner et prosjekt/tiltak som man ønsker å gjennomføre det siste året i perioden.*

Rapport fra prost – bispevisitas i Ringeby 2018

Den generelle tilstanden for kirker og kirkegårder

Den generelle tilstanden for kirker og kirkegårder i Ringeby fellesrådsområdet er god. Dette er også godt beskrevet i rapporten fra Ringeby kirkelig fellesråd. Alle kirkene er brannsikret, og alle tre kirkene har lydanlegg med teleslynge. Alle kirkegårdene fremstår som både vakre og velholdte.

I hver kirke ligger dagsregister hvor alle gudstjenester og kirkelige handlinger føres inn. Så lenge man fortsatt fører disse for hånd, bør man sørge for at alle rubrikker fylles ut – også det som er dagens pretekst (og tekster ved gravferd og vigslar). Dette er en kilde for historikere når man senere skal finne ut hva prester prekte over ved livets høytider.

Det er liturgiske bøker (permer) i alle kirker, men disse er ikke blitt oppdatert med nye liturgier / bønner etter hvert som de har blitt ferdige. Dette er tatt opp med kirkevergene i prostiet, og sokneprestene skal gå igjennom hva som finnes i hver kirke og melde fra til kirkevergene slik at alt er på plass.

Ringeby

Det er gledelig at det i 2015 ble funnet en løsning for manuell ringing med kirkeklokkene i Ringeby stavkirke. Ringing med kirkeklokker er en viktig tradisjon i vår kirke som det er verdifullt å holde i hevd. Kirkeklokkene har kalt folk sammen til høytid - i glede og sorg - gjennom generasjoner, og det er en rikdom å kunne ta vare på og videreformidle ringekunsten og håndverket.

Stavkirken er åpen for besøkende, både turister og pilegrimer, og opplever stor pågang.

Høsten 2018 ble den nye gravplassen ved Ringeby stavkirke åpnet. Den ligger vakkert til og har eget felt for muslimske graver og navnet minnelund.

Fram mot bispevisitasen er det også satt i gang med å oppgradere lydanlegget i kirken ved å flytte forsterkerutstyret opp på galleriet og å bytte ut nåværende høytalere samt å supplere med to ekstra høytalere, en på hver side omtrent midt i hovedskipet.

Fåvang kirke

Kirken er i god stand og fikk nytt ringeanlegg i 2017. Orgelet har også blitt restaurert slik at det er tjenlig for gudstjenesteliv og menighetssang.

Venabygd kirke

Denne kirken er også i god stand, og i år ble det montert varslingsanlegg og innvendig slukkeanlegg.

Vurdering av kontorforhold og rutiner for arkiv og kirkebokføring

Kantorene i Ringeby Ungdomssenter er tjenlige, og senteret fungerer som et kirkelig møtepunkt. Her har man både konfirmantsamlinger og familietreff, og med sin beliggenhet sentralt i Ringeby er det lett å stikke innom. Vinterstid brukes også kapellet i ungdomssenteret som gudstjenestested for å spare Ringeby stavkirke.

Den elektroniske føringen av kirkebøkene tar menighetssekretæren seg av. Alle oppføringer er attesterte i kirkeboken, og i sin skjønneste orden, både dåp, konfirmasjon, gravferd og vigslar.

Med nye regler om personvern og grunnlag for behandling av personopplysninger knyttet til medlemskap og aktivitet i Den norske kirke, kreves det i framtida ekstra årvåkenhet på hvordan vi håndtere disse opplysningene.

Det er fortsatt noe som gjenstår før rutinene rundt arkiv og journal for sokneprest og menighetsråd er fullt tilfredsstillende, men dokumenter og referater finnes i permer på kirkekontoret.

Det tverrfaglige samarbeidet mellom menighetene i prostiet

Prestene i Sør-Gudbrandsdal samles jevnlig til konvent en gang i måneden. I forbindelse med presteskifte (da Gunnar Johannesson gikk fra å være kapellan til å bli sokneprest), ble presteressursen redusert med 50% som en del av innsparingstiltakene i Hamar bispedømme. Kapellan Gustav Otto Søberg ble ordinert og innsatt til tjeneste 11. mars 2018 (50% som kapellan i Ringeby og 50% som prostiprest). Sokneprest Gunnar Johannesson fikk innvilget permisjon fra september 2018 til 31. mai 2019. Det ble ikke tilsatt vikar for soknepresten, men det er et godt samarbeid mellom prestene i Ringeby og Sør-Fron. Uten fast sokneprest er det vanskeligere å beholde kontinuiteten samt framdriften i arbeidet med både visjon og kirkeliv i menighetene. Vi har også arbeidet med effektiviseringstiltakene i Hamar bispedømme, og vil særlig se på tidspunkt for gudstjeneste. Det er en utfordring i

Ringebu fellesrådsområde at det holdes gudstjeneste flere steder på samme klokkeslett. Dette vil vi arbeidere videre med. Ellers begynte prestene i Sør-Fron og Ringebu å vurdere om det er hensiktsmessig og ønskelig med tjenesteuker når det gjelder gravferd. Disse tankene vil også bli tatt opp igjen år det er sokneprest på plass igjen i Ringebu.

Lillehammer, 08.11.2018

Anita Dalehavn,

prost

DEN NORSKE KIRKE

Ringebu kirkelige fellesråd
Postboks 150, N-2631 Ringebu
Tlf: 61 28 43 50 Telefaks: 61 28 43 51
e-post: post@stavechurch.no

**Ringebu kirkelige fellesråds rapport
i forbindelse med bispevisitas,
12. – 18. november 2018**

Innholdsfortegnelse

1. Beskrivelse av Ringebu kommune og kommunens demografiske særdrag

1.0 Generelt	side	3
1.1 Befolkningsstruktur	side	4
1.2 Barn og unge	side	4
1.3 Sysselsetting	side	5
1.4 Integrering	side	6
1.5 Helse og mestring	side	6

2. Ringebu kirkelige fellesråd – kirkelige forhold

2.0 Generelt	side	6
2.1 Bemanning	side	6
2.2 Fellesrådet	side	7
2.3 Økonomi	side	7
2.4 Kirker og andre bygg	side	7
2.4.1 Ringebu Ungdomssenter	side	7
2.4.2 Ringebu stavkirke	side	7
2.4.3 Fåvang kirke	side	9
2.4.4 Venabygd kirke	side	10
2.5 Gudstjenester og andre kirkelige handlinger	side	10
2.6 Trosopplæring	side	11
2.7 Statistikk	side	12
2.8 Planer	side	12

Forsidebilde: Ringebu stavkirke, akvarell av Einar Sigstad

1. Beskrivelse av Ringebu kommune og kommunens demografiske særdrag

1.0 Generelt

Ringebu kommune ligger i hjertet av Gudbrandsdalen, og har 4.460 innbyggere (pr. 1.1.2018). E6 og Dovrebanen går gjennom kommunen, som ligger omtrent midt mellom Oslo og Trondheim. I tillegg er det to veger som går fra Ringebu og over fjellet til Østerdalen, fv. 27 som går over Venabygdsfjellet og fv. 385 Friisvegen som går over Øksendalen. Frya flyplass som er en småflyplass uten rutetrafikk ligger nord for Ringebu sentrum.

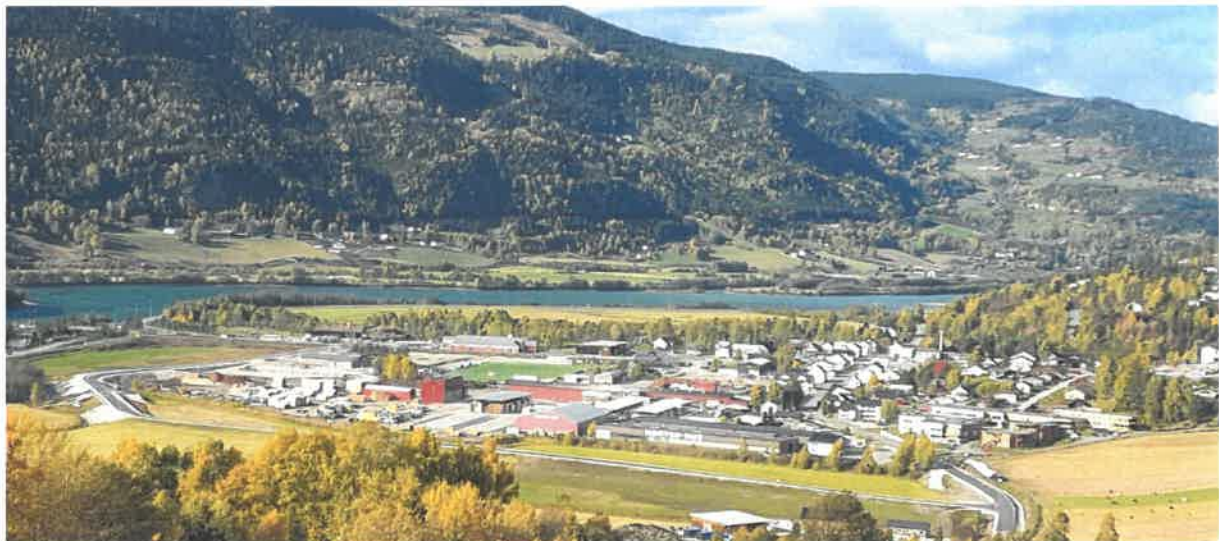
Kommunen er relativt stor i utstrekning, 1.228 km² og 60% av arealet ligger høyere enn 900 m.o.h. Beliggenheten og naturen har gjort Ringebu til en attraktiv hyttekommune som i dag har flere tusen fritidsboliger. De største hytteområdene er knyttet til Venabygdsfjellet og Kvittfjell. Venabygdsfjellet ligger på østsiden av hoveddalføret og grenser mot Østerdalen. Området strekker seg helt inn i Rondane nasjonalpark og huser bl.a. en betydelig villreinstamme.

Kvittfjell ligger på vestsiden av Gudbrandsdalslågen og ble etablert som destinasjon i forbindelse med de olympiske vinterlekene i 1994. Rundt alpinanlegget er det etablert store områder med fritidseiendommer og utbyggingen av alpintrasèer og fritidsboliger strekker seg nå over tre dalsider.

Ringebu sentrum

Kommunen har to tettsteder, Ringebu (Vålebru) og Fåvang. Ringebu er administrasjonssenter, og ble erklært som landsby i 2010. Året etter mottok Landsbyen Ringebu Statens Bymiljøpris. Dette er et tradisjonelt handelssentrum med et variert utvalg av forretninger og andre servicetilbud. Sentrum er bymessig planlagt og grunnlagt i 1899.

Fåvang sentrum

Fåvang ligger ca. 10 km lenger sør og har de siste årene gjennomgått ulike tiltak for sentrumsutvikling og forskjønning. Kommunens legesenter er lokalisert på Fåvang.

1.1 Befolkningsstruktur

Pr. 1.1.18 var det registrert 4.460 personer som var bosatt i kommunen. Folketallet har gått ned gjennom flere år, men nedgangen har vært mindre de siste årene. I følge beregninger fra Statistisk Sentralbyrå er folketallet ventet å gå ned til 4.402 innbyggere i 2030 for så å øke til 4.446 i 2040. I 2017 ble det født 36 barn i kommunen, hittil i år (pr. 15.10) er det født 25 barn. Kommunens befolkning har ved Statistisk Sentralbyrås siste oversikt følgende aldersmessige sammensetning (prosentvis andel av befolkningen i parentes):

0 -10 år:	456 personer	(10,2%)
11-20 år:	524 personer	(11,8%)
21-30 år:	471 personer	(10,6%)
31-40 år:	469 personer	(10,5%)
41-50 år:	617 personer	(13,9%)
51-60 år:	616 personer	(13,8%)
61-70 år:	594 personer	(13,3%)
71-80 år:	446 personer	(10,0%)
81-90 år:	219 personer	(4,9%)
91-100 år:	41 personer	(0,9%)
Over 100 år:	1 person	(0,0%)

1.2 Barn og unge

Kommunen har to kommunale barnehager, en i Fåvang med 52 barn og en i Ringeby med 48 barn. I tillegg er det 8 familiebarnehager for barn 0-3 år i kommunen, med til sammen 52 barn. Ved hovedopptaket i mars 2018 var det full barnehagedekning i kommunen.

Det er også to kommunale barneskoler, Ringeby skole med 107 elever og Fåvang skole med 166 elever. I tillegg er det Montessoriskole i Venabygd med 47 elever, i tilknytning til skolen er det også barnehage. Ringeby Ungdomsskole dekker hele kommunen og har 142 elever.

Venabygd

Ringebu kulturskole har for tiden ca. 180 elever, og har undervisning i sang, musikk og kunst. Kulturskolen har undervisning både for enkeltelever og grupper, bl.a. rockeverksted.

Ringebu Ungdomshus ligger i Ringebu sentrum Dette er et tilbud for ungdom, og er åpent hver tirsdag og annenhver fredag på ettermiddag og kveld. Tilbudet for alle som er i målgruppen og det er ansatt en egen person som drifter ungdomshuset.

Kommunen har et ungdomsråd som består av 6 medlemmer. Ungdomsrådet har fungert godt i mange år, og behandler alle kommunale saker som har betydning for barn og unge.

Det finnes flere lag og foreninger for barn og unge i kommunen. Ringebu-Fåvang allianseidrettslag har egne grupper for bl.a. ski, fotball og håndball. I tillegg er det tre 4-H klubber i kommunen, snowboardklubb samt aktivt skytterlag med 577 medlemmer, derav 142 medlemmer under 25 år. Kommunen har også et skolekorps og mekkesenter i kommunal regi.

Av interkommunale tiltak kan nevnes «Ung i Midtdalen», NMK Midt-Gudbrandsdal, Laagen Sykkelklubb og DNT Gudbrandsdal. Sistnevnte har et tiltak som heter «Barn ut i naturen». Alle lag og foreninger i Ringebu har gratis husleie i kommunens lokaler.

1.3 Sysselsetting

Andel sysselsatte i kommunen fordelt på næringer:

Jordbruk, skogbruk og fiske:	9,1 %
Sekundærnæringer:	27,7 %
Varehandel, hotell/restaurant mm:	28,7 %
Offentlig administrasjon:	4,7 %
Undervisning:	5,9 %
Helse og sosialtjenester:	20,2 %
Personlig tjenesteyting:	3,7 %

Antall sysselsatte i primærnæringene er synkende, mens antallet sysselsatte i offentlig sektor, sekundærnæring og servicebransjen er økende. Tine Frya er kommunens største industriarbeidsplass. Av andre større bedrifter som er lokalisert i kommunen kan nevnes Tinde Hytter, Fjøs-systemer, Isoterm, Fåvang Sag og Gudbrandsdal Industrier. Ledighetstallene for kommunen er lav sammenlignet med andre kommuner.

1.4 Integrering

Ringebu har i flere omganger hatt mottak for flyktninger. Fram til 2016 var det to mottak i drift. Ringebu Statlige Mottak for familier og enslige voksne hadde 100 plasser og Kløverhagen omsorgssenter for enslige mindreårige hadde 15 plasser.

I 2017 ble det startet opp et bofellesskap for enslige mindreårige flykninger, tilrettelagt for 10 personer. Bofellesskapet er lokalisert til Ringebu. Her er det lagt opp til at den enkelte bruker får et individuelt tilrettelagt tilbud, som skal gi en trygg og forutsigbar hverdag, med størst mulig grad av livskvalitet og selvstendighet.

Ringebu Lærings-senter tilbyr grunnskoleopplæring for ungdom og voksne, norskopplæring for innvandrere og tilrettelagt voksenopplæring for enkeltpersoner og grupper.

1.5 Helse og mestring

I kommunen er det to institusjoner med heldøgntjeneste for eldre og pleietrengende, Ringebu Eldresenter i Ringebu og Linåkertunet på Fåvang. Sistnevnte har både rehabiliteringsavdeling og heldøgns omsorgsavdelinger. I tillegg har kommunen et stort antall leiligheter for eldre og andre med særskilte behov.

Helse og mestring er lokalisert ved Helsesenteret, Freskus og Linåkertunet. Tjenesteenheten inneholder legetjenesten, helsestasjonen, terapeutisk enhet, rus og psykisk helsetjeneste, Freskus og tildelingskontor for helse og omsorgstjenester.

2. Ringebu kirkelige fellesråd

2.0 Generelt

Ringebu kirkelige fellesråd dekker det samme geografiske område som Ringebu kommune, og består av 3 kirkesokn: Ringebu, Fåvang og Venabygd. Pr. 2017 var 83,9% av innbyggerne medlemmer av den norske kirke. Disse fordeler seg slik på soknene: Ringebu ca. 2.500, Fåvang ca. 1100 og Venabygd ca. 170. Hvert sokn har sin soknekirke: Ringebu stavkirke, Fåvang kirke og Venabygd kirke. Disse vil bli nærmere beskrevet senere i rapporten.

I tillegg er det et kapell i Ringebu Ungdomssenter i Ringebu sentrum, og to fjellkapell. Venabygd fjellkapell, som ble åpnet i 1979 ligger ved rv. 27 på Venabygdsfjellet, mens Fåvangfjellets Sportskapell, som ble åpnet i 1974 ligger på Gullhaugen i Fåvang østfjell. Begge fjellkapellene er organisert som stiftelser med egne styrer. En del av de forordnede gudstjenestene i Venabygd og Fåvang sokn er lagt til fjellkapellene.

2.1 Bemanning

Ringebu kirkelige fellestråd har 8 faste stillinger, som til sammen utgjør 7,1 årsverk. Dette omfatter 3 hele stillinger som kirketjenere/kirkegårdsarbeidere, en 85% organiststilling, en 100% kirkevergestilling og en 75% sekretærstilling, der Ringebu sokneråd leier 1/3 av stillingen i forbindelse med bl.a. administrasjon av turistvirksomheten i stavkirka. I tillegg er Ringebu kirkelige fellestråd vertsfellestråd og arbeidsgiver for trosopplæringen i Gausdal, Øyer, Sør-Fron og Ringebu, og er i den sammenheng arbeidsgiver for to menighetspedagoger i h.h.v. 70% og 80% stillinger.

2.2 Fellestrådet

Fellestrådet i Ringebu består av til sammen 8 medlemmer og er sammensatt av to representanter fra hvert av de 3 soknerådene, samt en geistlig representant (prosten i Sør-Gudbrandsdal) og en representant oppnevnt av kommunen. Kirkevergen er saksbehandler og sekretær for fellestrådet.

2.3 Økonomi

Fellestrådets driftsbudsjett for 2018 er samlet på kr. 7.148.200. Av dette er kr. 1.326.000 knyttet til trosopplæringstiltak i Gausdal, Øyer, Sør-Fron og Ringebu. Fellestrådets «ordinære» drift har en ramme på kr. 5.822.200. I dette beløpet ligger det et kommunalt tilskudd på kr. 3.981.200. Av egne inntekter er det for inneværende år budsjettet med en inntekt på kr. 295.000 for festeavgifter på kirkegårdene.

Regnskapet for 2017 ble avsluttet med et overskudd på kr. 61.641.

Fellestrådets regnskap føres av Midt-Gudbrandsdal Regnskaps- og skatteoppkreverkontor, som er et interkommunalt selskap for Ringebu og Sør-Fron kommune. Regnskapet revideres av BDO A/S på Hamar. Ringebu kommune bistår fellestrådet med lønnsutbetalinger og tjenester knyttet til IKT.

Fellestrådet har et nært og godt samarbeid både med den administrative og politiske ledelse i kommunen.

2.4 Kirker og andre bygg

2.4.1 Ringebu Ungdomssenter

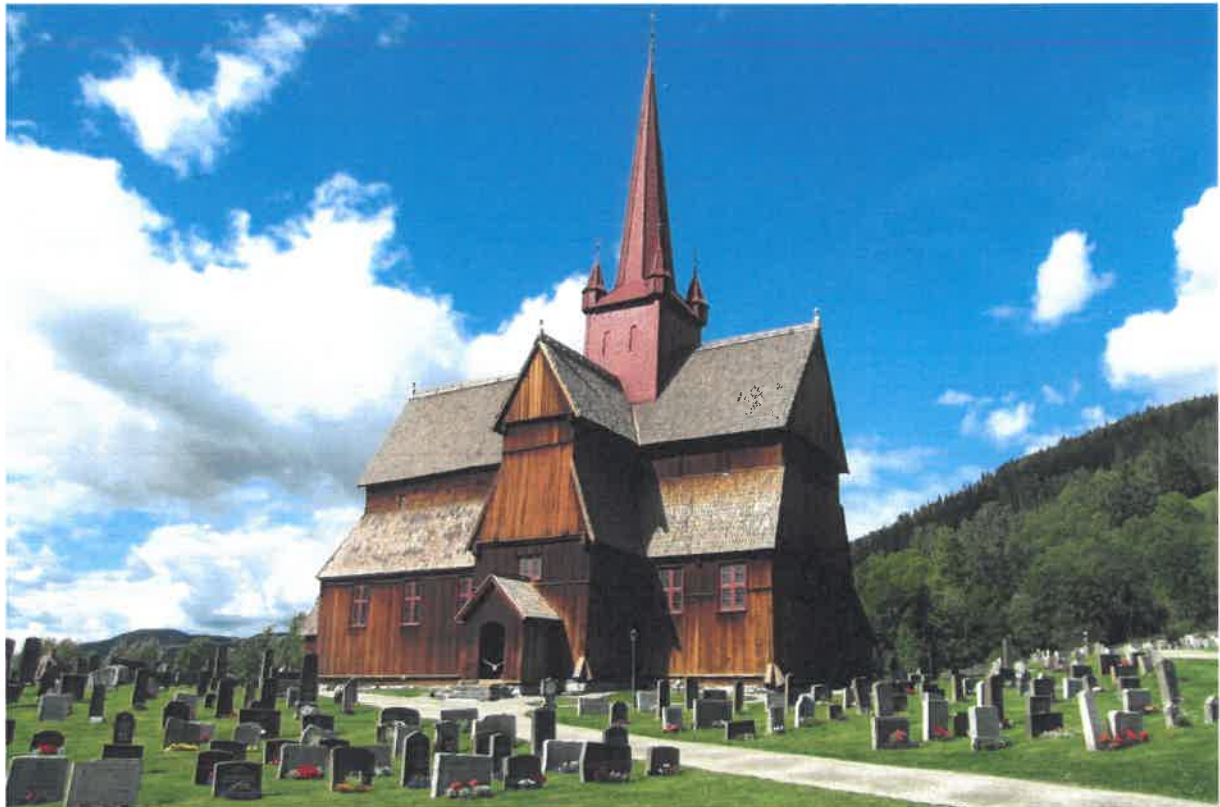
Ringebu Ungdomssenter ble bygget i 1972, og har adresse Jernbanegata 14 i Ringebu sentrum. Her ligger kirkekontoret med kontorplass til to prester, kirkeverge, sekretær, organist og menighetspedagog. I samme bygg er det også et eget kapell og møterom. I perioden mellom jul og påske er en del av de forordnede gudstjenestene i Ringebu sokn lagt til ungdomssenteret for å avlaste Ringebu stavkirke.

Huset har et eget styre og er regnskapsmessig underlagt Ringebu sokneråd.

2.4.2 Ringebu stavkirke

Ringebu stavkirke ble bygget ca. år 1220, og er en av de største av landets 28 gjenværende stavkirker. Kirken er den eneste stavkirken i Sør-Gudbrandsdal prosti og den eneste som ligger langs E6.

Stavkirken er kommunens best besøkte turistattraksjon og er åpen for omvisning daglig i perioden fra slutten av mai til slutten av august. Antall betalende turister ligger på ca. 15.000 pr. år. Pilegrimsleden mellom Oslo og Nidaros går forbi stavkirka.

Ringebu stavkirke

Kirken benyttes som soknekirke hele året, men som tidligere nevnt legges en del av de forordnede gudstjenestene i soknet i perioden mellom jul og påske til Ringebu ungdomssenter for å avlaste stavkirka, bl.a. med tanke på å redusere faren for skade på kirkens interiør grunnet elektrisk oppvarming.

Stavkirken er generelt sett i bra bygningsmessig stand, og det har de siste årene vært utført mye bygningsmessig vedlikehold av kirken. Mesteparten av dette arbeidet har foregått i regi av Riksantikvarens stavkirkeprogram, et prosjekt der landets 28 stavkirker ble oppgradert for til sammen ca. 130 millioner kroner. Avslutningen av stavkirkeprogrammet ble markert i Ringebu stavkirke den 15. oktober 2015, der bl.a. daværende klima- og miljøminister Tine Sundtoft deltok. Etter dette har kirken fått oppgradert slukkeanlegg, nytt varslingsanlegg og nye overvåkningskameraer.

Etter at ringing med kirkeklokkene ble stoppet i en lengre periode på grunn av fare for hørselsskade på den som sto for ringingen, kom dette i gang igjen fra høsten 2015. Løsningen ble til slutt å bygge et nytt lydisolert rom på himlingen rett over kirkerommet, med tau ned for å betjene klokkene derfra. Løsningen medførte at opphengene til to av kirkeklokkene måtte bygges om, og at det måtte etableres en kommunikasjonsløsning mellom liturg og den som ringer.

Det har i lengre tid vært jobbet med utvidelse av gravplass ved stavkirka. Reguleringsplan for nytt gravfelt ble vedtatt i kommunestyret i 2014, og det fysiske arbeidet med å sette i stand gravfeltet ble startet opp våren 2016. Det er nå i all hovedsak ferdig opparbeidet, og ble offisielt åpnet den 21. august i år. Gravfeltet har plass til ca. 500 nye graver, for både kiste- og urnegraver, samt et eget felt for muslimske graver og navnet minnelund. Feltet er planlagt tatt i bruk fra sommeren 2019.

2.4.3 Fåvang kirke

Fåvang kirke er bygget ca. år 1650 og er en korskirke med elementer av stavkirke i seg. Kirken har gjennom årene gjennomgått omfattende restaureringer og endringer, og defineres derfor ikke lenger som stavkirke.

Fåvang kirke

Kirken er generelt sett i god stand og det er de siste årene foretatt en god del vedlikehold på kirken, særlig utvendig.

All trespon på tårnet ble byttet ut i 2012, og hele kirken ble malt utvendig i 2014. Nytt lydanlegg i kirken ble montert i 2015. Dette er bekostet av Fåvang menighetsråd og er i hovedsak finansiert gjennom gaver og tilskudd.

Nytt automatisk ringeanlegg ble montert våren 2017. Kirkens orgel, som er levert av Ryde & Berg i 1997 har gjennomgått en større oppgradering sommeren 2018. Arbeidet med orgelet er utført av orgelbygger Henrik Brinck-Hansen og er finansiert av Fåvang menighetsråd gjennom gavemidler.

Kirken er sikret mot brann med varslingsanlegg og vanntåke slukkeanlegg.

Nytt gravfelt ble tatt i bruk i 2009 og har nok ledige graver i mange år framover.

2.4.4 Venabygd kirke

Venabygd kirke er en laftet korskirke fra år 1779 som senere er blitt kledd utvendig med stående panel. Kirken ligger inntil fv. 27, ca. 9 km. Fra Ringebu sentrum. Venabygd soknestue ligger på motsatt side av veien, og har møterom med kjøkken og toaletter, samt hvilerom for kirketjeneren.

Venabygd kirke

Kirken er generelt i god stand. En plagsom hakkespett har imidlertid gjort en del skader på kirketårnet. Det vil i den forbindelse bli foretatt en faglig vurdering av skadeomfanget for å vurdere hva som må gjøres for å utbedre skaden.

Siden siste bispevisitas er det foretatt telesikring av grunnmuren rundt hele kirken og orgelet er utvidet med to ekstra stemmer. Automatisk ringeanlegg ble montert i 2015. Kirken har dessuten blitt sikret mot brann gjennom varslingsanlegg og innvendig slukkeanlegg. Anlegget ble ferdigstilt i august 2018, dermed er alle de tre kirkene våre brannsikret!

Alle tre kirkene har også lydanlegg med teleslynge.

2.5 Gudstjenester og andre kirkelige handlinger

Innen fellesrådets område er det forordnet til sammen 98 gudstjenester pr. år, som fordeler seg slik:

Ringebu sokn:	42
Fåvang sokn:	33
Venabygd sokn:	23

De fleste gudstjenestene gjennomføres i hovedkirkene, men en del gjennomføres også i fjellkapell eller andre gudstjenestesteder, da i hovedsak i form av grendemesser. Følgende steder er regelmessige gudstjenestesteder (ca. antall gudstjenester pr. år i parentes):

Ringebu sokn: Ringebu stavkirke (34), Ringebu Ungdomssenter (4), Fjelltun i Brekkom (1), Høgvang i Brekkom (1), Ringebu Eldresenter (2), Fåvang Barnehage (1), Friisbua, friluftsmesse (1).

Fåvang sokn: Fåvang kirke (27), Fåvangfjellets Sportskapell (2), Linåkertunet (2), Sør-Fåvang grendehus (1), Storfurua, friluftsmesse (1).

Venabygd sokn: Venabygd kirke (17), Venabygd fjellkapell (6).

Venabygd fjellkapell

Det har hittil i år, pr. 1. oktober vært gjennomført 21 kirkelige vielser i fellesrådets område, herav 12 i Ringebu stavkirke og 6 i Venabygd fjellkapell.

Det har i samme periode vært gjennomført 45 begravelser, fordelt med 30 i Ringebu, 12 i Fåvang og 3 i Venabygd. Av disse var 7 urnenedsettelse.

2.6 Trosopplæring

Sør-Gudbrandsdal prosti har siden mai 2013 fått tildelt trosopplæringsmidler. Midlene skal dekke personalutgifter til ansatte og til gjennomføring av aktuelle tiltak for barn og unge fra 0-18 år. I prostiet er trosopplæringen organisert i to enheter, der Lillehammer er en enhet, mens Gausdal, Øyer, Sør-Fron og Ringebu er en enhet. Ringebu kirkelige fellesråd er vertsfellessråd for den sistnevnte enheten. Det ble foretatt ansettelse av to trosopplærere i h.h.v. 70% og 80% stillinger fra våren 2014. Begge trosopplærerne har for tiden delvis permisjon, men det er ansatt vikar i den perioden de faste ansatte har permisjon.

2.7 Statistikk

En del nøkkeltall for gjennomførte tjenester i 2017 (tallene for 2016 i parentes:)

Type tjeneste:	Ringebu:	Fåvang:	Venabygd:	Sum:
Totalt antall gudstjenester:	39	33	21	(97) 93
Antall gudstjenestedeltakere:	2.563	1.325	863	(4.493) 4.751
Antall dåpshandlinger:	10	2	5	(34) 17
Antall konfirmanter:	28	7	3	(39) 38
Antall kirkelige vigsler:	9	1	4	(9) 14
Antall kirkelige gravferder:	28	21	6	(39) 55
Innsamlet offer i alt	34.095	24.987	22.866	(91.540) 81.948

2.8 Planer

I gjeldende økonomiplan (2019-2022) er det kun et tiltak som ligger inne med kommunal finansiering. Dette er ekstra tilskudd til teknisk utstyr i tilknytning til kirker og kirkegårder, og det er avsatt kr. 250.000 til dette formålet i 2019.

For driftsåret 2022 har fellestrådet meldt inn behov for finansiering av følgende tiltak:

- Ny telefonløsning for kirkekontoret og øvrige ansatte, kostnad ca. kr. 100.000
- Nytt datasystem som omfatter kirkene og kirketjenerne, kostnad ca. kr. 40.000
- Nødvendig programvare for drift av kirkesektoren, kostnad ca. kr. 100.000
- Service og rensing av orglene i alle tre kirker, kostnad ca. kr. 130.000

Disse tiltakene vil bli behandlet i forbindelse med kommunens budsjettarbeid, høsten 2018.

I tillegg har Ringebu sokneråd gjort vedtak om å dekke utgifter til oppgradering av eksisterende lydanlegg i Ringebu stavkirke.

Kilder:

Statistisk Sentralbyrå

Ringebu kommunes hjemmeside

Vedlegg:

Regnskap for 2017

Budsjett for 2018

Rapport for det enkelte sogn i forbindelse med bispevisitas

Venabygd

1. Forordnede gudstjenster

Venabygd har 23 forordnede gudstjenester, fordelt på venabygd kirke og venabygd fjellkapell.

Dåp gjennomføres i forbindelse med gudstjenester.

Konfirmasjons undervisning er felles med Ringeby og Fåvang og gjennomføres på Ringeby ungdomssenter. Konfirmasjonen er i Venabygd kirke 2. Søndag i Juni

Vielser blir foretatt både i Venabygd kirke og i Venabygd fjellkapell. De fleste av vielsene foretas i Venabygd fjellkapell. Hittil i år har det vært 5 vielser i Venabygd fjellkapell og 1 vielse i Venabygd kirke. I 2017 var det 4 vielser i Venabygd fjellkapell og ingen i Venabygd kirke.

Det er en kirkegård i Venabygd som er tilknyttet Venabygd kirke. Alle begravelsene foretas i Venabygd kirke. Hittil i år har det vært foretatt 3 begravelser i Venabygd og i 2017 ble det foretatt 6 begravelser i Venabygd.

2. Omsorg og solidaritet

I flere år har Venabygd kirke støttet NMS sitt tiltak i Madagaskar men ikke i år.

Det varierer fra år til år hva som støttes

3. Barn og unge

Det er egen trosopplæringsplan for Venabygd. Det foregår utdeling av bøker til 4 og 6 åringer og utdeling av bibler til 5 klassinger lokalt i Venabygd kirke.

4. Kirkens rolle i lokalsamfunnet

På 17 Mai er det gudstjeneste i Venabygd kirke etter at barnetoget er avsluttet.

8 Mai er det markering med nedleggelse av krans på 5 engelske soldaters graver på kirkegården.

Det er god oppslutning om rake og plantedag.

5. Medarbeiderskap, organisering og oversikt over menighetens planer

Det er felles trosopplæringsutvalg med Ringebu og Fåvang. Det er svært få frivillige utenom medlemmer i menighetsrådet. Det er ingen planer eller utvalg uten om trosopplærings utvalget og trosopplæringsplan.

Ringebu

1. Forordnede gudstjenester

Det er 42 forordnede gudstjenester i Ringebu. Hovedsakelig er disse gjennomført i Ringebu stavkyrkje. Noen blir også gjennomført i Ringebu ungdomssenter, på Fjelltun i Brekkom, på Høgvang i Brekkom, på Ringebu eldresenter, eller på Frisbua.

Ringebu eldresenter har institusjons andakt den 1 fredagen i måneden.

Dåp foregår i Ringebu stavkyrkje.

Konfirmasjons undervisningen foregår på Ringebu ungdomssenter, og er felles med Fåvang og Venabygd.

Konfirmasjons gudstjenesten i Ringebu er siste søndag i mai

Hittil i år har det vært 12 vielser og i 2017 har det vært 9 vielser.

Det har vært 30 begravelser hittil i år og i 2017 var det 31 begravelser.

2. Omsorg og solidaritet

Ringebu sokneråd støtter misjonsprosjektet landsby utvikling på Madagaskar i regi av NMS

Ringebu sokn er eier menighet i forbindelse med kirkens SOS i Hedmark og Oppland, og støtter med et årlig beløp.

3. Barn og unge

Det er skolestartas gudstjeneste som er felles med Fåvang og Venabygd. Det er utdeling av 4 og 6 års bok i Ringeby og utdeling av bibel til 5 klassinger.

Det har vært familie lørdag 2 hver lørdag arrangert av trosopplærer, organist og tidligere sogneprest på Ringeby ungdomssenter. Dette er et tilbud som også Fåvang og Venabygd kan ta del i. Det har vært skolegudstjeneste før jul og samling i Ringeby ungdomssenter for Ringeby barnehage.

4. Kirken i lokalsamfunnet

Det har vært stor oppslutning om rake og plantedager.

Det har vært guiding om sommeren i Ringeby Stavkyrkje med ca 15000 betalende. Det er gospel kor i Ringeby ungdomssenter i regi av organisten og hennes mann.

Ringeby Stav kyrkje arrangerer hver sommer 4-5 internasjonale sommerkonserter. Disse er fyrtårn arrangement i kommunen.

5. Medarbeiderskap organisering og oversikt over menighetens planer og utvalg.

Det er felles trosopplæringsutvalg med Fåvang og Venabygd og en egen trosopplæringsplan. Ellers er det få frivillige medarbeidere utenom rådets medlemmer.

FÅVANG

1. Forordnede gudstjenester

Det er 33 forordnede gudstjenester i året. Gudstjenester er hovedsakelig i Fåvang kirke. Det er også noen gudstjenester på Fåvang sportskapell, på sør – Fåvang grendehus på storefurua på Losna på Linåkertunet og Fåvang barnehage.

På Linåkertunet er det regelmessig andakter siste tirsdagen i måneden.

Dåp og konfirmasjon blir lagt til Fåvang kirke.

Konfirmasjons undervisningen er felles med Venabygd og Ringeby på Ringeby ungdomssenter.

Konfirmasjon i Fåvang er 1 søndag i Juni

Hittil i år har det vært 2 vielser i Fåvang

I 2017 var det ingen vielser

Det har vært 13 begravelser hittil i år

I 2017 var det 20 begravelser

2. Omsorg og solidaritet

Det varierer fra år til år hvilke tiltak som støttes.

3. Barn og unge

Det er utdeling av bøker for 4 og 6 åringer og utdeling av bibler til 5 klassinger.

4. Kirkens rolle i lokalsamfunnet

Det er høy oppslutning om plante og rakedag.

5. Medarbeiderskap og organisering og oversikt over menighetens planer og utvalg

Det er felles trosopplæringsutvalg med Ringebu og Venabygd og menigheten har egen trosopplæringsplan. Det er få frivillige utenom menighets rådet.

**Visitas i Grue og Grue Finnskog
Solør, Vinger og Odal prosti
27. november – 2. desember 2018**

Utenforskap - innenforskap

På dag 2 under visitasen i Grue møtte biskop Solveig den politiske og administrative ledelsen i Grue. Det ble et godt møte, hvor kirke og kommune delte et felles engasjement for å gjøre Grue til et godt sted å være. På bildet biskop Solveig Fiske og ordfører Wenche Huser Sund. 📷 Kenneth Hansen

Program bispevisitas i Grue – 27.november til 02. desember 2018

Utenforskap - innenforskap

TIRSDAG 27.

Tidspunkt	Hva	Hvor
09:00	Morgenbønn	Grue Finnskog kirke
09:30	Barnehagebesøk	Svullrya Barnehage
10:15	Besøk i røykstua på Tvensberg	Tvensberg
10:45	Historie fra Finnskogen ved Raaberg og Nesholen	Tvensberg
11:30	Møte med Kirkelig Fellestråd	Kirkestua
13:30	Lunsj	Eldrehuset, Svullrya
14:10-14:35	Kort foredrag av Ragnhild Thori om arrestasjonen av hennes far, Jens A Thori (prest i Grue Finnskog) 1. juledag 1943	Eldrehuset, Svullrya
14:45	Orientering om eldrehuset og det som skjer av aktiviteter der.	Eldrehuset, Svullrya
15:00	Hilsen og andakt v biskopen	Eldrehuset, Svullrya
15:45	Stedsutvikling på Svullrya ved Anita Goplen	Ettertanken, Svullrya
16:30	Pause	Ettertanken, Svullrya
17:00	Middag (silpo)	Eldrehuset, Svullrya
17:45	Møte med Grue Finnskog menighetsråd	Kirkestua
19:30	Kulturkveld på Finnskogen	Grue Finnskog kirke

**ONSDAG
28.**

Tidspunkt	Hva	Hvor
08:30	Morgenbønn	Grue kirke
09:30	Adventssamling i kirken med barnehagene	Grue kirke
10:30	Bruktikk og Strikkekafe	Grue Frivilligsentral
11:30	Møte med Diakonien, inkl lunsj	Kirkestua
13:00	Møte med Grue kommune	Rådhuset
14:30	Møte med ansatte	Kirkekontoret
16:00	Offisell åpning av det nye Kirkekontoret, v biskopen	Kirkekontoret
16:30	Møte med Grue menighetsråd	Kirkekontoret
18:00	Middag	Festsalen
19:30	Et møte om utenforskap og innenforskap - fellesskap for de mange eller for de få?	Kinoen

Torsdag 29.

Tidspunkt	Hva	Hvor
09:00	Morgenbønn	Kirkekontoret
09:30	Grue barne og ungdomsskole	GBUS
11:00	Besøk og andakt	Grue Alders- og sykehjem (GAS)
12:10	Lunsj	Peisestua,
13:15	Grue Service	Grue Service
14:30	"Knesitt" - kirkev, prost, biskop, rådgiver, soknepr	Kirkekontoret
15:00	Middag	Frivillighetens hus
16:00	Møte med frivillige organisasjoner i bygda	Frivillighetens hus
18:00	Pause	
19:00	Kulturkveld	Grue kirke

Søndag 2.

Tidspunkt	Hva	Hvor
11.00	Visitagudstjeneste	Grue kirke
12:30	Visitaforedrag og kirkekaffe	Festsalen i Rådhuset

Bispevisitas i Grue 27. november – 02. desember 2018

Visitastforedrag

Innledning

Jeg har nå gjennomført bispevisitas i Grue og Grue Finnskog sokn. Å være på visitas i lys av adventstiden rammer det hele inn på en flott måte. Adventstiden handler om å være sammen; sammen om å forberede seg til høytid og fest, og det er en tid for å hygge seg ved å tenne lys og fyre i peisen. Mange av oss trekker til kirkene, ikke minst for å kunne dele de gode opplevelsene med sang og musikk. Vi synger i adventstiden:

Gjør døren høy, gjør porten vid!

Og det opplever jeg at kirken ønsker å sette fokus på her i Grue. Ved å velge temaet «Utenforskap – innenforskap» har visitasprogrammet satt et tema på dagsordenen som jeg tror vi alle kjenner betydningen av. Og jeg tenker det passer så godt akkurat nå; for adventstiden er også en tid der dette blir stilt på prøve – en tid der det kan være ekstra sårbart å kjenne seg utenfor det store fellesskapet. Som kirke har vi et tydelig ansvar for å ta vare på det skjøre – å ta vare på dem som faller utenfor. Det gjorde Jesus, han løftet frem dem som kjente på utenforskap, og trakk dem inn til seg og inn til det hellige rommet. For det handler om selve livet – om å skape hellig rom for alminnelige liv.

Formålet med en bispevisitas er å støtte, inspirere og veilede menigheter og ansatte, og gjøre kirkens nærvær synlig i lokalsamfunnet. Visitasprogrammet, som er utarbeidet av den lokale komiteen, har vist oss det store mangfoldet i Grue. Dette foredraget vil handle om det jeg har fått møte og sett disse dagene, og hva jeg tenker er områder som trenger særlig oppmerksomhet også i årene som kommer. Foredraget vil derfor være todelt. Første del er et tilbakeblikk på programmet med fokus på tema vi har berørt i de mange møtepunktene underveis disse dagene. I andre del vil dere få noen utfordringer å arbeide videre med.

Del 1

Dag 1: Tirsdag

Det er et lite eventyr å kjøre gjennom Finnskogen og opp mot Svullrya. Et fantastiske morgenlys steg opp mot oss fra horisonten, og den trolske disen lå tett over de mange sjøene. Visitasens første punkt var *morgenbønn i Grue Finnskog kirke*. Denne åpne og lyse kirken, med det vakre alterbilde av Jesus og barnet satt oss i rett modus, ikke minst gjennom tonene fra Finnskogsorgelet – som bringer med seg et vitnesbyrd om hva et godt dugnadsarbeid kan føre til.

En liten svipptur unna kirken ligger *Svullrya barnehage*. Her fikk vi den store glede av å bevitne generalprøven på "Gullhår". Og jeg må jo si; det er mange skuespillertalent på Skogen. Og ikke nok med det; vi fikk være med på øvelsen til Lucia- toget, ikke bare en gang, men hele tre runder, for det var nemlig tre stk som var utnevnt til Lucia denne gangen. Det er virkelig energigivende å møte de små barna, som gjennom hele seg sprer glede, gullkorn og varme.

Så reiste vi på et *besøk på Tvensberg gård*. Vi fikk høre historien om gården av Per Henrik og Emmy Tvensberg, og ikke minst om den flotte røykstua. Denne stua er Nordens største og er fylt med utstyr som vitner om en annen tid, men som også er med å prege livet her og nå, ved å ivareta en hukommelse for oss som lever i dag. Det gjelder i høyeste grad også miniforedraget vi fikk av Dag Raaberg om *historien fra Finnskogen*; som fortalte om den vandringen skogfinnene bega seg ut på fra sitt eget hjemland, for så å ankomme Finnskogen engang utpå 1600- tallet. Skogfinnene er en av de fem nasjonale minoriteter, og det er viktig å holde denne historien i hevd. Jeg støtter, og håper virkelig dere vil få tilslag på å få til et godt bygg for Norsk Skogfinsk-museum.

I kirkestua hadde vi *møte med kirkelig fellesråd*. Vi brukte tiden til å forberede det kommende møtet med kommunen, og vi diskuterte blant annet viktigheten av å ha et kjøle- og stellerom på sjukehjemmet. Det er et stort engasjement for dette, og jeg opplever at rådet på denne måten uttrykker et ønske om å være ei tydelig diakonal kirke. Det handler om å ivareta menneske både fysisk, psykisk og på det eksistensielle/åndelige plan. Det ble en god samtale, og noe som jeg oppmuntrer til å fortsette med i både råd og stab.

På Eldrehuset fikk vi *lunsj* forberedt av Sanitetsforeningen, og vi ble tatt med på en historisk reise tilbake til 2. verdenskrig gjennom *foredrag av Ragnhild og Ragnar Johan Thori om arrestasjonen av deres far, Jens A Thori* som var prest i Grue Finnskog, 1. juledag 1943. Denne dramatiske fortellingen minner oss om at det faktisk ikke er så lenge siden krigen, og på hvilken omkostning det hadde å stå imot okkupasjonsmakten. En viktig påminnelse.

Vi fikk så en *orientering om Eldrehuset og det som skjer av aktiviteter der*. Dette huset er bygd på dugnad, og skogeierne har gitt det som trengtes av tømmer. Det er imponerende alt det arbeidet som gjøres, og huset fremstår som et naturlig samlingspunkt for bygde - samfunnet. Vi holdt deretter *andakt* – hvor jeg løftet frem det dypt menneskelige i å høre til et sted, og at kirken kan oppleves som nettopp en plass som gir mennesker en følelse av tilhørighet.

Ettertanken var stedet hvor vi fikk en orientering av Anita Goplen om prosjektet for *stedsutvikling på Svullrya*. Det er mye spennende på gang for å klare å utvikle stedet til et aktivt og attraktivt sted å bo, og det blir spennende å følge hva dette vil føre til i årene fremover.

Tilbake på Eldrehuset fikk vi servert den tradisjonelle finske retten silpo. Matskikker er noe som binder generasjoner sammen og er med på å holde bevisstheten oppe om hvilke levekår våre forfedre levde under.

I kirkestua hadde vi *møte med Grue Finnskog menighetsråd*. De folkevalgte er helt essensielle i å klare å drive kirke, da det er de som kjenner lokalsamfunnet aller best. Vi gjennomgikk det som var innsendt til oss av rapporter, og vi snakket blant annet om hvilke muligheter som ligger for utvikling innen gudstjenestelivet i Skogen.

Kvelden ble avsluttet med *kulturkveld* i kirken. Det er fint å oppleve det rike kulturlivet som finnes i Finnskogen, og vi fikk en rik blanding av korstemmer, fremførte sagn og nydelige folketoner. Det ble en vakker avslutning på den første dagen i visitasen.

Dag 2: Onsdag

Den andre dagen startet med *morgenbønn i Grue kirke*. Kirkerommet bærer preg av den sterke historien om kirkebrannen gjennom sine tydelige markerte utganger og de høye dørene. Men også håpet er svært synlig i rommet - gjennom det nakne korset- som er et seierssymbolet for at Kristi har overvunnet døden.

Så ble kirken fylt av latter, liv og glede da det var *adventssamling og krybbevandring i kirken med barnehagene*. Vi fikk løftet frem juleevangeliet både i ord og toner, og slike arrangement viser bare hvor mange gode samarbeidsmuligheter som finnes mellom ulike aktører, slik som barnehage og kirke.

Frivillighet er for ethvert samfunn nærmest som et lim. Og i Grue er *Frivillighetssentralen* et sentrum for mye av dette, ved å arrangere strikkekafe, Knutepunktet og bingo. Jeg vil også løfte frem det samarbeidet som sentralen har med ungdomsskolen og sjukeheimen. Arbeidet som gjøres her er et veldig viktig tiltak for å hindre utenforskap. På vei ut fikk vi til et lite besøk i bruktikken med alle dens skatter.

I kirkestua hadde vi *møte med Diakonien, inkl. lunsj*. Det var fint å få oppleve dette månedlige og viktige møtepunktet, og vi samlet oss rundt et godt måltid, andakt og samtaler.

Under *møte med Grue kommune på Rådhuset* fikk vi først en presentasjon av de utfordringer som kommunen står ovenfor fra den politiske og den administrative ledelse og fra politiet. Og det er ikke til å komme unna at kommunen står ovenfor en krevende fremtid med tanke på demografi, økonomi og arbeidsplasser. Men det ble også trukket frem den ekstreme ” stå på viljen ” som finnes blant befolkningen her, noe jeg også har fått møte flere ganger i løpet av visitasdagene. Det ble en god samtale, der det ble tydeliggjort det felles ønske om fortsatt styrke Grue som et godt sted å leve.

Et veldig viktig møte under enhver visitas er *med de kirkelige ansatte*. Å være ansatt i kirken er å ivareta et stort spenn av oppgaver, og det er alltid inspirerende å få møte de som står i førstelinjetjenesten. Vi samtalte om betydningen av å være i takt med vår egen tid, og vi fokuserte spesielt på hvordan man strukturerer seg på en god måte gjennom de ulike møteplassene vi har. Det kom frem mange gode tanker, og jeg tror dette kan være starten på en god prosess videre.

Dette møte ble holdt i de nye flotte lokalene som dere har fått her. Det var derfor en ære å få stå for den *offisiell åpning av det nye kirkekontoret*. Det ble feiret med snorklipping, sprudledrikk og fingermat. Disse fasilitetene innbyr til mange nye muligheter, og det blir spennende å se hva det utløser av entusiasme og energi.

Så var det *møte med Grue menighetsråd*. Også her tok vi utgangspunkt i de innsendte rapportene, og vi samsnakket om det kirkelige årshjulet, og hvilke muligheter som ligger for å inkludere tilflytterne fra andre land i det kirkelige arbeidet. Jeg møtte et engasjert råd med mange tanker om hva kirken kan få til i soknet.

Etter *middag* tilberedt av Gruetorget ble det holdt et møte med tittelen: *om utenforskap og innenforskap – fellesskap for de mange eller for de få*. Konfirmanter og foreldre var spesielt inviterte. De seks paneldeltakerne brakte på hver sin måte inn ulike

perspektiver, og jeg tenker at dette med utenforskap er noe vi alle har en eller annen erfaring med, det er noe som gir en gjenklang i oss. Denne kvelden løftet opp en tematikk som det bør snakkes oftere om i det offentlige rom – og jeg håper dette var begynnelsen på flere slike type kvelder her i Grue.

Dag 3: Torsdag

På torsdag startet vi med *morgenbønn på kirkekontoret*. Vi satte fokus på Maria og hennes sterke fortelling. Som en alminnelig ung jente fikk hun det ualmannelige budskapet om å skulle bære frem det barnet som skulle få navnet Jesus. Det er vanskelig å helt forestille seg den påkjenningen dette må ha vært for henne, men vi lar oss alle beundre av hennes hengivelse til det oppdraget hun hadde fått. Den tilliten hun viste til Gud.

Under *møtet med ledelsen ved Grue barne- og ungdomsskole* fikk vi samsnakket om hvilke samarbeidspunkter det kan være mulig å se for seg mellom kirke og skole, og da først og fremst for å styrke barn og unges livskompetanse. Jeg vil si det var en god tone i møtet, og det ble allerede planlagt å ha flere møtepunkt i nær fremtid.

Vi dro så til *besøk og andakt på Grue Alders- og sykehjem (GAS)*. Vi holdt andakt, og vi fikk tjuvstartet litt på jula, ved å synge ”Julekveldsvisa” og ”Deilig er jorden”. Vi avsluttet med *lunsj i Peisstua* i godt lag.

Grue Service har som målsetning om å bidra til et bærekraftig samfunn, og ønsker å tilby mennesker utviklingsmuligheter. Det å ha et arbeid gir verdighet – og gjennom tiltak innen varig tilrettelagt arbeid (VTA) og arbeidsforberedende tiltak (AFT) gjør Grue Service nettopp det. Vi fikk en fin orientering om ideen bak stedet, og gjennom en vandring i lokalene til de ulike arbeidsplassene fikk vi et godt inntrykk av det innenforskapende arbeidet som gjøres her.

Under *middag på Frivillighetens hus sammen med frivillige organisasjoner* fikk vi høre en presentasjon av det arbeidet flere lag- og foreninger driver med – og det er virkelig styrkende å få høre fra mennesker som har et brennende engasjement for sitt felt. Det handler om hjerterom for både mennesker lokalt, men også lokalt og internasjonalt. Frivilligheten er helt avgjørende for å skape godt innenforskap – det gir både noe til den som mottar, men også for den som gir.

Kvelden ble avsluttet med *kulturkveld i Grue kirke*. Det er godt å bare lukke øynene og hengi seg til alt det vakre som presenteres – til alt det menneske klarer å skape med sine hender, lunger og stemmer. Det ble en flott avslutning på visitasens tredje dag.

Del 2

Når jeg nå går over til del 2 av foredraget vil jeg peke på noen stikkord for videre arbeid i menighetene, i kirkelige råd og i samarbeidet med hele lokalsamfunnet.

Jeg har delt inn i fem hovedområder, og jeg vil bruke dem som overskrift på utfordringene til menighetene her.

Det første hovedområde er

I Gudstjenester og kirkelige handlinger

Her i kommunen finnes det gode kirkerom. Det er mange muligheter for å løfte en himmel over livet, og skape møteplasser mellom Gud og mennesker, og mennesker imellom. Vi veit at folk nå kommer til gudstjenester mer av anledning enn av vane. Det fordrer at vi må se på hvordan vi gjennomfører våre gudstjenester, blant annet med sikte på å nettopp skape disse gode anledningene. Min første utfordring blir derfor:

- 1) At det tas en gjennomgang av kirkeåret sett i lys av trosopplæringen, helg og høytid og det øvrige som skjer av arrangement i soknet. Se også på hvilke samarbeidspartnere det går an å involvere i løpet av året.*

I den sammenheng er det nyttig å ha en plan for kirkemusikk som tydeliggjør det musikalske arbeidet som gjøres i menighetene. Dere er allerede i gang med dette arbeidet, og min andre utfordring blir derfor:

- 2) At plan for kirkemusikk oppdateres og vedtas*

Neste hovedområde er:

II Omsorg og solidaritet

Det gjøres mye godt diakoniarbeid her, ikke minst fra Diakoniutvalget. Gjennom overskriften på visitasen pekes det ut et behov for kirkens omsorgstjeneste, og jeg opplever et engasjement for at kirken skal kunne bidra til at folk får gode liv her i kommunen. Et menneskeliv er komplekst, og mange ganger kan livet bære med seg en sårbarhet som det trengs å møtes med en spesiell varsomhet og tilnærming. Ikke minst gjelder dette i de tilfeller vi mister noen vi holder kjær. Da er det viktig at vi har gode rutiner, og ikke minst plasser vi kan samles. Jeg vil derfor, basert på samtaler vi har hatt gjennom visitasdagene, utfordre til:

- 3) At kirkelig fellesråd sammen med kommunen finner en løsning for å etablere kjøle- og stellerom ved Grue Alders- og sykehjem.*

Det foreligger planer om å opprette misjonsavtaler i løpet av 2019 for begge menighetene. Det tror jeg er et viktig grep å ta, og det vil gi mange muligheter inn i både gudstjenesteliv, trosopplæring og diakonien. Jeg utfordrer derfor til:

- 4) At menighetene i løpet av 2019 oppretter en misjonsavtale.*

For å kunne strukturere og synliggjøre det diakonale arbeidet som gjøres kan det være lurt å sette seg ned i menighetsrådene og stab, og føre det ned i en enkel plan. I tillegg til å skrive ned det man allerede gjør kan kanskje planen også peke ut en retning for nye satsningsområder, slik som misjonsavtaler, flere gudstjenester på institusjoner osv. Det

viktige vil være å finne de gode møtepunktene som styrker innenforskap i Grue. Dere har allerede begynt samtalen om en slik plan, og min femte utfordring blir derfor:

5) å lage en Diakoniplan i tråd med gjeldende Plan for diakoni i Den norske kirke av 2007.

Det tredje hovedpunktet jeg vil fokusere på er:

III Barn og unge

Jeg vil honorere alt det gode trosopplæringstilbudet som nå er oppe å går. Både aktivitetsklubben, babysang og andre tiltak er med å styrke kirkens kontakt med barn og unge. Det vil jeg løfte frem og si; fortsett med det gode arbeidet!

I forbindelse med innføring av ny overordnet plan for skolen i 2020, og med tanke på ny lov for tros- og livssynssamfunn vil det være veldig viktig å samsnakke om hvilke muligheter som ligger for samarbeid mellom kirke og skole/barnehage. Og jeg utfordrer dermed til å:

6) Sammen med kommune, skole og barnehage å se på hvilket faglig innsteg man har for samarbeid og hvilke arbeidsmetoder det er mulig å bruke.

Det neste temaet er:

IV Kirken i lokalsamfunnet

Denne høsten opplevde kirken å miste tilgangen til fødselsmeldinger på grunn av ny Folkeregisterlov. Da er spørsmålet; hvordan kan vi nå få ut informasjon om dåp på en god måte? Og er vi nødt til å tenke på nye metoder og plattformer? Jeg vil derfor utfordre til å:

7) Se på hvilke muligheter det er for å løfte frem dåp i lokalsamfunnet. Dette kan gjøres ved å se på menighetsblad, nettsider osv.

Brannen i Grue kirke 26. mai 1822 krevde mange menneskeliv og er en hendelse som har preget samfunnet her siden. Det blir derfor viktig å skape en god markering av dette i 2022 og jeg utfordrer til å allerede nå:

8) Starte arbeidet sammen med kommunen om å planlegge markeringen av 200 år siden brannen i Grue kirke.

Det siste temaet jeg vil ta opp er:

V Medarbeiderskap og organisering

Å ta vare på kirkebygningene er en stor og viktig oppgave, og må løses i fellesskap mellom kirke og kommune. Vi har drøftet dette ved flere møtepunkt denne uken, og jeg tror det er viktig å kunne systematisere og strukturere behovene for årene fremover. Det er allerede i gang et godt arbeid på dette feltet, og jeg utfordrer til:

9) At kirkelig fellesråd videreutvikler og vedtar en langtidsplan for vedlikehold av kirkebygningene og andre kirkelige eiendommer.

Å være kirke er å være en del av et lokalsamfunn. Det er viktig med forutsigbarhet i forhold til økonomi, noe som vil skape trygghet både for de som er ansatt i kirken, men

også for folk som ønsker en aktiv kirke. Det er lagt ned et godt grunnlag fra blant annet kirkevergen i å styrke relasjonen mellom kirke og bevilgende myndighet, og jeg vil derfor utfordre til:

10) At det formaliseres gode budsjettrutiner og møteplasser med kommunen.

De sittende menighetsrådene er nå inne i sitt siste år i denne valgperioden. Vi fikk etter mitt syn gjennom møtene denne uken i gang en god start på samtalen om hva man kan se for seg å bruke dette året til. Er det et prosjekt som man ønsker å få gjort? Kan det for eksempel være muligheter for å opprette minnelund på kirkegården i Grue Finnskog? Min ellevte utfordring blir derfor nettopp:

11) At hvert menighetsråd finner et prosjekt/tiltak som man ønsker å gjennomføre det siste året i perioden.

Samfunnet vårt endrer seg i rasende tempo. Ikke minst har måten vi kommuniserer med hverandre funnet nye veier. Det er mye å bli oppslukt i, og det er veldig mange røster som vil høres. Å være kirke har alltid handlet om å spørre seg selv; «hvordan er vi best mulig kirke for vår tid»? Hva fordrer det av oss nå? Dette er store spørsmål, som jeg best tror løses i fellesskap. Det avhenger av et stabsfellesskap som arbeider tett, og hvor det sikres at god informasjon gis og til den rette adressaten. Her i Grue er det stabsmøte hver uke, men staben er også er litt på leit i forhold til hvordan man best kan strukturere seg for å dekke de behovene som finnes. Dette er en viktig samtale, og min siste utfordring blir derfor å:

12) Ta en gjennomgang av møtestrukturen i staben; herunder stabsmøte og om måten det gjøres på er i tråd med de behov som finnes.

Avslutning

Så er tiden kommet for å takke for visitasen. Hjertelig takk til alle som har vært involvert i planlegging og tilrettelegging. Takk for alle de gode rapportene som ble sendt inn på forhånd. Takk for tillit, gjestfrihet og hyggelige bordfellesskap.

Takk til alle for mange gode møter med mennesker i alle aldre. Jeg tar alle disse møtene med meg, alle håndtrykk, smil og ordskifte, ja, alt jeg har opplevd under visitasen. Hjertelig takk.

Gud velsigne Grue og Grue Finnskog sokn!
Gud velsigne Grue kommune!

Solveig Fiske
Hamar biskop

Hamar biskops utfordringer til soknene i Grue under bispevisitas 27.november til 02. Desember 2018

- 1) At det tas en gjennomgang av kirkeåret sett i lys trosopplæringen, helg og høytid og det øvrige som skjer av arrangement i soknet. Se også på hvilke samarbeidspartnere det går an å involvere i løpet av året.*
- 2) At plan for kirkemusikk oppdateres og vedtas*
- 3) At kirkelig fellesråd sammen med kommunen finner en løsning for å etablere kjøle- og stellerom ved Grue Alders- og sykehjem.*
- 4) At menighetene i løpet av 2019 oppretter en misjonsavtale.*
- 5) å lage en Diakoniplan i tråd med gjeldende Plan for diakoni i Den norske kirke av 2007.*
- 6) Sammen med kommune, skole og barnehage å se på hvilket faglig innsteg man har for samarbeid og hvilke arbeidsmetoder det er mulig å bruke.*
- 7) Starte arbeidet sammen med kommunen om å planlegge markeringen av 200 år siden brannen i Grue kirke.*
- 8) Se på hvilke muligheter det er for å løfte frem dåp i lokalsamfunnet. Dette kan gjøres ved å se på menighetsblad, nettsider osv.*
- 9) At kirkelig fellesråd videreutvikler og vedtar en langtidsplan for vedlikehold av kirkebygningene og andre kirkelige eiendommer.*
- 10) At det formaliseres gode budsjettrutiner og møteplasser med kommunen.*
- 11) At hvert menighetsråd finner et prosjekt/tiltak som man ønsker å gjennomføre det siste året i perioden.*
- 12) Ta en gjennomgang av møtestrukturen i staben; herunder stabsmøte og om måten det gjøres på er i tråd med de behovene som finnes.*

Prost i Solør, Vinger og Odal

Besøksadresse: Nygata 6, 2213 Kongsvinger

Mobil: 913 46870

e-post: oh929@kirken.no Hjemmeside: www.kongsvinger.kirken.no

PROSTENS RAPPORT I ANLEDNING VISITAS I GRUE OG GRUE FINNSKOG SOKN 27-29. NOVEMBER OG 2. DESEMBER

Prostebefaring/visitas ble gjennomført i Grue fellesrådsområde 12. september 2018.

Vurdering av kontorforhold og rutiner for arkiv og kirkebokføring

Midt under prostebesøket på kirkekontoret var staben i flyttemodus. Fellesrådet har vedtatt å flytte kirkekontoret til det gamle biblioteket i Kirkenær, som har blitt tilpasset en ny virkelighet med funksjonelle kontorer for kirkestaben.

Det nye kirkekontorlandskapet egner seg også for undervisning og annen møtevirksomhet.

Rutiner for arkiv og kirkebokføring blir tilpasset nåværende krav. Det blir også en fornyelse av data verktøyet som gjør at alle nye krav og rutiner kan bli gjennomført.

Vurdering av tverrfaglig samarbeid

Innenfor trosopplæringen har menighetsrådene og fellesrådet vedtatt å utvide stillingsprosenten for trosopplærere til 60%. Det har ført til at Grue fellesrådsområde har ansatt sin egen trosopplærer med ekstrabevilgninger fra egne midler, som gir muligheter for et større lokalt engasjement. Det betyr altså at midlene som blir bevilget til trosopplæringen har økt utover det statlige tilskudd.

Det har igjen ført til at trosopplæringsplanen, som i utgangspunktet for noen år siden ble etablert som et organisatorisk Solør prosjekt, har blitt endret. Det er kanskje noe uheldig, men på den andre siden er tilbudet for trosopplæring lokalt i Grue blitt utvidet. Det gamle samarbeidsprosjektet fortsetter nå som et samarbeid mellom Åsnes og Våler. Det betyr likevel ikke at man ser bort fra et fortsatt samarbeid med Grue i enkelttiltak.

Samarbeidet mellom trosopplærere, prest og organist er også inne i et sunt og riktig spor. Ansettelse av ny sokneprest har bidratt på en positiv måte, samtidig som menigheten venter på ansettelsen av prest i 50% stilling.

Vurdering av den generelle tilstanden på kirkegårdene.

Det er to kirkegårder i Grue kommune. Kirkegården ved Grue kirke, og kirkegården ved Grue Finnskog kirke. Kirkegården på Svullrya ble anlagt i 1854 før den første kirken ble bygd i 1862.

Det er ingen planer eller behov for utvidelse av kirkegårdene på Kirkenær eller på Svullrya. Kirkegårdene er i generell god stand.

Noen tiltak:

Kirkenær: Kirkemuren må repareres for å komme i tilfredsstillende stand.

Svullrya: Kompost kasser må komme på plass.

Vurdering av den generelle tilstand av kirkene i Grue kommune/fellesrådsområde.

Det er to kirker i fellesrådsområdet - Grue kirke på Kirkenær og Grue Finnskog kirke på Svullrya. Den helt generelle vurdering er at kirken er i god stand og at det ikke er noen store akutte tiltak som må gjennomføres.

Grue kirke på Kirkenær

Menigheten i Grue sokn har en spesiell forhistorie. Den store kirkebrannen i 26. mai 1822 er ennå i lokalbefolkningens bevissthet. Det er en dato som er sentral i lokalhistorien. 117 personer, mange kvinner og barn, omkom under denne tragiske hendelsen på Skulstad. Dørene i kirken vendte innover, noe som vanskeliggjorde evakueringen da panikken bredde seg. I forkant av dette hadde det lenge vært planlagt at en ny kirke skulle bygges på en annen lokalitet som følge av at Glomma eroderte sterkt i dette område, og at denne kirken skulle bygges i stein. Denne tillatelsen ble gitt allerede i 1794. Men ble altså ikke realisert.

Etter brannen ble det besluttet å bygge nåværende kirke i sentrum av Kirkenær. Arkitekt H.W.F von Linstow tegnet kirken. Kirken ble tilpasset og bearbeidet av hans elev, Ole Peter Riis Høegh, hvis far omkom i kirkebrannen. Den nye kirken ble vigslet 28. september 1825

Kirken er en langkirke i en nygotisk stil. Tårnet med kuppelen gir nærmest bysantiske assosiasjoner, er det kommentert. Kirken har nærmere 500 sitteplasser.

Innvendig er prekestolen utført av byggmester Jens Wessel. Altertavlen har et stort kors med bladgull og blå bakgrunn. Fra 1875, til den store restaureringen av kirke i 1975-77, var altertavlen en annen. Da var det maleriet av «Jesus med de utstrakte hender» som preget altertavlen, malt av Christian Brun. Dette maleriet henger nå i våpenhuset. Døpefonten er i rød granitt og er av Wilhelm von Hanno. Malmen fra klokkene i den nedbrente kirken ble støpt inn i de nye. Kirken har et relativt nytt orgel fra 1998, produsert av Brødrene Torkildsen.

Prioritert arbeid som bør utføres:

- Kirken ble kalket for rundt 10 år siden. Ble ikke utført på en tilfredsstillende måte. Ny kalking er nødvendig (særlig på sørsiden + tårn.)
- Det må bli satt gitter rundt ovnene.
- Varmekabler trapp.

Kirkestua

Er lokalisert inne på kirkegårdsområdet og er en funksjonell bygning for kirkelige aktiviteter. Blir gjerne brukt til kirkecaffe og konfirmant undervisning m.m. Kirkestua er i rimelig god stand, men trenger likevel noen tiltak

Prioritert arbeid som bør utføres:

- Maling innvendig
- Nytt gulvbelegg i gang.

Kapell (inkludert toalett, garasje og kontor m.m)

Er et flerbrukshus som ligger inne på kirkegårdsområdet. Kirkegårdsarbeiderne har sitt kontor i denne bygningen.

Prioritert arbeid som bør utføres.

- Dusjkabinett for kirkegårdsarbeiderne
- Garderobeskap for kirkegårdsarbeiderne.

Grue Finnskog kirke

Før det ble bygd noe kirke på Svullrya var det anlagt en kirkegård på stedet allerede i 1854. I 1862 ble det bygd et lite kirkebygg. Kirken hadde ikke noe kirketårn og ble besluttet revet allerede i 1883.

Ny kirke, tegnet av Nils Stockfeldt Darre Eckhoff, ble reist av byggmester Gunter Shussler. Den nygotiske tømrede langkirken ble innviet 8. desember 1886 og hadde 430 plasser. Vinteren 1948 raste taket i skipet sammen under vekten av snøen, så ikke mer enn tårnet og litt av den vestlige delen av skipet sto igjen. Kirken ble gjenoppbygget og innviet 26. november 1950. Den har 340 sitteplasser.

Den gotiske innrammede altertavlen er utformet av Cecilie Dahl i 1897 og viser Jesus og barnet. Under bildet leser vi: «Uten at I omvender eder og blir som barn, kommer I ingenlunde inn i himlenes rike». Prekestol av arkitekten Eckhof. Samme mann står bak døpefonten også i tre. Snertingdal orgel fra 1957.

På kirkebakken står en minnestein over Carl Axel Gottlund som blir kalt for Finnskogens Apostel. Han var pådriver til byggingen av den første kirken på Svullrya.

Kapell/gravkapell

Er lokalisert på kirkegårdsområdet. I kjeller er det bårerom og toaletter.

Bygningen er i ganske god stand. På kalde vinterdager blir det innimellom feiret gudstjenester i kapellet. Det fungerer godt.

Prioritert arbeid som bør utføres:

- Males innvendig
- Renovere toalettet

Kirkestua:

Er et koselig lite hus som i særlig grad brukes til kirkekaffe/ menighetsrådsmøter/konfirmantundervisning m.m Det er i forholdsvis god stand og er et godt funksjonelt hus til mye bruk i menighetens arbeid.

Prioritert arbeid som bør utføres

- Bytte inntakssikring
- Bytte panel og etterisoleres.

Kongsvinger 10.oktober 2018

Øystein Halling
prost

Bispevisitas

i Grue og Grue Finnskog sokn

27. november til 2. desember 2018

«Utenforskap og innenforskap»

No.	Dato	Navn	Sted	Antall	Andre
26	26. Mai	J. Finni	Grue	1	1
27	27. Mai	J. Finni	Grue	1	1
28	28. Mai	J. Finni	Grue	1	1
29	29. Mai	J. Finni	Grue	1	1
30	30. Mai	J. Finni	Grue	1	1
31	31. Mai	J. Finni	Grue	1	1
32	1. Juni	J. Finni	Grue	1	1
33	2. Juni	J. Finni	Grue	1	1
34	3. Juni	J. Finni	Grue	1	1
35	4. Juni	J. Finni	Grue	1	1
36	5. Juni	J. Finni	Grue	1	1

Om Grue kommune – Grue menighet og Grue Finnskog menighet

Som lokalmenigheter sammenfaller Grue og Grue Finnskog sokn med Grue kommune. Grue kommune er den sørligste av de tre kommunene, med Våler i nord og Åsnes i midte som sammen med Brandval utgjør Solør.

Per andre kvartal 2018 hadde Grue kommune et folketall på 4684.

Informasjon om Grue som finnes på nettet

Kommunens egne hjemmesider har noe faktarelatert stoff:

<https://grue.kommune.no/fakta-om-grue>

Wikipedia gir en kortfattet oversikt over Grue, se: <https://no.wikipedia.org/wiki/Grue>.

For Svullrya: se <https://no.wikipedia.org/wiki/Svullrya>

Av interesse er også kommunens arbeid med stedsutvikling på Svullrya:

<https://grue.kommune.no/individ-og-samfunn/samfunnsplanlegging/4015-stedsutvikling-svullrya-forprosjekt>

Stoff på nettet som gir en god innføring i finnekulturen er:

Skogfinsk Museum: <http://www.skogfinnskuseum.no/>

Finnskogdagens hjemmesider: <http://finnskogdagene.no/joomla34/index.php/fakta>

<http://skogfinner.no/index.php?side=1306399316>

Det finnes også en god del stoff om Finnskogen på nrk.no:

<https://tv.nrk.no/program/fo1a63006963/finnskog-og-trollskap>

<https://tv.nrk.no/program/FREP45005582/livet-paa-finnskogen>

<https://tv.nrk.no/serie/der-ingen-skulle-tru-at-nokon-kunne-bu/sesong/17/episode/4>

Noen nøkkeltall som knytter an til temaet for visitasen, «Utenforskap og innenforskap»:

For en oppdatert oversikt over kommunens nøkkeltall vises det til Statistisk Sentralbyrås oversikt: www.ssb.no/kommunefakta/grue

Levekår oppsummering

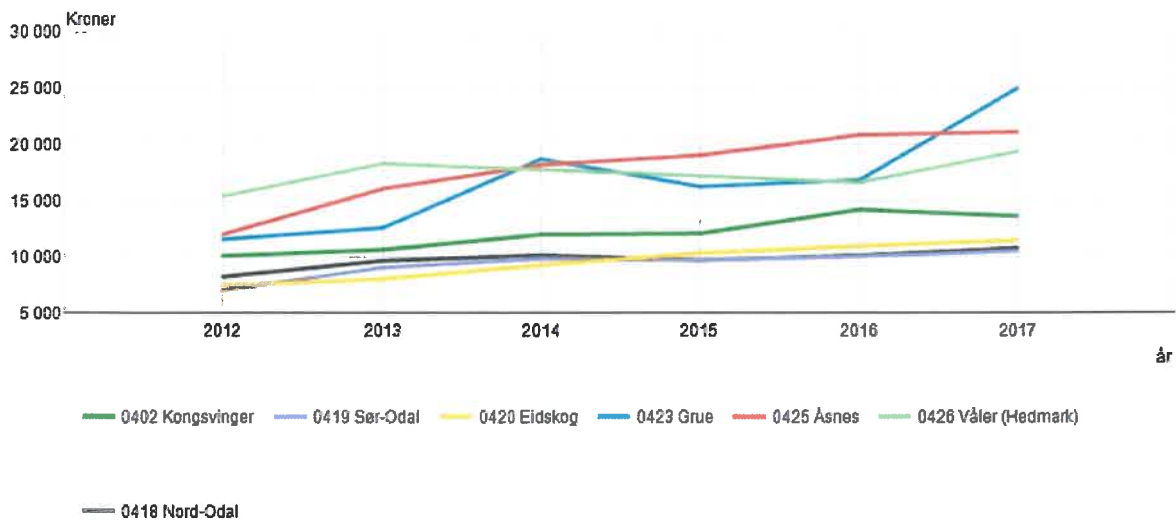
Status	Hva bør kommunen særlig være oppmerksom på
<ul style="list-style-type: none">- Opphopning av levekårsutfordringer- Negativ befolkningsutvikling- Stjevutvikling i befolknings sammensetning- Relativt lavt utdanningsnivå målt for hele befolkningen- Høy andel i befolkningen med livstilsrelaterte sykdommer	<ul style="list-style-type: none">- En aldrende befolkning (høy andel over 67 år)- Livstilsrelaterte sykdommer (Hjerte/kar – Kols)- Ulføre/- Sykefravær- sysselsetting- Økonomi – lavinntekt, enslige forsørgere/- Barnevern- Spredtbygde boliger- Utdanningsnivå/ skoleresultater- Infrastruktur –<ul style="list-style-type: none">- offentlig transport løsninger- Bredbånd / mobildekning

(Mulige) helsefremmende og forebyggende tiltak i kommunene

- Prosjekt sammen om en bedre innsats for økt gjennomføring i videregående skole: bl a LOS – prosjekt fra 2015, og samarbeid i Solørkommunene , ROS – prosjektet, NAV - Oppfølgingstjenesten
- Gode bibliotek- og fritidstilbud som møteplass og aktivitetstilbud
- Tilrettelegging av turløyper og sykkelruter
- Samarbeid med frivillige lag og foreninger
- Tuftepark (utendørs treningspark for alle)
- Tidlig innsats barn og unge: (bl a arbeid på bakgrunn av Kvello – modellen; barnehager/ barnevern/ helsestasjon/ ppt/ fysio – målrettede styrkingstiltak i skolen)
- Aldersgruppen 67 – 79 øker med ca 100 over 4 år. Dette er en generasjon med relativt mange med god utdanning (og økonomi), og et aktivt yrkesliv for både kvinner og menn. Ved god tilrettelegging i hverdagen vil denne aldersgruppen kunne bidra til verdiskaping i samfunnet og ha potensial for en aktiv hverdag med god livskvalitet. Faktorer som kan styrke en slik utvikling:
 - Aktivitet – hobbyer – fysisk aktivitet – møtesteder – Kosthold - Utforming av bolig (forebygge skader og ulykker)

Tabell: antall kroner pr innbygger til barnevern

Utvalgte nøkkeltall, kommuner - nivå 1 (K) etter region, statistikkvariabel og år

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Tabell: barnefattigdom

ÅR	2013	2014	2015	2016
Barn i husholdninger med lavinntekt				
Åsnes	10.6 % (137)	11.9 % (150)	13.2 % (161)	12.3 % (149)
Grue	11.1 % (94)	11.7 % (93)	11.6 % (87)	13.2 % (94)
Våler (Hed.)	11.3 % (71)	9.7 % (60)	12.4 % (76)	13.9 % (85)
Elverum	10.2 % (437)	10.7 % (459)	11.1 % (480)	11.1 % (472)
Kongsvinger	13.1 % (454)	13.8 % (469)	13 % (443)	12.2 % (411)
Hedmark	9.8 % (3 796)	10.2 % (3 882)	10.2 % (3 867)	10.5 % (3 947)
Norge				8,80 %

Barn i husholdninger uten yrkestilknyttede personer				
Åsnes	13.1 % (169)	14.2 % (178)	12.8 % (157)	11.6 % (141)
Grue	12 % (101)	12.7 % (101)	13.2 % (99)	15 % (107)
Våler (Hed.)	10.1 % (64)	11.3 % (70)	12.1 % (74)	13.3 % (81)
Elverum	11 % (472)	11.5 % (491)	11.6 % (500)	10.3 % (440)
Kongsvinger	15.9 % (551)	16.3 % (555)	14.9 % (508)	15.5 % (524)
Hedmark	10.7 % (4 162)	10.4 % (3 990)	10.3 % (3 881)	10.6 % (3 994)
Norge				8,60 %

Barn i husholdning der minst 1 person får uføretrygd				
Åsnes	9 % (116)	11.4 % (143)	13.5 % (165)	14 % (170)
Grue	9.1 % (77)	11.2 % (89)	14.4 % (108)	15 % (107)
Våler (Hed.)	10.6 % (67)	12.6 % (78)	14.2 % (87)	14.4 % (88)
Elverum	5.5 % (233)	6.7 % (286)	7.1 % (305)	6.9 % (294)
Kongsvinger	8.8 % (305)	11.4 % (386)	13 % (441)	12.8 % (432)
Hedmark	6.8 % (2 654)	8.5 % (3 237)	9.3 % (3 500)	9.4 % (3 528)
Norge				6,30 %

Barn i husholdn. som mottar mer enn halvparten av samlet inntekt gjennom off.overføring				
Åsnes	18.7 % (242)	20 % (251)	16.8 % (206)	15.9 % (193)
Grue	18.1 % (153)	17.1 % (136)	18 % (135)	18.9 % (135)
Våler (Hed.)	16.5 % (104)	15.2 % (94)	17.2 % (105)	15.9 % (97)
Elverum	14.9 % (635)	14.1 % (602)	15.6 % (673)	13.9 % (594)
Kongsvinger	21.5 % (743)	21.3 % (724)	20.5 % (697)	20.2 % (681)
Hedmark	15.1 % (5 874)	14.5 % (5 534)	14.6 % (5 496)	14.1 % (5 290)
Norge				12,30 %

Noen kirkelige nøkkeltall for årene 2015-17

Tabell 1

Kirkelige brukere, etter region, statistikkvariabel og år

region	statistikkvariabel	2015	2016	2017
0423 Grue	Medlemmer og tilhørig i Dnk (antall)	4071	4046	3984
0423 Grue	Innmeldte i Dnk (antall)	2	6	2
0423 Grue	Utmeldte av Dnk (antall)	2	22	11
0423 Grue	Døpte (antall)	13	18	14
0423 Grue	Dåpshandlinger i soknet (antall)	13	23	18
0423 Grue	Konfirmerte (antall)	44	30	39
0423 Grue	Gudstjenester totalt (antall)	3799	3726	3868
0423 Grue	Deltakere, gudstjenester søn- og helligdag (antall)	3224	3262	3761
0423 Grue	Deltakere, gudstjenester utenom søn- og helligdager (antall)	575	464	107
0423 Grue	Antall til nettvord (antall)	405	276	402
0423 Grue	Deltakere, gudstjenester for barnahagebarn (antall)	0	0	24
0423 Grue	Deltakere, gudstjenester for skolebarn (antall)	440	300	430
0423 Grue	Deltakere julaftensgudstjenester (antall)	515	503	640
0423 Grue	Deltakere på påskekudstjenester (antall)	85	112	110
0423 Grue	Deltakere på konserter og kulturarrangementer i regi av menigheten (antall)	235	859	580
0423 Grue	Deltakere på konserter og kulturarrangementer i regi av andre enn menigheten (antall)	850	850	770
0423 Grue	Antall kormedlemmer voksne/familiekor (antall)	25	25	20
0423 Grue	Antall kormedlemmer barn og unge (antall)	0	0	0
0423 Grue	Babysang/småbarnsang - antall deltakere 0 - 5 år (antall)	3	15	12
0423 Grue	Antall barn som mottok 4-årsbok (antall)	15	9	17
0423 Grue	Lys Våken for 11-åringer, antall deltakere (antall)	12	8	16
0423 Grue	Antall sokn i kommunen (antall)	2	2	2
0423 Grue	Folkemengde i alt (antall)	4763	4777	4740
0423 Grue	Medlemmer i tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke (antall)	217	248	237
0423 Grue	Født i løpet av året (antall)	27	26	20
0423 Grue	Døde i løpet av året (antall)	76	71	62
0423 Grue	Antall 15-åringer (antall)	61	59	52
0423 Grue	Antall 4-åringer (antall)	37	21	28

Tabell 2

region	statistikkvariabel	2015	2016	2017	
0423 Grue	Kirkelige vigstler utført (antall)		4	13	5
0423 Grue	Kirkelige gravferder utført (antall)		73	64	62
0423 Grue	Kirkelige handlinger i økt (antall)		134	130	124
0423 Grue	Gudstjenester totalt (antall)		61	46	53
0423 Grue	Gudstjenester søn- og helligdager (antall)		51	40	47
0423 Grue	Gudstjenester utenom søn- og helligdager (antall)		10	6	6
0423 Grue	Gudstjenester med nattverd (antall)		23	15	28
0423 Grue	Gudstjenester for barnehagebarn (antall)		0	0	1
0423 Grue	Gudstjenester for skolebarn (antall)		2	3	3
0423 Grue	Juleaftensgudstjenester (antall)		3	2	2
0423 Grue	Gudstjenester i påsken (antall)		4	4	5
0423 Grue	Lederkurs for unge i alder 13-30 år, antall deltakere (antall)		0	0	0
0423 Grue	Andakter på institusjon eller aldershjem (antall)		8	0	3
0423 Grue	Antall kor for voksne/familiekor (antall)		1	1	1
0423 Grue	Antall kor for barn og unge (antall)		0	0	0
0423 Grue	Deltakere på konserter og kulturarrangementer i regi av menigheten (antall)		3	5	9
0423 Grue	Konserter og kulturarrangement i regi av andre enn menigheten (antall)		5	3	7
0423 Grue	Kirkeofringer, totalt (kr)	119500	110531	106410	
0423 Grue	Offer/kollekt (kr)	74379	76168	69614	
0423 Grue	Givertjeneste (kr)	0	0	0	
0423 Grue	Andre innsamlinger (kr)	45121	34363	36796	

Footnotes

Tabell 3

Utvalgte nøkkeltall kirke, etter region, statistikkvariabel og år

region	statistikkvariabel	2015	2016	2017	
0423 Grue	Netto driftsutgifter, kirke, i prosent av totale netto driftsutgifter (prosent)		1,2	1,3	1,3
0423 Grue	Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 i prosent av samlede netto driftsutgifter (prosent)		1,2	1,3	1,3
0423 Grue	Medlem og tilhørige i Dnk i prosent av antall innbyggere (prosent)		85,5	84,7	84,1
0423 Grue	Døpte i prosent av antall fødte (prosent)		48,1	69,2	70,0
0423 Grue	Konfirmerte i prosent av 15-åringene (prosent)		72,1	50,8	75,0
0423 Grue	Kirkelige gravferder i prosent av antall døde (prosent)		96,1	90,1	100,0
0423 Grue	Medlemmer i tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke i prosent av antall innbyggere (prosent)		4,6	5,2	5,0
0423 Grue	Brutto driftsutgifter til funksjon 390, 393 pr. innbygger i kroner (kr)		696,0	779,0	795,0
0423 Grue	Lønnsutgifter til funksjon 390, 393 pr. innbygger (kr)		0,0	0,0	0,0

Fra Åsta Holths Piga, 1979

Det er sommaren 1977. Eg har kjøpt att Klondyke. Ein snekkar held på og pusser opp dei gamle romma. Huset vart bygt i 1899 eller 1900, morfar Ola Skaslien var byggmeister. Det er eit fint, velproposjonert hus. Men det er kaldt, og golva er både bulket og skakke.

Her bodde Mama og Pappa etter at dei hadde bodd i Sverige som nygifte. Dei eldste søskena mine er fødd i Sverige. Torgeir og eg er fødd i Klondyke.

Å kalle eit hus på Finnskogen for Klondyke! Men det var slikt Pappa var truande til. Eg skal grava gull i grusen, sa han når folk undra seg. Det vart ikkje rart med gullet. Det blir vel lite der av det for meg au. Ikkje var det gull eg tenkte på heller. Eg har alltid ønskt at eg åtte det huset, og hadde hatt tankar om å kjøpe det ein gong før. Eg vil berge det fine huset som morfar har bygt. Denne rivned-dilla som rir Norges land må vel ein gong ta slutt, men det kan eg ikkje vente på.

Pappa fann seg ikkje til rette noen stad. Vi vart ikkje lenge i Klondyke, og ikkje i Hukbråten heller.

Leiråker, Åsta Holths hjem utenfor Svullrya sentrum

Tekst og foto: Tore Linnerud

Minnesaker over de omkomne ved brannen i 1822 står ved Grue kirke som et minne i 1822

Kirkebrannen i Grue 1. pinsedag for 150 år siden

Den store brannen var ikke over de seksten år som den varte. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue.

Den store brannen var ikke over de seksten år som den varte. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue.

Den store brannen var ikke over de seksten år som den varte. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue.

Den store brannen var ikke over de seksten år som den varte. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue.

Den store brannen var ikke over de seksten år som den varte. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue.

Den store brannen var ikke over de seksten år som den varte. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue.

Den store brannen var ikke over de seksten år som den varte. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue.

Den store brannen var ikke over de seksten år som den varte. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue.

Den store brannen var ikke over de seksten år som den varte. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue.

600 mennesker i desperat kamp for livet 113 av dem ble flammens bytte

Den store brannen var ikke over de seksten år som den varte. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue.

Den store brannen var ikke over de seksten år som den varte. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue.

Den store brannen var ikke over de seksten år som den varte. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue.

Den store brannen var ikke over de seksten år som den varte. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue. Den var en katastrofe for Grue kirke og for alle som levde i Grue.

Faksimile fra Arbeiderbladet 1972 om Kirkebrannen 1. pinsedag 1822. Mer informasjon finnes på https://lokalhistoriewiki.no/index.php/Brannen_i_Grue_kirke

Antallet medlemmer i Grue og Grue Finnskog sokn var 2017 3984, omtrent 3600 tilhører Grue, mens i underkant av 400 tilhører Grue Finnskog. SSBs kommunefakta får godt fram hva som er kommunens utfordringer.

Fra 2016 til 2017 falt antallet medlemmer i Den norske kirke med 62, det skyldes i all hovedsak utmeldelser og død.

Også antallet døpte er fallende, men omtrent 70% av alle fødte bæres til dåp, for inneværende år er det ventet 18 fødsler i kommunen.

Gudstjenester og kirkelige handlinger

Generelt sett er oppslutningen om de ordinære søndags og høytidsgudstjenestene ikke spesielt høy. Sett i forhold til antall medlemmer i soknet er oppslutningen større på Svullrya enn Kirkenær. Men det er også slik at en del mennesker krysser soknegrensene for å komme på gudstjeneste.

Julaftens gudstjeneste i Grue var godt besøkt med rundt 550 deltakere, mens Juledagsgudstjenesten ble besøkt av rundt 30. Men det kan være utfordrende å feire gudstjeneste i en så stor kirke som Grue, med relativt få mennesker tilstede.

Men selv om oppslutningen på de ordinære gudstjenestene svinger en del er det likevel både meningsfylt og nødvendig å jobbe godt med forberedelse og gjennomføring. I kjølvannet av gudstjenestereformen har menighetsrådene gjort vedtak om at en ønsker å benytte seg av den liturgiske musikken fra reformen i 1977, den gir gjenkjennelighet.

Menighetene er velsignet med en forsangergruppe på 4 som stiller trofast opp så godt som alle gudstjenestene på søndager og helligdager. I tillegg er gospelkoret Shine med på flere gudstjenester, spesielt en del av gudstjenestene nyttet til konfirmanttid og konfirmasjon.

Konfirmantene gjør tjeneste som ministranter på to oppsatte gudstjenester i løpet av konfirmanttida.

Menighetsrådene i begge soknene stiller som kirkeverter og tekstlesere, i tillegg er de ansvarlige for at det er kirkekaffe etter gudstjenesten.

I begge sokn er det en del gudstjenester, spesielt i sommerhalvåret, som får et litt annerledes preg. På Svullrya har det vært tradisjon med gudstjeneste under Finnskogdagene, men den har ennå ikke funnet sin form. I år ble det laget en gudstjeneste bygd på Hans Børlis dikt, den ble godt besøkt med rundt 70 fram møtte. Olsok gudstjenesten ble lagt til Finnetunet.

I Grue er det tradisjon med gudstjeneste på Skulstadmoen, det gamle kirkestedet, Kristi Himmelfartsdag. Dessuten er det gudstjeneste på Sorknes bedehus rundt Sankthans, Bjerke Samunnshus i juli. Nytt i år var forsøket med to gudstjenester i Kirkestua fordi sommerens ordinære gudstjenester ofte er lite besøkt og Kirkestua kan skape en annen form for nærhet.

På grunn av vakanse i stillingen som kapellan har det ikke vist seg mulig å nå antallet forordnede gudstjenester hverken i 2016 eller 2017. For 2017 var antallet gudstjenester 53. Men det er muligheter for vekst knyttet til samarbeidet mellom barnehage, skole og kirke (se pkt om barn og

unge). Dessuten er det mulig å øke antallet gudstjenester ved Grue Alders- og sykehjem noe. Nytt i år er at det blir avholdt to gudstjenester på julaften, mot en tidligere år.

Spørsmålet er dessuten om antallet forordnede gudstjenester alene er et egnet måltall og styre etter. I en kommune som Grue med en overveiende aldrende befolkning er det grunn til å regne med at antallet kirkelige gravferder vil være høy i årene som kommer, for 2017 var det 62, dvs. 100 %. I 2018 er antallet gravferder passert 60 pr 15. oktober.

Menighetene legger vekt på at de kirkelige handlinger skal gjennomføres på en god måte, dåpsfamilier inviteres til en dåpssamling i Grue kirke i forkant av dåp. Med på samlingen er trosopplærer, organist og prest. Det gir mulighet til en praktisk gjennomgang, en dose dåpsteologi og informasjon om trosopplæringsarbeidet i menighetene.

Konfirmasjonstidens gudstjenester legges inn i planen for konfirmasjonstida i Grue og Grue Finnskog sokn, en presentasjonsgudstjeneste i september på Grue Finnskog, gudstjeneste over jul med informasjonsmøte og samtalegudstjeneste i forkant av konfirmasjonsgudstjenesten. I tillegg deltar konfirmantene som ministranter på gudstjenester på høst og vår.

Brudepar som vies i løpet av sommerhalvåret inviteres til en felles samling i kirken på vårparten, hvor organist og prest medvirker. I forkant har det blitt sendt ut et informasjonshefte om hvordan vigselen gjennomføres i de to soknene. Brudeparene bestemmer selv om de vil bruke 2017 eller 2003 varianten.

Gravferdene forsøkes gjennomført på en slik måte at hver enkelt gravferd avspeiler det livet en er samlet for å ta avskjed med. Minnetale, forkynnelse og eventuelle musikalske innslag bør stå i en dialog med hverandre å få gravferden til å framstå som en helhet. Dette er en viktig side ved hvordan kirken oppleves og framstår lokalt, og ikke minst er det viktig for de pårørende at kirken lokalt ikke tar lett på gjennomføringen av gravferd i noen ledd, enten det gjelder gravsted og kirkegård, kirkerom, gravferden som liturgisk handling eller de musikalske innslagene.

Omsorg og solidaritet

Forarbeidet med visitasen har vist at det eksisterer et potensial for å utvikle gode relasjoner til forskjellige aktører lokalt, ikke minst i tilknytning til de som arbeider innenfor såkalt frivillig arbeid.

Menighetsrådene har vedtatt at det skal være ofring til lokale grupper som arbeider med frivillig arbeid, f.eks. «Hjerterom», Finnetunets venner, Norsk Folkehjelp.

Konfirmantene har sitt eget opplegg i tilknytning til Kirkens Nødhjelps fasteaksjon, dessuten er det et samarbeid med Norsk Folkehjelp for å markere Krystallnatten i november.

Det er ønskelig at menighetsrådene tar opparbeidet med å etablere en misjonsavtale i løpet av 2019.

I forbindelse med flytting til nye lokaler, så kommer Fellesrådet til å bruke flere av tjenestene til Grue Service (<https://grueservice.no/>) når det er behov for det.

Første tirsdag hver måned samles Diakonien til bespisning, sang, utlodning, andakt og eventuelt besøk av gjester i Kirkestua ved Grue kirke. Dette er et viktig tiltak og betyr mange for dem som

deltar der. I tillegg er Diakonien med på å arrangere kaffe og sosialt samvær for beboerne på «Blå avdeling» på sykehjemmet før påske- og sommerferie.

Barn og unge

Høsten 2017 vedtok Grue kirkelig fellesråd å stille 30 % lønnsmidler slik at menighetene kunne tilsette egen trosopplærer i 60 % fra 1.1.18. Tidligere hadde en hatt felles trosopplæring med de øvrige menighetene i Solør (Åsnes, Hof og Våler).

Å få en egen lokalt tilsatt trosopplærer har vært et gode for begge menighetene, begge menighetsrådene har sine egne trosopplæringsutvalg som samarbeider godt om tiltakene.

I vår ble det startet opp eget barnekor, og i høst ble det startet opp «Aktivitetsklubb for alle» på Grinder Samfunnshus som er åpen en lørdag i måneden. Fokus er inkludering og likeverd.

I siden stillingen som kapellan i Grue, Grue Finnskog og Åsnes har vært ubesatt i lengre tid har bispedømmet stilt midler til disposisjon slik at Anita Ødegården har kunnet ta ansvaret for konfirmantarbeidet. Det har ført til en mer helhetlig tilnærming hele trosopplæringsarbeidet i soknene.

Barnehage -, skole – kirkesamarbeidet har ennå ikke funnet sin form. Men det er muligheter for å utvikle det videre. Trosopplærer og prest har en god dialog med kommunens leder for oppvekst og opplæring og fått positiv tilbakemelding på ønsket om å utvikle samarbeidet med barnehager og skole i kommunen.

For øvrig vises det til vedlagte plan for Trosopplæring i Grue og Grue Finnskog menighet.

Kirken i lokalsamfunnet

Kirkens tilstedeværelse i lokalsamfunnet kan på mange måter beskrives som et litt stille nærvær som karakteriseres godt med ordet folkekirkelig, forstått som et Kristussentrert og modellert nærvær, med en nysgjerrighet for alt menneskelig.

En viktig måte som kirken synliggjøres i lokalsamfunnet på er gjennom menighetsbladet som kommer ut med fem numre i løpet av året. Bladet er en blanding av «lokalt informasjonsblad» og menighetsblad. Det er lagt vekt på at den grafiske utformingen skal være god og gi et godt visuelt inntrykk. Bladet har egen redaktør og redaksjon.

I andaktene på sykehjemmet, møte med dåpsfamilier, barn og unge, konfirmanter, brudepar og sørgende, tegnes det bilder av kirken, Gud og Kristus. Av mennesket. Dersom inkarnasjonstanken skal bli noe mer enn en sannhet (vi muligens griper med tanken), må den slå rot i menneskers virkelighet, i det alminnelige livet. Må Svullrya og Kirkenær bli det Nasaret var for Jesus, et sted han levde og lever midt i menneskers hverdag. Det betyr at relasjoner stadig må bygges og utvikles. De er ikke gitt.

Medarbeiderskap og organisering

Samarbeidet mellom ansatte og frivillige i menighetene oppleves som godt. Det er mye velvilje og positivitet. I høst har Kirkekontoret flyttet inn i nye lokaler, underetasjen i Grue Sparebank. Lokalene er romslige (ca 240m²) og gir gode muligheter for fortsatt å holde kirkekontoret åpent som en møteplass. Når en er kommet på plass i er tanken at en skal ha vaffeljernet klart så den som kommer innom kan få seg vaffel og kaffe.

Grue og Grue Finnskog menigheter er rikere på menneskelige og åndelige ressurser enn de kanskje selv tror, det er allerede mye godt arbeid som gjøres og mange gode relasjoner som bygges. Begge soknene har sine særpreg og det er mange møteplasser for menneskene som bor der. Den store utfordringen består ikke i bare å se seg tilbake, men se mulighetene og øyne det som ennå ikke er fullt ut synlig.

Ansatte og kontorlokaler

I 2018 har man fått egen Trosopplærer (60 %) og besatt 30 % stillingen på Kirkegården og ved utgangen av 2018 utføres det dermed totalt 5,9 årsverk fordelt over 8 ansatte i Fellesrådet. Organiststillingen ved Grue Finnskog kirke og to klokkerstillinger står fortsatt ubesatt (totalt 0,71 årsverk).

Tore Ellefsen	Kirkeverge
Anita Ødegården	Trosopplærer
Elisabeth R. Braaten	Saksbehandler
Kim André Lindberget	Organist
Tommy Aas	Kirketjener
Tom Sollien	Kirkegårdsarbeider
Stian E. O. Rotbakken	Kirkegårdsarbeider
Solveig Skavåsen	Renhold/Gravstell

Det er et gått arbeidsmiljø og det har vært stor entusiasme med hensyn til flytting til nye kontorer. De nye lokaler har gjort at man har fått lokaler som ikke bryter arbeidsmiljøloven og er av en slik størrelse at det muliggjør at mye mer aktivitet kan skje i lokalene kontra tidligere.

Økonomi og budsjett

I budsjett for de siste årene er det ikke avsatt nødvendige midler til å gjennomføre planlagt vedlikehold og man har derfor måttet forskyve nødvendig vedlikehold fremover i tid. Man ligger betydelig under KOSTRA tallene og det er derfor en meget stram økonomi. Med signaler om betydelige innsparinger fremover i Grue Kommune og dermed enda strammere økonomi, må fellesrådet se på hva som er av lovpålagte og ikke lovpålagte oppgaver, og hvilke oppgaver som skal prioriteres.

Grue, 29. oktober 2018

Tore Ellefsen, kirkeverge

Morten E Stensberg, sokneprest

Grue Menighet har startet nytt barnetilbud

Aktivitet i klubben

PENNAL OG LYS: Juliane Andrea Jørgensen laget både pennal og skummel lysholder i anledning halloween.

GRINDER: - Vi fikk en utfordring fra kommunen om hav vi i Grue Menighet kunne gjøre for å fremme innenforskap. Da foreslo vi aktivitetsklubb, sier Anita Ødegården.

MARIANNE ØSTMOEN
m.arianne.ostmoen@solungavisa.no
958 70 439

Hun er ansatt som trosopplærer i Grue og har nok hatt Lørdagsklubben i Hof som en liten mal i bakhodet i oppstarten. Den har holdt det gående i årevis med opp mot 100 barn om gangen.

- Men der er vi ikke helt i Grue ennå. Men det kom vesentlig flere på andre klubbdag lørdag, enn på den første, sier Anita Ødegården.

Her var det natursti og litt fysisk aktivitet, dataspill for de

MANGE: Det kom mange på hestens andre aktivitetsklubb. Foran på golvet Frida Lønnmo og Jørgen Andreas Jørgensen. Stående til venstre: Milie Kristiansen, Tomine Mellum Sagerud, Tiril Emilie Berg Fjeld, Ida Oline Berg Fjeld, Gaute Hybrenna, Kim Alexander Myrvang, Mathilde Sandberg, Hanne Viktoria Mosti-Ellefsen, Pia Bråten, Olava Kure Gåsvisk, Frida Mellum Sagerud, Juliane Andrea Jørgensen, Louise Schøyen Aasnes og Oda Mellum Sagerud. Bak står medhjelpere Bente Opsahl, Gerd Kure Bjugstad, Heidi Hybrenna, Anita Ødegården, Marion Lønnmo og Stina Lønnmo.

største, felles vaffelservering og mye formingsaktivitet. Noen trykte på T-skjorter, andre fargela pennal eller laget skummel lysholder

- Men ingen andaktsstund eller kristendomsundervisning?

- Nei, vi har startet uten, for å kunne inkludere alle, også nye landsmenn. Vi vil lage møteplass og fellesskap der alle er velkommen, sier Anita Ødegården.

Med seg til å hjel-

pe til har hun noen fra menighetsrådet, og flere frivillige som vil bidra.

- Vi har 10-12 medarbeidere på lista nå, og vi er veldig godt fornøyd med frammetet på den andre klubbdagen, sier Ødegården.

Ungene som var med lørdag var fra 2 til 12 år.

- Vi tilbyr sangstund for de aller minste, sier Anita Ødegår

den og forteller at neste aktivitetsklubb blir 24. november og 8. desember.

Vi har 10-12 medarbeidere og veldig godt fornøyd med frammetet
ANITA ØDEGÅRDEN

Det er mål om å ha klubb en gang i måneden og aktivitetsklubben har egen Facebook-side.

FELLES MÅLTID: Klubbtiden avsluttes med felles mat og drikk. Vaffer på bordet gjorde lykke. Nærmest ser vi Gaute Hybrenna og Kim Alexander Myrvang.

FYSISK AKTIVITET: Det skjer mer enn forming på aktivitetsklubben. Her driver Frida Mellum Sagerud med baller og kjepler, mens storesøster Tomine ser på.

LAGET T-SKJORTE: Milie Kristiansen viser fram T-skjorta hun har laget.

Fikk penger til skogsmaskin på skogskolen

ÅSNES: Skognæringen sliter med rekrutteringen, og lærlingene har så liten erfaring fra hogstmaskinen at de er kostbare for entreprenørene. Nå spytter fylkeskommunen inn fire millioner, så skoglinja på Sønsterud kan kjøpe hogstmaskin på F16-nivå.

Det skriver Glåmdalen. Det var fylkesråd Aasa Gjestvang (Sp)

som kom med den gode nyheten da landbruksminister Bård Holsrud besøkte Solør videregående skoles avdeling på Sønsterud mandag. Etter sterkt politisk påtrykk fra næringspolitisk talsmann Gunnar Gundersen og skogsjef Per Skaare i Glommen skog, har fylkesrådet besluttet å gå inn med fire millioner kroner, slik at skolen kan gi sine elever

bedre opplæring i en moderne skogsmaskin.

Entreprenør Gunnar Filtvedt la ikke skjul på at det er kostbart for bedriftene å ta inn lærlinger med altfor liten praksis fra en moderne hogstmaskiner. Det er store krav til digital kunnskap og brukererfaring. Samtidig står næringen overfor et generasjonsskifte når de som

har aller mest erfaring fra skogen nærmer seg pensjonsalder.

Dette innkjøpet er også et signal om at skoleleer satser for fullt på Solør videregående, avdeling Solør.

FÆLK OG MEININGER

Hit kan du sende inn gratulasjoner, brudebilder, etterlysninger eller andre korte meninger. Vi ønsker fullt navn på den det hilses til. Send ditt bidrag til redaksjonen@solungavisa.no eller pr. post og merk konvolutt «Fælk». Adressen er Solungavisa, Kaffegata 91, 2271 Flisa.

TIPS OSS!

62 95 70 70

E-post: redaksjonen@solungavisa.no
MMS: AVISA til 2030

På flyttestefot -og snart kommer biskopen

SJØMANSKIRKESTIL: Vi har vaffeljernet klart og vil gjerne få et sjømannskirkepreg på det nye kontoret, sier sokneprest Morten Stensberg.

KIRKENÆR: Kirkekontoret i Grue har flyttet. Heretter finner du prester, kirkeverge og andre ansatte i de gamle biblioteklokalene i kjelleretasjen til Grue Sparebank.

MARIANNE ØSTMOEN
m.ostmoen@solungavisa.no
958 70 430

Og om en måned kommer biskopen på visitas til Grue. Solveig Fiske vil være i Grue fra 27. til 29. november, og kommer tilbake på visitasgudstjeneste 2. desember. Det legges opp til en visitas med mange åpne arrangementer der folk i bygda ønskes velkommen. Temaet er innenfor og utenfor.

- Det blir mange møteplasser, alt fra kulturkvelder til møte om nettopp innenfor og utenfor og adventstund med barnehagebarn, sier sokneprest Morten Stensberg.

- Bispevisitas har ikke gått ut på dato?

- Slett ikke. Men bispevisitas var nok mer høytidelig før. Det var en stor begivenhet at biskopen kom på besøk, sier Stensberg.

- Men er det ikke slik at alt skal ordnes til en visitas?

GODT FORNØYD: Sokneprest Morten Stensberg og kirkeverge Tore Ellefsen er godt fornøyde med det nye kontoret de har fått.

- Vi har våre budsjetter å holde oss til, uansett visitas eller ikke. Så vi kan ikke sette i gang ekstra oppussing eller gjøre ting vi ønsker oss bare for at biskopen kommer på besøk, sier kirkeverge Tore Ellefsen.

Men akkurat nå er både han og de andre kirkeansatte godt fornøyd. De har akkurat flyttet inn i nytt kirkekontor i Grue Sparebank, der biblioteket hadde sitt lokale tidligere. Her har de fått plass til alt de ønsket seg, med universell utforming og egne kontor til alle som trenger det.

- Møterommet kan brukes til alt fra menighetsrådsmøter til babysang. Det kan være greit å sitte på fire opp i kirkestua når det er kaldest om vinteren, sier Tore Ellefsen.

Sjømannskirke

På spiserommet innerst i lokallet står vaffeljernet klart for benken.

- Vi ønsker å ha litt sjømannskirke-stil her. Ha vaffeljernet klart og by på en vaffel når noen stikker innom, sier soknepresten.

MØTEROM: Tore Ellefsen viser fram møterommet som kan brukes til nye mer enn møter.

De nye kontoriokalene er mer enn dobbelt så store som de gamle. Det er nok kontorplasser og ventilasjonsanlegg.

- Ikke minst er vi glad for å ha det på plass. Det kunne bli slitsomt i det gamle kontoret med dårlig luft, sier Morten Stensberg.

Og med nok kontorplasser vil den nye kapellenen som skal ansettes med Grue og Åsnes som arbeidssted får kontor på Kirkenær. Det er den andre halve prestestillingen i Grue.

- Søknadsfristen til stillingen går ut om et par uker, og vi ser

fram til å få ansettelsen på plass, og full bemanning, sier Morten Stensberg.

- Er dere fornøyde med det dere har å presentere når biskopen kommer på visitas?

- Det meste er veldig bra her. Vi har mye bra å fortelle om i kirkelivet og lokalsamfunnet for øvrig. På grunn av utskiftninger og for få i staben en tid, ligger vi litt etter med noen planer for kirkemusikalsk arbeid og diakoni. Men det kommer nok snart på plass det også. Vi

FRA ROMA: Morten Stensberg med meshogel som han kjøpte med seg fra Roma da prestene i prostiet var på studietur der for kort tid siden. Grue har stolar og messehagl i alle kirkeårets farger, nå også rødt til bruk i pinsetiden.

har en stab som gjør en god jobb. Vi har mye positivt å fortelle og vise Solveig Fiske når hun kommer hit, og vi har så smått begynt å tenke rekruttering til neste års menighetsrådsvalg, sier Morten Stensberg og Tore Ellefsen.

FØDTE/VIET: Send inn bilde av den nyfødte eller ditt bryllupsbilde, så viser vi fram bildet ditt på nett og i papiravisa. Legg inn din egen tekst og ditt eget bilde på glomdalen.no/folk eller send oss en e-post til folk@glomdalen.no

FORENINGSLIV: Send en e-post om siste nytt i din forening til folk@glomdalen.no, MMS med kodeord «GLFOLK» til 2005 eller legg inn ditt bidrag på glomdalen.no/folk

MINNEORD: Minneordet skal skrives i omtaleform om avdøde (han/hun), og skal underskrives av forfatteren. Maksimal lengde er 2.000 tegn, og redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere for lange tekster. Bilde kan legges ved. Send minneordet i en e-post til folk@glomdalen.no

DØDSANNONSER: Siste frist for levering av dødsannonser til setting er klokka 12.00 dagen før avisens utgave. Tekst og informasjon kan sendes på e-post til begravelse@glomdalen.no

LØSNINGER

8	9	5	6	1	4	7	3	2
3	7	4	5	8	2	1	6	9
2	6	1	7	3	9	4	5	8
7	1	6	4	2	3	8	9	5
9	3	2	8	7	5	6	4	1
4	5	8	9	6	1	2	7	3
5	2	9	1	4	6	3	8	7
1	4	7	3	9	8	5	2	6
6	8	3	2	5	7	9	1	4

B	E	S	T	I	S
L	Y	R	M	O	R
A	L	L	E	G	R
S	T	E	K	T	R
T		K	A	L	K
V	E	L		B	O
E	T	E	F	E	S
R	E	V	E	L	J
K	R	E	M	L	E

Prestene flytter inn i banken

GRUE: Biblioteket er ute, og nå flytter prestene inn i banken. Det er kirkevergen sjeleglad for.

KENNETH MELLEEM

Kirkekontoret i Grue har fått nye lokaler, og har doblet arealene fra der de var tidligere. Nå har de til og med et kontor til overs, som er tiltenkt den nye presten. Stillingen er det søknadsfrist på i november, og den nye presten skal også være i Hof og Asnes.

Kirkekontoret i Grue har hatt behov for større lokaler i lang tid, og for et par uker siden, tok de i bruk lokalene i Grue Sparebank. Biblioteket har flyttet til rådhuset, og siden har lokalene stått tomme.

Trengte større lokaler

Nå er de gamle lokalene i Stasjonsveien tomte. Her har vi cirka 240 kvadratmeter, og vi er blitt veldig fornøyd. Vi har seks-sju kontorer, møterom som kan deles opp, en kjøkkenkrok med møtemuligheter og vi kan også bruke av fellesarealene her ved behov, sier kirkeverge Tore Ellefesen, som er glad for at han har kommet i land

med nye og større lokaler.

- Det var et vedtak på at vi trengte andre lokaler eller mer plass. Vi var i en prosess med å leie en etasje til der vi holdt til. Men arbeidsmiljøloven har sine retningslinjer, så da ble dette vanskelig å få til der. Her har vi ikke minst ventilasjon, og det har gitt oss en helt annen arbeidshverdag, sier Ellefesen, og viser stolt rundt i lyse, nyoppussede og moderne lokaler.

Også de besøkende setter pris på de innbydende lokalene. Dermed er både bank, kirkekontor, psykolog, advokat og tannlege samlet i samme bygg på Kirkenær.

Venter også på biskopen

- Prisen her sammenlignet med de gamle lokalene?

- Vi har forhandlet oss fram til en god pris. Vi er en leietaker som kommer til å være her i mange år, og vi har et budsjett å forholde oss til. Jeg synes vi har kommet gunstig ut av det, og banken er også fornøyd med en slik langtidskontrakt, sier Ellefesen.

Banken har pusset opp lokalene til kirkekontoret, og Ellefesen er glad for at de har fått det akkurat slik de ønsker.

NYE LOKALER: Kirkekontoret i Grue har flyttet ned i kjelleren til Grue Sparebank, der biblioteket holdt til. Elisabeth R. Braaten, Bjørn Nyland fra menighetsbladet og kirkeverge Tore Ellefesen er fornøyd.

- Nå kan vi ha alle møtene våre her, vi kan ha baby-synging, konfirmantundervisning, kirketjenester har fått kontor her og jeg håper vi kan få til en fast vaffeldag hvor folk kan komme innom. Dessuten har vi åpent fem dager i uka nå, sier Ellefesen fornøyd.

Han ventet også på biskop Solveig Fiske 27.-29. november. Grue har ikke hatt bispevisitas

siden Rosemarie Köhn var der for mange år siden.

Fiske kommer blant annet til å møte mange av dem som gjør en frivillig innsats i bygda, og hun kommer også til å være en dag på Finnskogen. Med besøk i barnehagen og reykstua i Tvensberget.

Biskopen skal også foreta en offisiell åpning av de nye lokalene.

Kalender med hjernetrim og tøffe minner

GRUE: Lions tenker nytt, satser på kalender, hjernetrim og gir et tilbakeblikk på storflommen i 95.

KENNETH MELLEEM

Grue Lions har samlet flere bilder fra storflommen i 1995 og laget en historisk kalender. De tenker dessuten nytt, og har lagt inn en månedlig konkurranse med kryppt tekst. Kalenderen gir også litt hjernetrim.

- Vi måtte tenke nytt. Salget av telefonkataloger for Grue gikk stadig nedover, sier Elisabeth Høye Calmeyer, som kom med ideen om en egen Lions-kalender. Det ble raskt satt ned ei egen kalendergruppe, hvor Stein Bruno Langeland har vært en av krumtappene.

Deretter kom ideen om å bruke flombilder. Etter tidens tørkesommer, synes Lions det var greit å vise kontrastene i bygda.

Både Calmeyer og resten av kalendergruppa gleder seg til å se mottakelsen og interessen for

KALENDER: Grue Lions tenker nytt. Fra venstre: Jan Ivar Lauten, Tom Brauter, Elisabeth Høye Calmeyer og Nina Bergsløkken.

konkurransen de har laget. De frister med tur med DFDS-Seaways til den som klarer å løse alle 12 oppgavene.

Kalenderen presenteres første gang på Gruetorget 3. november, i samarbeid med Kiwi som serverer tapas. Grue Sparebank, Meca og AR Hår og Design har også kalenderen tilgjengelig.

- Dette blir så spennende, vi har aldri gjort noe slik før, sier Høye Calmeyer.

DÅP OG BRYLLUP

- i Grurd kirke lørdag 3. november kl. 13.00: Magnus Kielland, født 27. april 2018, døpes. Mie Oline og Martin er stolte søsken. Foreldrene **Stine Solbjør** (Kongsvinger) og **Øystein Kielland** (Grurdalen) gifter seg. Familien er bosatt på Ammerud.

TAKK

Takk for oppmerksomheten på min 65-års dag. Astrid Pedersen

TAKK

† **Hjertelig takk** for all omsorg og all vennlig deltagelse ved vår kjære Guro Kåsin Vangens bortgang. Takk til god støtte ved kreftavd. og medisinsk avd./sengepost v/Kongsvinger sykehus. Familien

Hjertelig takk

Tusen takk for all vennlig deltagelse ved vår kjære Terje Skarderuds bortgang. Takk samtidig for gaver til Hjemmesykepleien i Sør Odal.

Trine, Fredrik, Solveig og Simen

DØDSFALL

Vår alles kjære

Rolf Dagfinn Stømner

født 25. september 1947
døde fra oss i dag
på Ullevål sykehus
Kongsvinger 21. oktober 2018

Hvål i fred

Tom-Erik Nina
Cicilie

Audne og Tille

Ovrige familie og venner

Bisetelsen har funnet sted i stillhet. De som vil minnes Rolf kan gi en gave til Norsk Luftambulanses konto: 1207.93.12744.

Min kjære mann og bestevenn, vår pappa og venn, svigerfar, bestefar og oldefar, svoger og onkel

Per Arne Flåseth

født 6. februar 1940
døde fra oss i dag.
Kirkenær, 30. oktober 2018.

Kjersti

Inger Arne
Bjørne Monica
Tom Edle
Siv Anita
Gry Vestein

Barnebarn og oldebarn

Ovrige familie

Bisettes fra Grue kirke tirsdag 6. november kl. 13.00. Like gjerne som blomster ønskes en gave til pleierne ved Omsorgsbolig 6H02, ktnr. 1830.0705258. Seremonien avsluttes ved kirken.

Grue Menighets Diakoniutvalg

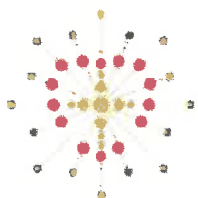
Årshjul

Januar:	Hyggetreff Årsmøte
Februar:	Hyggetreff
Mars:	Hyggetreff Markering av Kvinnedagen. Gudstjeneste i Grue kirke Styremøte Vårbesøk på GAS.
April:	Hyggetreff
Mai:	Hyggetreff
Juni:	Sommertur ☺
Sommerferie i juli	
August:	Styremøte
September:	Hyggetreff
Oktober:	Hyggetreff
November:	Hyggetreff Kretskontaktmøte
Desember:	Hyggetreff Julebesøk på GAS. Gul avdeling.

Alle hyggetreff holdes i Kirkestua kl. 11.00-14.00 første tirsdag hver måned.
Styremøter samt kretskontaktmøter holdes også i Kirkestua.

TROSOPPLÆRINGSPLAN FOR GRUE OG GRUE FINNSKOG MENIGHET

0-18 ÅR

STØRST AV ALT

EDBORGVEI 4 1310 ELLINGEN N-2000

TROSOPPÆRING I GRUE OG GRUE FINNSKOG MENIGHET

Den norske kirke skal gi tilbud til alle barn og unge. Alle som er døpt eller som har en mor eller far som er medlem i Den norske kirke vil få en invitasjon i posten da det arrangeres et trosopplæringstilbud i menighetene 😊

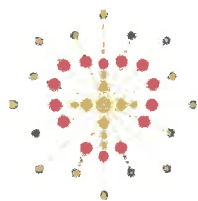
I denne brosyren får du en oversikt over de ulike trosopplæringstilbudene i menighetene. Vi ønsker at barna skal få muligheten til å bli kjent med sin kirke og føle tilhørighet.

Du vil få en invitasjon i posten om tid og sted i forkant av arrangementene som er for din aldersgruppe (årskull)

Ved spørsmål er det bare å ringe, eller kom innom kontoret for en prat 😊

Kirkekontoret i Grue 629 41040

Trosopplærer: Anita Ødegården tlf. 90543017

STØRST AV ALT
TROSOPPÆRING I DEN NORSKE KIRKE

BABYSANG

0-1,5 år

En gang i mnd er det babysang i Grue kirkestue/ kirkekontor.

Da synger vi, bygger relasjoner og samhold.

Det hele avsluttes med felles lunch.

Ved hvert endt semester er det en babysanggudstjeneste. Se egen liste for datoer og tidspunkt.

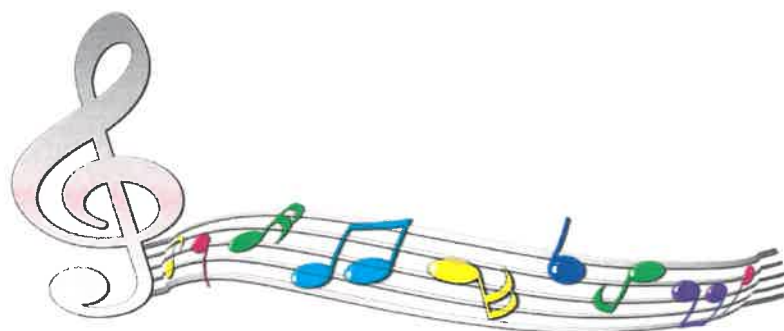
SMÅBARNSSANG

1,2 OG 3 ÅR

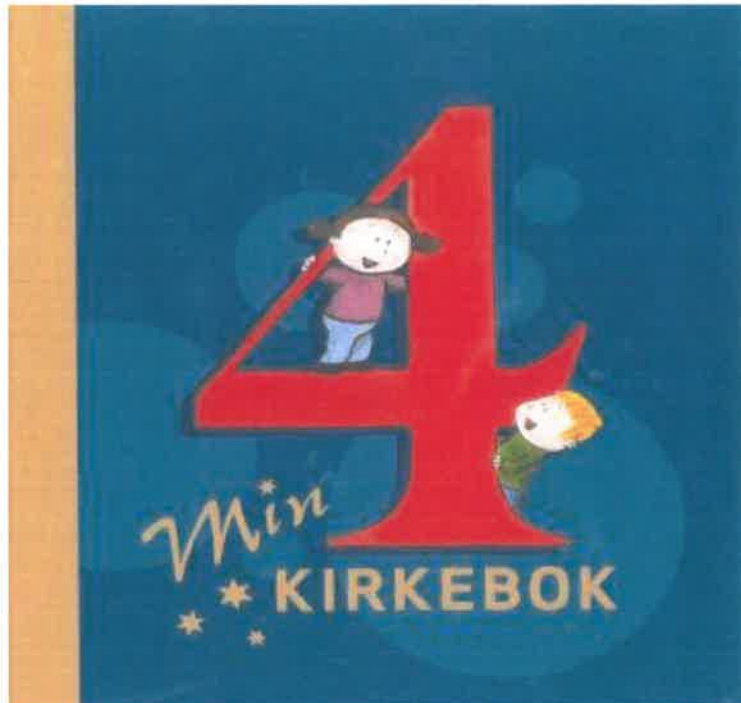

Småbarns sang er et tilbud som skjer parallelt med aktivitetsdagen på Grinder samfunnshus en lørdag i mnd.

Det er en videreføring fra babysangen med mere tilpasset sang og aktivitet for aldersgruppen som deltar.

4 ÅRSBOK

Året du fyller 4 år vil du bli invitert til en samling i kirka. Der kan du komme for å gjøre deg kjent med kirka og de andre som skal motta 4 årsbok. Under samlingen vil vi snakke om gudstjenesten, dåp og høre fortellinger fra bibelen.

Vi møter lammet Krølle og høre fortellingen om gjeteren som mistet et lam.

Påfølgende søndag under gudstjenesten, vil du få utdelt 4 årsboka.

5 ÅR

KIRKEROTTENE

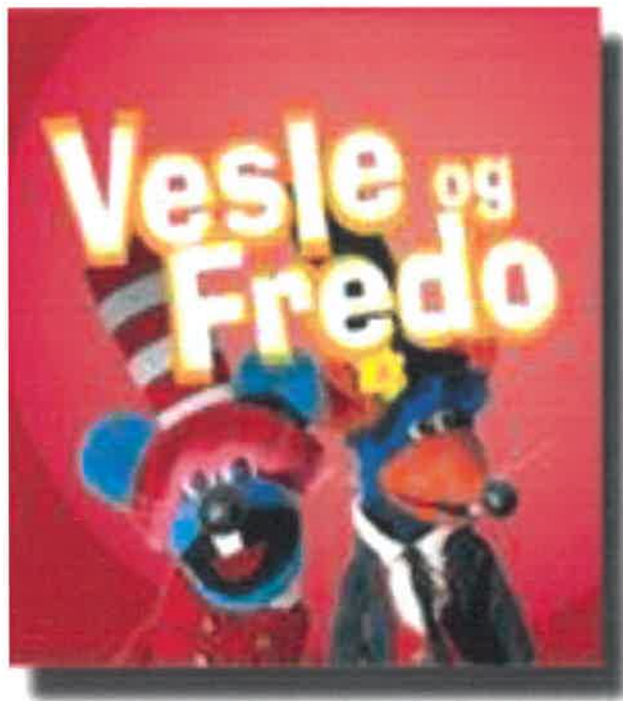
ER TO SAMLINGER FOR 5 ÅRINGENE

EN SAMLING VÅR OG EN SAMLING VINTER

DER BLIR VI KJENT MED

VESLE OG FREDO, TO ROTTER SOM HAR MÅTTE SØKE TILFLUKT I KIRKA

VI SER FILM, SPISER ROTTEBÆSJ OG SNAKKER SAMMEN

FRA 5 ÅR OG OPPOVER

**ER DU GLAD I Å SYNGE?? DA ER DU VELKOMMEN TIL Å VÆRE
MED I BARNEKOR.**

EN GANG I UKA SAMLES VI TIL SANG OG AKTIVITETER.

**DU HAR OGSÅ MULIGHETEN TIL Å KOMME ETTER
SKOLEN/SKOFRI OG VÆRE I KIRKESTUA TIL SAMLINGEN
BEGYNNER. VI HAR ULIKE TEMAER PÅ AKTIVITETEN. BLA
SKAPELSEN, JUL, PÅSKE OSV.**

Det året du fyller 6 år vil du bli invitert til en samling vi kaller

JEG ER HELT FØRSTEKLASSES

Her møtes vi, blir kjent med hverandre og kirka

Vi ser eller hører en bibelfortelling

Vi snakker om vennskap og tilgivelse

Hvordan det blir å begynne på skolen

Hvilke forventninger har vi til oss selv og hverandre

Formingsaktivitet

Søndagen etter møtes vi til Gudstjeneste og får utdelt

6 årsboka

TÅRNAGENT

DET ÅRET DU FYLLER 8 ÅR

BLIR DU INVITERT TIL

Dette er et arrangement som foregår i alle kirkene rundt omkring i landet. Først møtes vi en lørdag og løser oppdrag og mysterier. Vi finner kirkeskatter og forbereder til gudstjenesten ved å lage pynt og ting som skal brukes under søndagens gudstjeneste.

Deretter møter vi til gudstjenesten på søndagen.

Søndagen kan alle gå opp i tårnet og se på klokkene sammen med kirketjeneren. De som vil, får prøve å ringe med klokkene. Det vil også være mulighet til å se på sabelen etter kirkebrannen.

LYS VAKEN

Er for deg som fyller 10 år

Da blir du invitert til å komme til kirka på overnatting.

Vi er sammen fra lørdag og avslutter etter gudstjeneste på søndag.

Det er selvfølgelig frivillig å overnatte, men det er veldig spennende.

Vi leser om tøffe bibeltyper, har aktiviteter og forberedelser til gudstjenesten.

Gjennom lek og oppgaver blir vi kjent med kirka og hverandre.

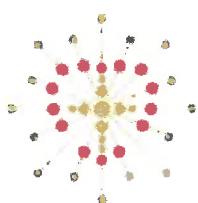
16+ LEDERTRENING

Etter du er konfirmert er du velkommen til å bli med på ledertreningsopplegget til HEKTA.

Gjennom leirer og arrangementer får du lære om det å være leder, være del av en inkluderende ledergjeng, få ansvar og være med å gi konfirmantene en god opplevelse. HEKTA arrangerer både ledertreningsleirer og leirer for ungdomsledere i tillegg til konfirmantleirer, der DU kan være med som leder. Du kan også være med som ungdomsleder i menigheten og være leder for barn i trosopplæringstiltakene som står beskrevet i dette heftet.

Grue har eget HEKTA lokallag, der du også kan bidra med å lage arrangement for konfirmanter, barn og ungdom. Her kan du være med i styret og få ledertrening.

HEKTA

STØRST AV ALT
TROSOPPLÆRING I DEN NORSKE KIRKE

AKTIVITETSKLUBB FOR ALLE

EN LØRDAG I MND SAMLES VI TIL AKTIVITETER I GRINDER SAMFUNNSHUS.

VI HAR FOKUS PÅ INKLUDERING OG LIKEVERD.

DETTE ER ET TILBUD FOR ALLE BARN I BYGDA FOR Å KUNNE BIDRA TIL SAMHOLD
OG INKLUDERING.

HÅPER VI SES 😊

Plan for kirkemusikk

Lokal plan for kirkemusikk i Grue og Grue Finnskog menigheter

Formål

I følge kirkelovens §9, 2. ledd skal alle menigheter utvikle en kirkemusikalsk plan. Formålet med planen er å ha en oversikt og å ha et planverktøy for det kirkemusikalske arbeidet samt ha en oversikt over tilgjengelige ressurser og en oversikt over ressursbehov som måtte komme i fremtiden.

Planen har seks avsnitt som omhandler følgende områder:

1. *Gudstjenester og kirkelige handlinger*
2. *Korvirksomhet*
3. *Samarbeid med barnehage og skoler*
4. *Institusjoner*
5. *Konsserter*
6. *Instrumenter og bemanning*

Overordnet mål – menighetsbygging

Kirkemusikken er en viktig del av menighetslivet. Musikk kan både uttrykke og forsterke tekster og handlinger i en gudstjeneste. Den kan også være til hjelp i ulike faser i livet både i sorg og i glede. En gravferd og et bryllup hadde blitt veldig annerledes uten musikken.

«Musikken kan berolige og glede menneskets sjel» - Martin Luther

Musikklivet i menigheten har også et diakonalt perspektiv. Ved andakter og sangstunder på institusjoner når man ut til mange som ofte ikke selv har mulighet for å oppsøke kirken eller andre kulturarenaer. Korarbeid er en sosial arena der mennesker i ulike aldre og med ulik bakgrunn og ulike forutsetninger møtes for å skape noe sammen.

I Grue er det hyggetreff i kirkestua med diakonien en gang i måneden. Kirkemusiker er med på alle treffene og leder allsangen. Det synges både salmer og viser. Den musikalske virksomheten i menigheten har også et trosopplæringsperspektiv og samarbeid mellom kirkemusiker og trosopplærere er en viktig del av den kirkemusikalske virksomheten i Grue. Dette gir menigheten et større, bredere og mer

helhetlig tilbud samtidig som det styrker det frivillige arbeidet i menigheten. Ulike typer kor og aktiviteter når ut til ulike mennesker og det skapes sosiale møteplasser utenom de ordinære kirkelige handlingene.

Hva er kirkemusikk?

«Kirkemusikken er en ytringsform som på en måte er en symbiose eller i alle fall en sammensmeltning av et åndelig anliggende og et musikalsk anliggende.» (Trond Kverno i «Kordirigenten» nr. 1/2006)

Kirkemusikk er ikke en egen sjanger. Det kan være barnekor, gospel, jazz eller klassisk. Kirkemusikk er det som skapes ut i fra sammenhengen som musikken settes inn i og budskapet som blir formidlet.

1. Musikk ved gudstjenester og kirkelige handlinger

Kirkemusikken har en sentral funksjon i gudstjenestene og i kirkelige handlinger og har sitt utgangspunkt i arbeidet med gudstjenesten.

«Kirkemusikktjenesten har som formål å gi menigheten et musikalsk uttrykk i gudstjeneste og øvrig menighetsliv. Kantoren leder menighetens kirkemusikalske virksomhet, og skal være med å forvalte og gjøre levende tradisjonelle og nye kirkemusikalske verdier, og bidra til bredde og kvalitet i det kirkemusikalske og kulturelle arbeidet i menigheten.» (Fra «Kvalifikasjonskrav og tjenesteordning for kantorer» §2

Salmesang er en viktig del av gudstjenesten og historisk sett har den en sentral rolle i den kristne kirken. Å styrke sangen i menigheten er viktig og i Grue og på Grue Finnskog er det forsangergruppe på de aller fleste gudstjenestene. Ved å trekke inn de ulike korene samt andre musikere får menigheten et mer variert musikalsk uttrykk.

2. Korvirksomhet

Korsang er en stor del av den frivillige virksomheten i menigheten. Kor som medvirker i gudstjenesten tilfører en ekstra dimensjon og kan være en viktig ressurs ved markering av kirkelige høytider og ved konserter. I Grue har vi ulike kor som jobber med ulike musikalske sjangere og som også favner bredt i forhold til alder.

I tillegg til kirkens egne kor trekkes det inn andre lokale kor ved noen høytider som 17. mai og på julaften. På Grue Finnskog stiller Grue Finnskog sangkor på flere gudstjenester hvert år, i tillegg til at de medvirker ved andre konserter/arrangementer i kirka.

Forsangerkor

Forsangere er en viktig del av gudstjenestelivet i Grue. Det er til stor hjelp i salmesangen og de kan bidra med andre musikalske innslag i gudstjenesten.

Babysang (0-1 år)

Utover dåpen vil babysang ofte være det første møtepunktet som et menneske har med kirken. I tillegg til at sang er positivt for barns utvikling er det også et viktig tiltak for å holde kontakt med barn og foreldre etter dåpen.

Småbarnssang (2-4 år)

Småbarnssang er en fortsettelse av babysangen, men det blir brukt andre metoder for å involvere barnet. Det jobbes blant annet med bevegelse og sanser.

Barnekor (5 år og oppover)

Barnekor er et viktig møtepunkt for å nå barn på barnetrinnet i skolen. I tilknytning til barnekoret er det aktiviteter som styres av trosopplærere. Koret medvirker i gudstjenesten og opptrer også sammen med koret Shine. Frivillige fra Shine er også med som ledere for barnekoret.

Gospelkoret Shine (14 år og oppover)

Med Gospelkoret Shine får det musikalske tilbudet større sjangerbredde og vi når ut til de som ønsker å jobbe med musikk utover den klassiske kirkemusikken. Koret har sangere fra tenårene og opp til og med pensjonsalder. Koret bidrar på gudstjenester og har også noen oppdrag utenfor kirken.

3. Samarbeid med barnehager og skoler

I forhold til samarbeid med skoler og barnehager er det et tett samarbeid mellom kirkemusikere og trosopplærere. Det er samlinger og gudstjenester før jul med både skole og barnehage. Elever fra kulturskolen deltar ved arrangementer i kirken som for eksempel «Vi synger jula inn».

4. Institusjoner

Det er faste andakter en gang i måneden ved sykehjemmet i Grue. Det deltar også en sanggruppe på disse andaktene og i tillegg til salmer synges det også viser. Diakonien i Grue har også treff på sykehjemmet og da medvirker prest og kirkemusikere for å holde andakt. Kirkemusikere bidrar også musikalsk ut over andakten ved å lede allsang med salmer og viser.

5. Konserter

Grue kirke er en flott arena for konserter – både i forhold til tradisjonell kirkemusikk og andre musikkformer. Det holdes flere konserter hvert år både med lokale musikere og artister samt større og mer kjente aktører utenfra. Bredden er også god med kormusikk, klassisk musikk, jazz og popmusikk.

Grue Finnskog kirke befinner seg i et område med en unik kultur og historie. I tillegg har kirken et unikt og meget godt orgel. Det arrangeres regelmessig konserter med utøvere på høyt nivå, både orgelmusikk og annen musikk i ulike sjangere.

6. Instrumenter og bemanning

«Pipeorgelet er kirkens tradisjonelle instrument. Orgelet skal understøtte og hjelpe menigheten og koret i tilbedelse, forkynnelse og lovsang. Orgelet har også selvstendige musikalske funksjoner, både i og utenom gudstjenesten».

(Fra Gudstjenestebok for Den norske kirke II: Retningslinjer om liturgisk inventar og utstyr, pkt. 1,9).

Menighetene i Grue og Grue Finnskog er i en unik situasjon med hensyn til instrumenter og kirkebygg. Grue hovedkirke har et flott, stort og unikt orgel bygget av Br. Torkildsen orgelbyggeri og ferdigstilt i 1998. I tillegg har kirken et flygel av merket Steinway. Kirkerommet har meget god akustikk og det er god plass framme i koret både til kor og musikere. Orgel og galleri er også utformet slik at organisten kan dirigere kor som står på galleriet fra spillepulten til orgelet. Kirken fikk i 2016 installert et profesjonelt lydanlegg som er bygget for både tale og musikk.

Grue Finnskog kirke fikk nytt orgel i 2016 fra Ryde & Berg orgelbyggeri. Orgelet er inspirert av Finnskogens unike kultur og er har flere trepiper enn det som er vanlig. Dette gir orgelet en varmere, fyldigere tone som passer veldig godt sammen med strykeinstrumenter og kantele. Kirken har også et meget bra piano.

Når det gjelder ressurser i forhold til bemanning og økonomi er situasjonen dessverre omvendt. En kirkemusiker betjener nå begge stillingene knyttet til Grue kirkelige fellestråd og det er pr. nå ikke midler til større prosjekter og begrensede midler til honorarer for innleide musikere. Situasjonen avhjelpest ved flittig bruk av korene som er tilknyttet kirka samt en helhetlig tenkning og planlegging av musikalsk virksomhet. I tillegg får kirkemusikeren god støtte fra kirkemusikalsk utvalg og menighetsrådene for øvrig. Konsertserien «Finnskogorgelet» på Grue Finnskog har fått støtte fra Norsk kulturråd.

Vegen videre – mål og tiltak

Den kirkemusikalske virksomheten i Grue menighet har i de siste årene utviklet seg i positiv retning. Oppblomstringen av kor og samarbeidet med trosopplæreren har ført til økt musikalsk aktivitet som har gitt positive ringvirkninger i forhold til at flere har «oppdaget» Grue kirke og ønsker å holde konserter. I tillegg har menigheten knyttet til seg flere frivillige som gjør en god jobb for menigheten.

I fortsettelsen bør man bygge ut og videreutvikle den aktiviteten som finnes. Man bør se på mulighetene for et enda tettere samarbeide med kulturskolen. Menigheten har mange dyktige personer tilknyttet korene som vil være en ressurs i forhold til å arrangere salmekvelder/allsangkvelder med ulike tema og i ulike stilarter. Forsangerkoret er et meget godt utgangspunkt for et kirkekor/kammerkor.

GRUE KIRKELIG FELLESRÅD

REGNSKAP

2017

GRUE KIRKELIG FELLESRÅD

REGNSKAP 2017

Innhold:

	side
Regnskapsskjema - investering	1
Detaljert regnskap - investering	2
Regnskapsskjema - drift	3
Driftsregnskap per konto	4
Regnskapsskjema - balanse	5
Detaljert balanseregnskap	6

Noter:

Note 1 - Fond

Note 2 - Kapitalkonto

Note 3 - Anskaffelse og anvendelse av midler, Note 3.1. Endring i arbeidskapital

Note 4 - Pensjon

Note 5 - Aksjer/andeler

Note 6 - Udekket/udisponert i investeringsregnskapet

Note 7 – Mer/mindreforbruk drift

Revisjonsberetning

GRUE KIRKELIG FELLESRÅD
REGNSKAPSSKJEMA INVESTERING
2017

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Investeringer i anleggsmidler	0,00	0,00	0,00	1.788.721,50
Utlån, kjøp av aksjer, andeler o.l.	13.380,00	0,00	0,00	14.544,00
Avsetninger	0,00	0,00	0,00	488.399,21
Årets finansierungsbehov	13.380,00	0,00	0,00	2.291.664,71
Finansiert slik:				
Refusjoner	0,00	0,00	0,00	351.894,50
Tilskudd til investeringer	309.000,00	0,00	0,00	1.443.271,19
Sum ekstern finansiering	309.000,00	0,00	0,00	1.795.165,69
Overført fra driftsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av avsetninger	0,00	0,00	0,00	846.955,02
Sum finansiering	309.000,00	0,00	0,00	2.642.120,71
Udekket/udisponert	295.620,00	0,00	0,00	350.456,00

GRUE KIRKELIG FELLESRÅD

INVESTERINGSREGNSKAP

2017

	Regnskap 2017	Buds(end) 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Prosjekt: 5750 BRANNSIKRING BEGGE KIRKER				
Ansvar: 5700 KIRKEVERGE				
Tjeneste: 1802 GRUE FINNSKOG KIRKE				
3580 UDISPONERT I INVESTERINGSREGN	0	0	0	65.000
Sum utgifter	0	0	0	65.000
3830 TILSKUDD FRA KOMMUNEN/KOMMUN	0	0	0	-65.000
Sum inntekter	0	0	0	-65.000
Sum tjeneste: 1802 GRUE FINNSKOG KIRKE	0	0	0	0
Sum ansvar: 5700 KIRKEVERGE	0	0	0	0
Sum prosjekt: 5750 BRANNSIKRING BEGGE KIRK	0	0	0	0
Prosjekt: 5770 KIRKEORGEL				
Ansvar: 5700 KIRKEVERGE				
Tjeneste: 1802 GRUE FINNSKOG KIRKE				
3230 NYBYGG OG NYANLEGG	0	0	0	1.436.827
3429 MOMS PÅ VEDERLAG INVESTERING	0	0	0	351.895
3550 AVSETNING TIL BUNDNE FOND	0	0	0	358.556
Sum utgifter	0	0	0	2.147.277
3729 MOMSKOMPENSASJON INVESTERING	0	0	0	-351.895
3830 TILSKUDD FRA KOMMUNEN/KOMMUN	0	0	0	-300.000
3850 TILSKUDD FRA MENIGHETSRÅD	0	0	0	-778.271
3930 BRUK AV TIDLIGERE ÅRS REGNSKAP	0	0	0	-358.556
3950 BRUK AV BUNDNE FOND	0	0	0	-358.556
Sum inntekter	0	0	0	-2.147.277
Sum tjeneste: 1802 GRUE FINNSKOG KIRKE	0	0	0	0
Sum ansvar: 5700 KIRKEVERGE	0	0	0	0
Sum prosjekt: 5770 KIRKEORGEL	0	0	0	0
Prosjekt: Uten				
Ansvar: 5700 KIRKEVERGE				
Tjeneste: 1800 ADMINISTRASJON				
3529 KJØP AV AKSJER OG ANDELER (EK-IN	13.380	0	0	14.544
3580 UDISPONERT I INVESTERINGSREGN	0	0	0	285.456
Sum utgifter	13.380	0	0	300.000
3830 TILSKUDD FRA KOMMUNEN/KOMMUN	-309.000	0	0	-300.000
Sum inntekter	-309.000	0	0	-300.000
Sum tjeneste: 1800 ADMINISTRASJON	-295.620	0	0	0
Tjeneste: 1889 FINANSIERINGSTRANSAKSJON				
3530 DEKNING AV TIDLIGERE UDEKKET IN	0	0	0	129.843
3580 UDISPONERT I INVESTERINGSREGN	295.620	0	0	0
Sum utgifter	295.620	0	0	129.843
3940 BRUK AV DISPOSISJONSFOND	0	0	0	-129.843
Sum inntekter	0	0	0	-129.843
Sum tjeneste: 1889 FINANSIERINGSTRANSAK	295.620	0	0	0
Sum ansvar: 5700 KIRKEVERGE	0	0	0	0
Sum prosjekt: Uten	0	0	0	0
T O T A L T	0	0	0	0

GRUE KIRKELIG FELLESRÅD

HOVEDOVERSIKT - DRIFT

2017

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Inntekter				
Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	580.466,00	570.000,00	570.000,00	543.480,40
Refusjoner/overføringer	385.771,00	260.000,00	260.000,00	375.816,61
Kalk. inntekt ved komm. tj.yttingsavtale	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00
Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	3.684.000,00	3.684.000,00	3.684.000,00	3.633.000,00
Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	0,00	0,00	0,00	36.120,87
Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	0,00	0,00	0,00	148.020,00
Sum driftsinntekter	4.730.237,00	4.594.000,00	4.594.000,00	4.816.437,88
Utgifter				
Lønn og sosiale utgifter	3.319.873,52	3.092.000,00	3.092.000,00	3.031.191,00
Kjøp av varer og tjenester	1.229.783,93	1.153.000,00	1.153.000,00	1.370.276,85
Refusjoner/overføringer	328.077,00	274.000,00	274.000,00	400.041,81
Kalk. utg. ved komm. tj.yttingsavtale	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00
Tilskudd og gaver	18.855,26	10.000,00	10.000,00	25.100,00
Sum driftsutgifter:	4.976.589,71	4.609.000,00	4.609.000,00	4.906.609,86
Brutto driftsresultat:	-246.352,71	-15.000,00	-15.000,00	-90.171,78
Renteinntekter og utbytte	14.574,26	16.000,00	16.000,00	16.163,91
Renteutgifter og låneomkostn.	0,00	1.000,00	1.000,00	0,00
Netto finansinntekter/-utgifter	14.574,26	15.000,00	15.000,00	16.163,91
Avskrivninger	618.359,00	0,00	0,00	842.497,00
Motpost avskrivninger	618.359,00	0,00	0,00	842.497,00
Netto driftsresultat	-231.778,45	0,00	0,00	-74.007,87
Interne finansieringstransaksjoner:				
Bruk av disposisjonsfond	121.045,18	121.045,24	0,00	30.000,00
Sum bruk av avsetninger	121.045,18	121.045,24	0,00	30.000,00
Avsatt til dekning fra tidligere år (underskudd)	0,00	121.045,24	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til bundne fond	0,00	0,00	0,00	0,00
Overført til investeringsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum avsetninger	0,00	121.045,24	0,00	0,00
Regnskapsmessig merforbruk	110.733,27	0,00	0,00	44.007,87

GRUE KIRKELIG FELLESRÅD

DRIFTSREGNSKAP PR. KONTO

2017

	Regnskap 2017	Buds(end) 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
1010 FAST LØNN	2.201.757	2.170.000	2.170.000	1.911.624
1020 VIKARER	143.596	70.000	70.000	283.502
1030 EKSTRAHJELP	146.407	40.000	40.000	151.476
1050 ANNEN LØNN	67.278	85.000	85.000	30.190
1080 GODTGJØRELSE TILLITSVALGTE	148.607	145.000	145.000	171.909
1090 PENSJON	300.501	245.000	245.000	192.413
1099 ARBEIDSGIVERAVGIFT	311.729	337.000	337.000	290.076
1100 KONTORMATERIELL	9.483	25.000	25.000	19.305
1110 AKTIVITETSRELATERT FORBRUKSMATE	67.954	30.000	30.000	40.356
1115 MØTEUTGIFTER M.M.	89	0	0	400
1120 ANNET FORBRUKSMATERIELL	44.979	65.000	65.000	65.498
1121 UTGIFTER GRAVSTELL	20.468	25.000	25.000	20.666
1130 POST, BANK, TELEFON	49.157	86.000	86.000	45.595
1140 ANNONSER, REKLAME, INFORMASJON O	12.955	25.000	25.000	12.673
1150 OPPLÆRING, KURS	5.239	45.000	45.000	6.293
1160 SKYSS- OG KOSTGODTGJØRELSE - OPP	61.049	58.000	58.000	52.245
1165 ANDRE OPPG.PL. GODTGJØRELSE, IKK	0	10.000	10.000	0
1170 REISEUTGIFTER/DRIFT AV EGNE TRANS	18.197	30.000	30.000	10.534
1180 ENERGI	247.928	250.000	250.000	217.886
1185 FORSIKRING, VAKTTJENESTER	84.842	96.000	96.000	93.398
1190 LEIE AV LOKALER OG GRUNN	79.712	80.000	80.000	73.588
1195 AVGIFTER, GEBYRER OG LISENSER	95.572	128.000	128.000	118.840
1200 INVENTAR OG UTSTYR	116.175	40.000	40.000	405.575
1230 VEDLIKEHOLD BYGG	79.719	25.000	25.000	38.516
1240 SERVICE, AVTALER, REPARASJONER	136.993	55.000	55.000	66.605
1250 MATR. TIL VEDLIKEHOLD	26.609	50.000	50.000	50.614
1260 RENHOLD, VASKERI- OG VAKTMESTERTJ	720	1.000	1.000	0
1270 KONSULENTTJENESTER	71.944	29.000	29.000	31.690
1340 REFUSJON TIL FELLESRÅD	92.303	0	0	136.117
1370 REFUSJONER TIL ANDRE	0	24.000	24.000	5.432
1390 KALK. UTG. TJENESTEYTING	80.000	80.000	80.000	80.000
1429 MVA PÅ VEDERLAG DRIFT	235.774	250.000	250.000	258.493
1450 TILSKUDD/GAVER TIL MENIGHETSRÅD	9.500	10.000	10.000	20.100
1470 TILSKUDD/GAVER TIL ANDRE	9.355	0	0	5.000
1500 RENTEUTGIFTER, LÅNEKOSTNADER O.L	0	1.000	1.000	0
1530 DEKNING AV TIDLIGERE ÅRS UNDERSK	0	121.045	0	0
1590 AVSKRIVNINGER	618.359	0	0	842.497
Sum utgifter	5.594.949	4.731.045	4.610.000	5.749.107
1600 BRUKERBETALING FOR KOMM.TJENEST	-850	-10.000	-10.000	-3.600
1620 AVGIFTSFRITT SALG	-1.000	0	0	0
1630 Utleie kirke/festeavgift	-477.000	-450.000	-450.000	-432.370
1631 STELL AV GRAVER	-101.616	-110.000	-110.000	-107.510
1710 REF. SYKEPENGER	-67.314	-10.000	-10.000	-4.548
1729 REFUSJON MOMS FRA DRIFTSREGNSKA	-235.774	-250.000	-250.000	-258.493
1740 REFUSJON FRA ANDRE FELLESRÅD	-1.433	0	0	0
1750 REFUSJON FRA MENIGHETSRÅDET	-81.250	0	0	0
1770 REFUSJON FRA ANDRE	0	0	0	-112.776
1790 KALK. INNTEKT TJENESTEYTING	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
1830 TILSKUDD FRA EGEN KOMMUNE	-3.684.000	-3.684.000	-3.684.000	-3.633.000
1850 TILSKUDD FRA MENIGHETSRÅDENE	0	0	0	-36.121
1870 TILSKUDD / GAVER FRA ANDRE	0	0	0	-148.020
1900 RENTEINTEKTER	-14.574	-16.000	-16.000	-16.164
1940 BRUK AV DISPOSISJONSFOND	-121.045	-121.045	0	-30.000
1980 REGNSKAPSMESSIG MERFORBRUK	-110.733	0	0	-44.008
1990 MOTPOST AVSKRIVNINGER	-618.359	0	0	-842.497
Sum inntekter	-5.594.949	-4.731.045	-4.610.000	-5.749.107
TOTALT	0	0	0	0

GRUE KIRKELIG FELLESRÅD
REGNSKAPSSKJEMA – BALANSE
2017

	Regnskap 2017	Regnskap 2016
EIENDELER:		
Anleggsmidler		
Faste eiendommer og anlegg	19.784.729,41	20.354.063,41
Utstyr, maskiner og transportmidler	125.825,00	174.850,00
Aksjer og andeler	121.099,00	107.719,00
Omløpsmidler		
Kortsiktige fordringer	143.415,00	78.327,00
Kasse, bankinnskudd	1.831.223,90	1.661.336,86
SUM EIENDELER:	22.006.292,31	22.376.296,27
 EGENKAPITAL OG GJELD:		
Egenkapital		
Disposisjonsfond	620.996,64	742.041,82
Bundne driftsfond	49.406,16	49.406,16
Ubundne investeringsfond	0,00	0,00
Regnskapsmessig merforbruk (Uinndekket underskudd)	-231.778,45	-121.045,18
Udisponert i inv.regnskapet	646.076,00	350.456,00
Udekket i inv.regnskapet	0,00	0,00
Kapitalkonto	19.941.653,41	20.546.632,41
 Gjeld		
Langsiktig gjeld		
Andre lån	90.000,00	90.000,00
Kortsiktig gjeld		
Kassekredittlån	0,00	0,00
Annen kortsiktig gjeld	889.938,55	718.805,06
SUM EGENKAPITAL OG GJELD:	22.006.292,31	22.376.296,27
 Memoriakonti		
Ubrukte lånemidler	0,00	0,00
Andre memoriakonti	0,00	0,00
Motkonto for memoriakontiene	0,00	0,00

Kirkenær, den

Tore Ellefsen
Kirkeverge/sekretær

Solveig I. Furberg
Solveig Furberg
Fagleder regnskap

GRUE KIRKELIG FELLESRÅD
REGNSKAPSSKJEMA – BALANSE DETALJER
2017

	Regnskap 2017	Regnskap 2016
EIENDELER:		
Anleggsmidler		
Faste eiendommer og anlegg	19.784.729,41	20.354.063,41
22750500 KIRKER OG KIRKEBYGG	18.882.801,41	19.427.053,41
22750510 REDSKAPSHUS GRUE KIRKE	901.928,00	927.010,00
Utstyr, maskiner og transportmidler	125.825,00	174.850,00
22450100 GRAVER KUBOTA L2250 MED ASTOR GRAVER	125.825,00	174.850,00
Aksjer og andeler	121.099,00	107.719,00
22141003 EK-INNSKUDD KLP	121.099,00	107.719,00
Omløpsmidler		
Kortsiktige fordringer	143.415,00	78.327,00
21350099 FORDRING MOMSKOMPENSASJON	60.605,00	78.327,00
21399100 FORDRINGER ÅRSSKIFTET	82.810,00	0,00
Kasse, bankinnskudd	1.831.223,90	1.661.336,86
21020000 GRUE SPAREBANK 1830 31 52098	1.719.744,90	1.562.732,86
21020605 SKATTETREKK 1830 32 09146	111.479,00	98.604,00
SUM EIENDELER:	22.006.292,31	22.376.296,27
EGENKAPITAL OG GJELD:		
Egenkapital		
Disposisjonsfond	620.996,64	742.041,82
25600600 DISP.FOND VEDLIKEHOLD BYGNINGER	620.996,64	742.041,82
Bundne driftsfond	49.406,16	49.406,16
25100571 FOND VEDLIKEHOLD OVERFØRT FRA GRUE K	15.690,16	15.690,16
25100572 VEDLIKEHOLD GRUE KIRKE	33.716,00	33.716,00
Regnskapsmessig merforbruk (Uinndekket underskudd)	-231.778,45	-121.045,18
25900004 REGNSKAPSMESSIG MERFORBRUK	-231.778,45	-121.045,18
Udisponert i inv.regnskapet	646.076,00	350.456,00
25960000 UDISPONERT I INVESTERINGSREGNSKAPET	646.076,00	350.456,00
Udekket i inv.regnskapet	0,00	0,00
Kapitalkonto	19.941.653,41	20.546.632,41
25990010 KAPITALKONTO	19.941.653,41	20.546.632,41
Gjeld		
Langsiktig gjeld		
Andre lån	90.000,00	90.000,00
24570100 LÅN GRUE MENIGHETSRÅD	90.000,00	90.000,00
Kortsiktig gjeld		
Kassekredittlån	0,00	0,00
Annen kortsiktig gjeld	889.938,55	718.805,06
23214003 OPPGJØRSKONTO MVA	23.098,00	21.712,00
23214004 SKYLDIG ARBEIDSGIVERAVGIFT	62.730,00	49.905,00
23214005 FORSKUDDSTREKK	109.475,00	0,00
23284003 FORSKUDDSTREKK GML KONTO	0,00	96.600,00
23599181 LEVERANDØRGJELD	233.743,31	285.938,12
23599187 AVSATTE FERIEPENGER	212.808,55	246.798,30
23599188 AVSATT ARB.GIV.AVG. FERIEPENGER	24.552,69	28.155,59
23599967 DIV. GJELD ÅRSSKIFTET	80.000,00	0,00
23599970 PERIODISERING AUTOMATISK	143.531,00	-10.303,95
SUM EGENKAPITAL OG GJELD:	22.006.292,31	22.376.296,27
Memoriakonti		
Ubrukte lånemidler	0,00	0,00
Andre memoriakonti	0,00	0,00
Motkonto for memoriakontiene	0,00	0,00

NOTE 1 - FOND

Saldo disposisjonsfond pr. 01.01.2017	kr	742 041,82
Avsatt i driftsregnskap kto 1540	kr	-
Bruk i investeringsregnskap kto 3940	kr	(121 045,18)
Bruk i driftsregnskap kto 1940	kr	-
<hr/>		
Saldo disposisjonsfond pr. 31.12.2017	kr	620 996,64
<hr/> <hr/>		

Saldo bundne driftsfond pr. 01.01.2017	kr	49 406,16
Avsatt i driftsregnskap kto. 1550	kr	-
Bruk i driftsregnskap kto. 1950	kr	-
Avsatt i investering kto 3550	kr	-
Bruk i investeringsregnskap kto. 3950	kr	-
<hr/>		
Saldo bundne driftsfond pr. 31.12.2017	kr	49 406,16
<hr/> <hr/>		

Se hovedoversikt side 5 og detaljer side 6

NOTE - 2 KAPITALKONTO

<u>Debet</u>		<u>Kredit</u>	
1.1.2017 BALANSE	0	1.1.2017 BALANSE	20 546 632
(UNDERSKUDD I KAPITAL)		(KAPITAL)	
<u>DEBETPOSTER I ÅRET:</u>		<u>KREDITPOSTER I ÅRET:</u>	
AV/NEDSKRIVING AV FAST EIENDOM	614140	AKTIVERING FAST EIENDOM	44 806
SALG AV FAST EIENDOM		EGENKAPITALANDEL KLP	13 380
SALG AV MASKINER/BILER			
AV/NEDSKRIVING AV MASKINER OG UTSTYR	49 025	AKTIVERING UTSTYR/MASKINER	
BRUK AV MIDLER EKSTERNE LÅN			
31.12.2017 BALANSE (KAPITAL)	19 941 653	NEDSKRIVNING EKSTERNE LÅN 31.12.2017 BALANSE (UNDERSKUDD. I KAPITAL)	
<hr/> SUM DEBET	<hr/> 20 604 818	SUM KREDIT	<hr/> 20 604 818

Aktivering fast eiendom er en korrigering fra tidligere år.

Se hovedoversikt balanse side 5 og detaljer side 6

NOTE 3 – ANSKAFFELSE OG ANVENDELSE AV MIDLER

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Anskaffelse og anvendelse av midler				
Anskaffelse av midler				
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	4.650.237,00	4.514.000,00	4.514.000,00	4.736.437,88
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	309.000,00	0,00	0,00	1.795.165,69
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	14.574,26	16.000,00	16.000,00	16.163,91
Sum anskaffelse av midler	4.973.811,26	4.530.000,00	4.530.000,00	6.547.767,48
Anvendelse av midler				
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	4.976.589,71	4.609.000,00	4.609.000,00	4.906.609,66
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	0,00	0,00	0,00	1.788.721,50
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	13.380,00	1.000,00	1.000,00	14.544,00
Sum anvendelse av midler	4.989.969,71	4.610.000,00	4.610.000,00	6.709.875,16
Anskaffelse - anvendelse av midler	-16.158,45	-80.000,00	-80.000,00	-162.107,68
Endring i ubrukte lånemidler	0,00	0,00	0,00	0,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	0,00	0,00	0,00	0,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK invest	0,00	0,00	0,00	0,00
Endring i arbeidskapital	-16.158,45	-80.000,00	-80.000,00	-162.107,68
Avsetninger og bruk av avsetninger				
Avsetninger	295.620,00	121.045,24	0,00	838.855,21
Bruk av avsetninger	121.045,18	121.045,24	0,00	876.955,02
Til avsetning senere år	110.733,27	0,00	0,00	44.007,87
Netto avsetninger	63.841,55	0,00	0,00	-82.107,68
Int. overføringer og fordelinger				
Interne inntekter mv	698.359,00	80.000,00	80.000,00	922.497,00
Interne utgifter mv	618.359,00	0,00	0,00	842.497,00
Netto interne overføringer	80.000,00	80.000,00	80.000,00	80.000,00

NOTE 3.1. - ENDRING I ARBEIDSKAPITAL

Oversikt endring arbeidskapital	Regnskap 2017	Regnskap 2016
OMLØPSMIDLER		
Endring betalingsmidler	169.887,04	37.624,16
Endring ihendehaverobl og sertifikater	0,00	0,00
Endring kortsiktige fordringer	65.088,00	24.776,00
Endring premieavvik	0,00	0,00
Endring aksjer og andeler	0,00	0,00
ENDRING OMLØPSMIDLER (A)	234.975,04	62.400,16
KORTSIKTIG GJELD		
Endring kortsiktig gjeld (B)	-171.133,49	-144.507,84
ENDRING ARBEIDSKAPITAL (A-B)	63.841,55	-82.107,68

NOTE 4 - PENSJON

Pensjonsforpliktelsene for Grue Kirkelig Fellesråd er dekket 100 % gjennom KLP.

NOTE 5 - AKSJER/ANDELER

Egenkapitalinnskudd til KLP 2017 er kr. 13.380,- og saldo pr. 31.12.17 er kr. 121.099,-.

NOTE 6 - UDEKKET/UDISPONERT I INVESTERINGSREGNSKAP

Investeringsregnskapet for 2017 viser et udisponert beløp på kr. 646.076,-:
Kr. 300.000,- Tilskudd fra Grue kommune 2016
Kr. 65.000,- Resterende tilskudd fra Grue kommune vedr. tåkeanlegg 2016
Kr 14.544,- Udekket EK-innskudd 2016
Kr. 309.000,- Tilskudd fra Grue kommune 2016
Kr. 13.380,- Udekket EK-innskudd 2017
Se side 1 og 2 for detaljer

NOTE 7 - MER/MINDREFORBRUK DRIFT

Det må vedtas inndekking for følgende:

Regnskapsmessig merforbruk drift 2015	Kr.	77 037,31
Regnskapsmessig merforbruk drift 2016	Kr.	44 007,87
Regnskapsmessig merforbruk drift 2017	Kr.	110 733,27
		231 778,45

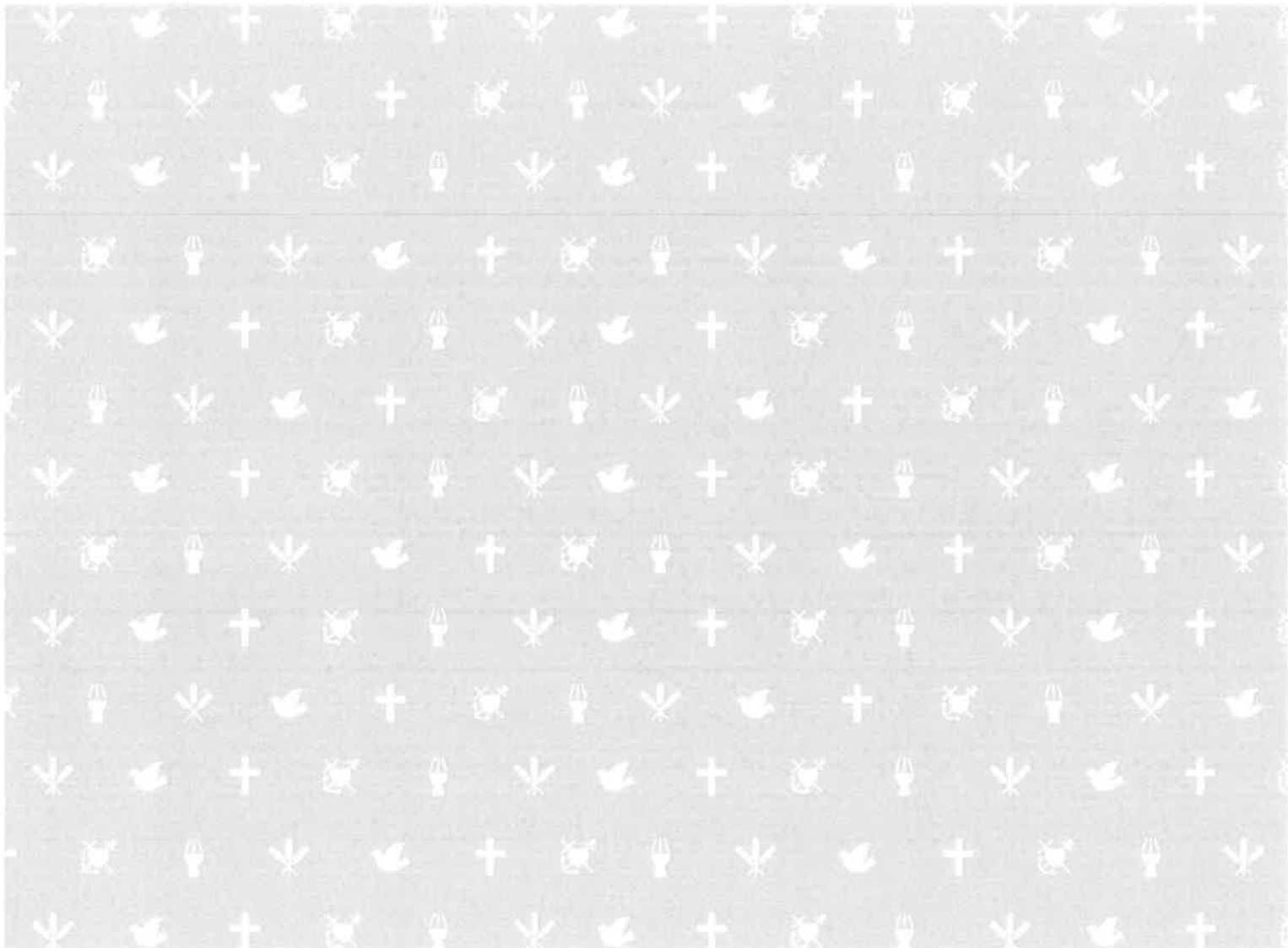
Pga merforbruk er det foretatt strykninger (1530) iht Forskrift om årsregnskap § 9.

Se side 3 for detaljer

Nytt budsjettforslag 2018
Grue Kirkeelig Fellesråd

Konto	Betegnelse	Regnskap 2017	Budsjett 2018	tt budsjett 2018	Endring
1600	Brukerbetaling for tjenester	850	10 000	30 000	20 000
1620	Avgiftsfritt salg	1 000	0	0	0
1630	Festeavgift	477 000	450 000	875 000	425 000
1631	Stell av graver	101 616	110 000	120 000	10 000
1632	Utleie av kirkene	0	0	30 000	30 000
1710	Sykkelønsrefusjon	67 314	10 000	20 000	10 000
1740	Refusjoner fra fellesråd	1 433	0	0	0
1750	Refusjoner fra menighetsråd	81 250	0	0	0
1770	Refusjoner fra andre	0	0	0	0
1800	Statstilskudd	0	280 000	300 000	20 000
1830	Tilskudd fra egen kommune	3 684 000	3 769 000	3 769 000	0
1850	Tilskudd fra menighetsrådene	0	0	0	0
1870	Tilskudd/gaver fra andre	0	0	0	0
1900	Renteinntekter	14 574	16 000	16 000	0
1729	Mva refusjon drift	235 774	250 000	250 000	0
1790	Kalk tjenesteyting kommunen	80 000	80 000	80 000	0
1940	Bruk av disposisjonsfond	121 045	78 000	78 000	0
1980	Regnskapsmessig merforbruk	110 733	0	0	0
1990	Motpost avskrivninger	618 359	618 359	618 359	0
	Sum inntekter	5 594 949	5 671 359	6 186 359	515 000
1010	Fast lønn	2 201 757	2 410 000	2 684 000	274 000
1020	Vikarer	143 596	60 000	110 000	50 000
1030	Ekstrahjelp	146 407	40 000	40 000	0
1050	Annen lønn	67 278	85 000	68 000	-17 000
1080	Godtgjørelse folkevalgte	148 607	155 000	160 000	5 000
1090	Pensjon	300 501	280 000	389 000	109 000
1099	Arbeidsgiveravgift	311 729	337 000	352 000	15 000
1100	Kontormateriell	9 483	25 000	25 000	0
1110	Aktivitetsrelatert materiell	67 954	120 000	130 000	10 000
1115	Møteutgifter	89	0	0	0
1120	Annet forbruksmateriell	44 979	65 000	65 000	0
1121	Utgifter til gravstell	20 468	25 000	22 000	-3 000
1130	Post, bank og telefon	49 157	50 000	55 000	5 000
1140	Annonsering, reklame	12 955	25 000	24 000	-1 000
1150	Opplæring og kurs	5 239	45 000	10 000	-35 000
1160	Skyss- og kostgodtgjørelse	61 049	58 000	58 000	0
1165	Andre oppgavepliktige godtgjørelser	0	10 000	0	-10 000
1170	Transport og drivstoff	18 197	30 000	20 000	-10 000
1180	Energi	247 928	250 000	250 000	0
1185	Forsikring	84 842	96 000	90 000	-6 000
1190	Husleie kirkekontoret	79 712	80 000	115 000	35 000
1195	Avgifter og gebyrer	95 572	128 000	120 000	-8 000
1200	Inventar og utstyr	116 175	40 000	40 000	0
1230	Vedlikehold bygg og anlegg	79 719	25 000	20 000	-5 000
1240	Service, avtaler og reparasjoner	136 993	55 000	90 000	35 000
1250	Materialer til vedlikehold	26 609	50 000	50 000	0
1260	Vaskeritjenester	720	1 000	1 000	0
1270	Revisjon, konsulenttjenester	71 944	30 000	45 000	15 000
1340	Utgifter til andre fellesråd	92 303	0	0	0
1370	Overføring til private (næringsdrivende)	0	24 000	12 000	-12 000
1450	Tilskudd (dåp, konf. Kirkemusikk)	9 500	10 000	10 000	0
1470	Tilskudd/gaver til andre	9 355	0	0	0

124x	Drift av IKT	0	36 000	0	-36 000
1390	Kalk. Tjenesteyting (kommunen)	80 000	80 000	80 000	0
1429	Mva, drift	235 774	250 000	250 000	0
1500	Renteutgifter	0	1 000	1 000	0
1530	Dekning av tidligere åprs underskudd	0	0	0	0
15xx	Overføring til dispfond	0	77 000	182 000	105 000
1590	Avskrivninger	618 359	618 359	618 359	0
	Sum utgifter	5 594 950	5 671 359	6 186 359	515 000

DEN NORSKE KIRKE
Hamar bispedømme

Postboks 172 2302 Hamar Besøksadresse: Folketadsgate 157
Telefon 62 55 03 50 www.kirken.no/hamar hamar.bdr@kirken.no